



گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم



پایانی نیم سال اول $\frac{1}{8}$

نیم سال دوم $\frac{1}{8}$

دفترچه شماره ۱

پنجشنبه ۲۳ بهمن ماه ۱۴۰۴

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۶۰ سؤال ۶۵ دقیقه	۲۳ دقیقه	۱۵	۱	۱۵	ریاضی	۱
	۲۵ دقیقه	۴۰	۱۶	۲۵	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۹ دقیقه	۵۰	۴۱	۱۰	علوم اجتماعی	۳
	۸ دقیقه	۶۰	۵۱	۱۰	روان شناسی	۴

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرایبی، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.



بودجه بندی آزمون

<p>ریاضی و آمار ۲</p> <p>تابع توابع ثابت، چندضابطه‌ای و همانی (از ابتدای «تابع چندضابطه‌ای») توابع پلکانی و قدر مطلق (تا پایان «تابع علامت») صفحه ۲۷ تا ۳۶</p> <p>سهم در کنکور: ۲ سؤال</p>	<p>علوم و فنون ادبی ۲</p> <p>مجاز + کارگاه تحلیل فصل تاریخ ادبیات فارسی در قرن های دهم و یازدهم صفحه ۵۱ تا ۶۲</p> <p>سهم در کنکور: ۵ سؤال</p>	<p>جامعه شناسی ۲</p> <p>فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی / چالش های جهانی جامعه جهانی (از ابتدای «شکل گیری نظام نوین جهانی»)، تحولات نظام جهانی، جهان دو قطبی / صفحه ۵۷ تا ۸۲</p> <p>سهم در کنکور: ۱ سؤال</p>	<p>روان شناسی</p> <p>احساسی، توجه، ادراک (از ابتدای «گشتالت») حافظه و علل فراموشی تفکر (۱) حل مسئله (تا پایان «نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص») صفحه ۸۳ تا ۱۳۳</p> <p>سهم در کنکور: ۶ سؤال</p>
<p>عربی، زبان قرآن ۲</p> <p>عجائب المخلوقات تأثیر اللغة الفارسیة علی اللغة العربیة (تا پایان قواعد درس ۴) صفحه ۳۱ تا ۵۴</p> <p>سهم در کنکور: ۴ سؤال</p>	<p>تاریخ ۲</p> <p>ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر / ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه جهان اسلام در عصر خلافت عباسی (از ابتدای نهضت علمی و فکری مسلمانان)، اسلام در ایران، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی / صفحه ۷۱ تا ۱۰۰</p> <p>سهم در کنکور: ۱ سؤال</p>	<p>جغرافیا ۲</p> <p>نواحی طبیعی / نواحی انسانی نواحی زیستی (از ابتدای «نواحی کوهستانی»)، نواحی فرهنگی، نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت) (تا پایان «کشت تک محصولی تخصصی») صفحه ۶۲ تا ۹۴</p> <p>سهم در کنکور: ۱ سؤال</p>	<p>فلسفه ۱</p> <p>فلسفه و ابعاد آن زندگی براساس اندیشه (از ابتدای «سقراط در برابر دادگاه») معرفت و شناخت امکان شناخت / ابزارهای شناخت صفحه ۳۹ تا ۵۷</p> <p>سهم در کنکور: ۲-۱ سؤال</p>

استراتژی و هدف گذاری با ماز در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

اگر قصد داری از نیمه دوم سال شروع کنی و با موفقیت همه رو شگفت زده کنی، این برنامه برای توه!

گام اول (گرم کردن با آزمون ۹ بهمن):

با استفاده از مطالعه ای که برای امتحانات نیمسال اول داشته‌اید، در آزمون ۹ بهمن شرکت کنید و فقط به دید تمرین برای شروع (گرم کردن اولیه) به این آزمون نگاه کنید.

گام دوم (شروع پرنرزی در بهمن و اسفند):

در آزمون های ۲۳ بهمن، ۷ اسفند و ۲۱ اسفند، به مطالب سه هشتم ابتدایی نیمسال دوم مسلط می‌شوید.

گام سوم (جبران نیمسال اول در فرصت طلایی نوروز):

از ۲۲ اسفند تا ۶ فروردین، به جبران، مرور و جمع بندی نیمسال اول می‌پردازید و با آزمون ۶ فروردین به مطالب نیمسال اول مسلط می‌شوید.

گام چهارم (تکمیل یادگیری نیمسال دوم بعد از ایام نوروز):

از ۷ فروردین تا ۲۴ اردیبهشت، به مطالب پنج هشتم پایانی نیمسال دوم مسلط می‌شوید و با آمادگی کامل به استقبال امتحانات خرداد ماه می‌روید.

گام پنجم (بهترین پایان برای سال تحصیلی):

تکمیل یادگیری و جمع بندی کامل برای ورود پر قدرت به سال تحصیلی بعد؛ آزمون جامع کل پایه در ۲۸ خرداد ماه





۱- $C(n)$ تابعی است که مقادیر آن در جدول زیر مشخص شده، ضابطه تابع $C(n)$ در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ ($n \in \mathbb{N}$)

n	$1 \leq n \leq 5$	$n=6$	$n=7$	$n=8$	$n=9$	$n=10$
$C(n)$	۰	۱۲۰۰	۱۸۰۰	۲۴۰۰	۳۰۰۰	۳۶۰۰

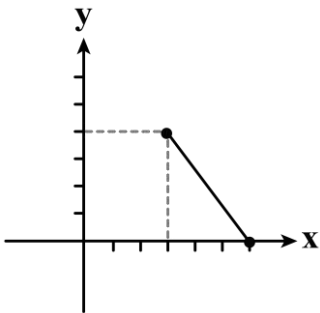
$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 100(n+6) & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (2)$$

$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 200n & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (1)$$

$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 600(2n-10) & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (4)$$

$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 600(n-4) & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (3)$$

۲- قسمتی از نمودار f به صورت مقابل و قسمتی از ضابطه f به صورت زیر است:



$$f(x) = \begin{cases} x+1 & 0 \leq x < 3 \\ \dots\dots & 3 \leq x \leq 6 \end{cases}$$

در این صورت مقدار $f(2) + f(4)$ کدام است؟

$5\frac{2}{3}$ (4)

۶ (۳)

۸ (۲)

$\frac{23}{4}$ (۱)

۳- تابع $g(x) = (a+b)x + b - 3$ تابع همانی است. در این صورت $g(2a+3b)$ کدام است؟

۵ (4)

۳ (۳)

-۲ (۲)

۲ (۱)

۴- اگر نمودار تابع ثابت $f(x) = (a+b)x - b + 4$ از نقطه $(4, 5)$ بگذرد و g تابع همانی باشد. در این صورت $g(2a-b)$ کدام است؟

۲ (4)

۵ (۳)

۳ (۲)

۱ (۱)

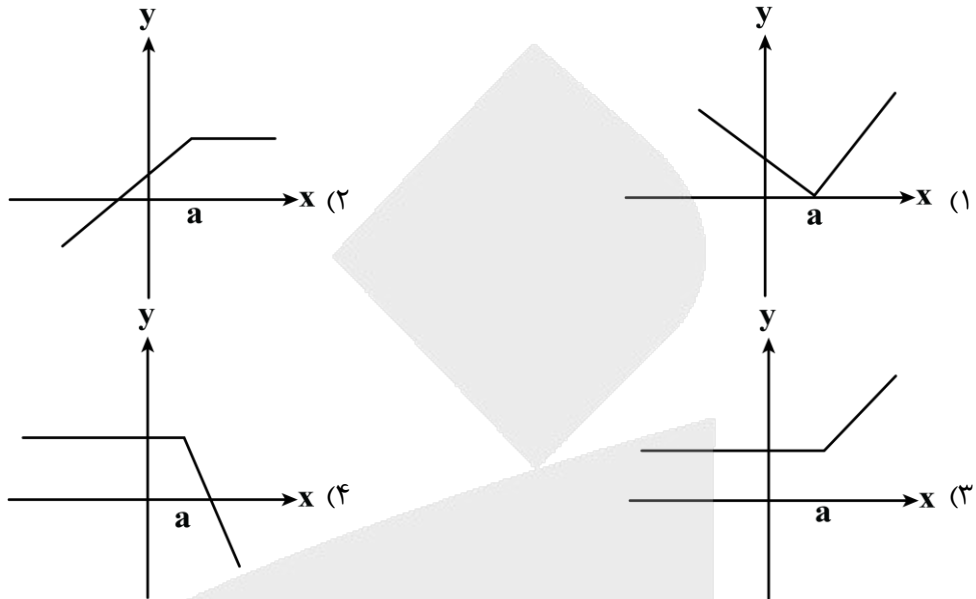
محل انجام محاسبات





۵- اگر $y = g(x)$ تابع ثابت و $y = h(x)$ تابع همانی باشد و $a > 0$. در این صورت نمودار تابع $f(x) = \begin{cases} g(x) & x \leq a \\ h(x) & x > a \end{cases}$

کدام گزینه می تواند باشد؟



۶- اگر $f(x) = \begin{cases} x^2 + 3 & x < 0 \\ 2x - 1 & 0 \leq x < 2 \\ -3 & x \geq 2 \end{cases}$ باشد، مقدار $\frac{f(-1) + 2f(1)}{f(2)}$ کدام است؟

- (۱) $-\frac{5}{3}$ (۲) -2 (۳) 2 (۴) -3

۷- اگر $f(x) = (3a-1)x^2 + bx$ تابع همانی باشد، مقدار $a+b$ کدام است؟

- (۱) -2 (۲) 1 (۳) $\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{4}{3}$

۸- اگر $f = \{(a+1, 2), (b+2, 4), (c+3, 6)\}$ تابع همانی باشد، در این صورت واریانس اعداد a, b, c کدام است؟

- (۱) 2 (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) 0 (۴) 1

محل انجام محاسبات

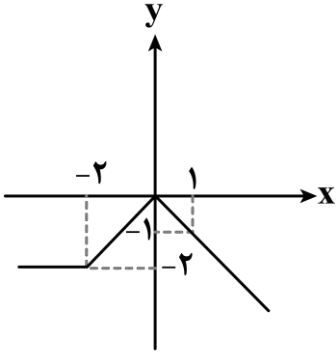




۹- اگر $f(x) = \begin{cases} x^2 - 3 & x \leq 1 \\ (x+1)^2 & 1 < x < 3 \\ 2x - 1 & x \geq 3 \end{cases}$ ، آنگاه مقدار $f(\sqrt{5}-1) + f(-\sqrt{2})$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۰ (۳) ۱۰ (۴) ۶

۱۰- ضابطه نمودار تابع f که به صورت روبه‌رو است. در کدام گزینه آمده است؟



(۱) $f(x) = \begin{cases} -2 & x < -2 \\ -x & -2 \leq x \leq 0 \\ x & x \geq 0 \end{cases}$

(۲) $f(x) = \begin{cases} 2 & x \leq -2 \\ x & x \geq -2 \end{cases}$

(۳) $f(x) = \begin{cases} x & x \leq -2 \\ -x & x \geq -2 \end{cases}$

(۴) $f(x) = \begin{cases} -2 & x < -2 \\ x & -2 \leq x \leq 0 \\ -x & x > 0 \end{cases}$

۱۱- اگر تابع $f(x) = \begin{cases} (k-3)x + 2k & , x < 0 \\ (m+2)x^2 - m & , x \geq 0 \end{cases}$ یک تابع پلکانی باشد، مقدار $\frac{f(-1)}{f(2)}$ کدام است؟

- (۱) -۲ (۲) -۳ (۳) ۳ (۴) ۲

۱۲- حاصل $\text{sign}(\pi) + 2\text{sign}(\sqrt{5}-3)$ کدام است؟

- (۱) -۱ (۲) ۱ (۳) ۳ (۴) -۲

۱۳- نمودار تابع همانی، نمودار تابع علامت را در چند نقطه قطع می‌کند؟

- (۱) هیچ (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

۱۴- تابع $f(x) = a \text{sign}(x^2) + 2a \text{sign}(-x^2) + 5$ تابعی با بُرد $\{5, 6\}$ است. در این صورت مقدار a کدام است؟

- (۱) ۰ (۲) -۱ (۳) ۱ (۴) ۲

۱۵- اگر مجموعه $\{x_1, x_2, x_3\}$ بُرد تابع g باشد به طوری که واریانس این مقادیر صفر باشد و میانگین آن‌ها برابر ۵ باشد و

ضابطه تابع g به صورت $g(x) = (a+1)x + b$ باشد. در این صورت $a+b$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۲۵

محل انجام محاسبات



- ۱۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات قرن دهم هجری، کدام عبارت ایراد دارد؟
 (۱) شاعران قرن دهم تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبه ذهنی و تخیلی یافته است؛ پس باید به سوی حقیقت گویی بازگشت.
 (۲) در قرن دهم شاعران به دلیل کم توجهی و بی مهری سلاطین هند و شاعرانوزی شاهان صفوی به ایران بازگشتند.
 (۳) در این دوره شهر اصفهان نیز که پایتخت و محل اجتماع شعرا و فضلا بود از دیدگاه ادبی توسعه یافت.
 (۴) خراسان، آذربایجان و نواحی مرکزی ایران در این دوره به کانون‌های مهمی برای شاعران و هنرمندان و دانشمندان تبدیل شد.
- ۱۷- با توجه به تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم در میان عبارات‌های زیر، چند مورد درست است؟
 - بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه عباس از مفاخر هنرند.
 - شعر «باز این چه شورش است که در خلق عالم است» از یکی از شاعران قرن یازدهم است.
 - وضعیت بد اقتصادی و کم توجهی شاهان صفوی به شاعران باعث شده بود مردم کمتر به امور فرهنگی از جمله ادبیات بپردازند.
 - در قرن یازدهم شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف بیان امور ذهنی و همچنین تبدیل تمثیلات کهن به مضامین تازه همراه کردند.
- ۱۸- هر یک از عبارات زیر به ترتیب، معرف کدام شخصیت ادبی است؟
 - شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.
 - از ویژگی‌های شعر او مضمون‌های پیچیده و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمز آمیز شاعرانه است.
 - تک بیت‌های غزلش شاهکاری از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.
 - سبک شعرش حد واسط سبک عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است.
- (۱) صائب تبریزی - بیدل دهلوی - کلیم کاشانی - وحشی بافقی
 (۲) بابا فغانی شیرازی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی
 (۳) بابا فغانی شیرازی - بیدل دهلوی - صائب تبریزی - وحشی بافقی
 (۴) کلیم کاشانی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی - بابا فغانی شیرازی
- ۱۹- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند خطا دیده می‌شود؟
 «حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری بیش از پیش توجه کرد. وحشی بافقی از شاعران قرن دهم است که واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست. محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف و ترجیع بند عاشورایی او زبانزد است.»
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار
- ۲۰- کدام گزینه درباره «خلاق المعانی ثانی» نادرست است؟
 (۱) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره سخن او را برجسته ساخته است.
 (۲) او را به سبب ابداع معانی و به کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.
 (۳) خیال‌های رنگین او به غزل‌هایش لطف ویژه‌ای بخشیده است.
 (۴) خلاق المعانی ثانی لقب کلیم کاشانی است که بابت مضمون‌های فراوان این لقب را گرفته است.



۲۱- کدام موارد درباره تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم درست است؟
 الف: در قرن دهم حکومت در دست جانشینان تیمور بود و وضع ادبیات در این دوره آشفته شده بود.
 ب: جریان شعر لطیف و فصیحی که در قرن دهم رایج بود و به شیوه حافظ و سعدی در جریان بود بابا فغانی شیرازی و وحشی بافقی را به عنوان نمایندگان خود داشت.
 ج: بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، مولانا و حافظ و تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان زبان و ادبیات فارسی رشد کرد.

د: آشنایی و تفکرات و معارف هندوان کم و بیش در تغییر سبک عراقی به هندی دخیل بود.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

۲۲- با توجه به عبارات مشخص شده، در متن زیر کدام مورد نادرست است؟
 «حکومت صفوی به عاشقانه‌های زمینی بی توجه بود. شاعران راهی دیار هند شدند؛ زیرا آنجا به رسم دربارهای قدیم ایران

۱

هنوز بازار قصیده و مدح رواج داشت. از شاعران قرن یازدهم، صائب تبریزی را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

۳

۲

مکتب وقوع که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود بازتاب طبیعی محیط

۴

اجتماعی قرن نهم بود.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۲۳- از دیدگاه تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم چند عبارت نادرست است؟
 - شاعران قرن دهم برای پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی قالب غزل را برگزیدند.
 - مکتب وقوع موفق شد که از گرفتاری تقلید رهایی پیدا کند و در تغییر سبک دخیل بود.
 - هنرهای چون قالی بافی، سفالگری، شیشه‌سازی، نقاشی و خوشنویسی در دوران تیموریان رشد فراوان یافت.
 - شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند.
 - در قرن دهم به سبب آشنایی با اروپا مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آنجا به مشاعره می‌پرداختند.

(۱) پنج (۲) چهار (۳) دو (۴) سه

۲۴- توضیح آرایه مقابل کدام گزینه نادرست است؟

(۱) جز آستان توام در جهان پناهی نیست
 (۲) این جاهلان که دعوی ارشاد می‌کنند
 (۳) از اثرهای نفس چون صبح بویی برده‌ام
 (۴) حرف کمرت همچو الف هیچ ندارد

سر مرا به جز این در حواله‌گاهی نیست (واژه جهان مجاز ندارد).
 در خرقه‌شان به غیر منم تحفه‌ای میاب (خرقه مجاز از وجود است).
 بیش از این آیینۀ ما قابل زنگار نیست (بیت یک مجاز به علاقه شباهت دارد).
 زیرا که تو را چون الف افتاد میانی (در بیت مجاز وجود ندارد).

۲۵- در کدام بیت آرایه مجاز وجود ندارد؟

(۱) ز فیض خود دلم پر نور گردان
 (۲) فتنه‌انگیزی و خون‌ریزی و خلقی نگرانت
 (۳) پیش آن لعبت شیرین نفس از غایت شوق
 (۴) در پیروی از حیات ز بس سیر گشته‌ام

زبانم را ز باطل دور گردان
 که چه شیرین حرکتی و چه مطبوع کلامی
 جان بدادیم و تمنای دم او کردیم
 خود می‌کنم ز قامت خم حلقه نام خویش



۲۶- در کدام بیت آرایه مجاز وجود دارد؟

کز قَبَل ما قبول وز طرف ما رضاست
در مجلس ما سنگ مینداز که جام است
هر کواو فتاد مست محبت ز جام دوست
کز رقت اندرون ضعیفم چو جام شد

- (۱) تیغ برآر از نیام زهر برافکن به جام
- (۲) با محتسب شهر بگویند که زنه‌ار
- (۳) تا نفخ صور باز نیاید به خویشتن
- (۴) بیش احتمال سنگ جفا خوردنم نماند

۲۷- کدام بیت بیشترین مجاز را دارد؟

امروز تا چه گوید و بازش چه در سر است
در دست دیو یکدوسه‌روزی نگین بود
چه خویشی با قمر داری که پا تا فرق زیبایی
که کلام دل تو بودی از جهانم

- (۱) دی وعده داد و صلح و در سر شراب داشت
- (۲) چون برق و باد دولت دنیا سبک‌رو است
- (۳) چه نسبت با شکر داری که سر تا پای شیرینی
- (۴) جهان بگذار تا بر من سر آید

۲۸- در کدام ابیات مهم‌ترین نوع مجاز وجود دارد؟

مرا نصیبه از آن آتش است سوز و گداز
به دست باد صبا می‌کند به باغ ابلاغ
وی قامت تو سروری وی روی تو بهاری
بر زمین ریختم از دیده‌تر مروارید
من که عمری شد بلای آسمانی می‌کشم

(۳) «ب» - «الف» - «د» (۴) «الف» - «ه» - «ج»

- الف: منم چو شمع و غم عشق دوست چون آتش
ب: ببین که مرغ چمن دم‌به‌دم هزار سلام
ج: ای زلف تو کمندی ابروی تو کمانی
د: ای بسا شب که من خشک‌لب از حسرت تو
ه: دست و پا گم می‌کنم زان نرگس نیلوفری
- (۱) «الف» - «د» - «ه» (۲) «ب» - «ج» - «ه»

۲۹- در چند بیت واژه مشخص شده کاربرد مجازی ندارد؟

گویی از غم سرشته شد گل من
آفاق پر از جلوه یار است ببینید
شکفته باد چو گل در هوای فروردین
ز شوق در دل آن تنگنا کفن بدرم
بر آشفت و شمشیر کین برکشید
مطلوب سکندر بدهم در قدح کی

(۳) دو (۴) یک

- الف: نیست هرگز نشاط در دل من
ب: مژگان بگشایید و ببندید زبان را
ج: موافقان تو را دل ز مژدگانی فتح
د: به خاک حافظ اگر یار بگذرد چون باد
ه: چو سهراب جنگ آور او را بدید
و: ساقی به سفال کهنم جام جم آور
- (۱) چهار (۲) سه

۳۰- در همه ابیات آرایه مجاز وجود دارد، به جز:

حکایتی است که معلوم ترک و تاجیک است
وز راستی چو حرف نخستین ابجد است
مشتاق ناله‌توست هر جا که خوش نوایی است
مضمون به‌داغ غوطه زد و استعاره سوخت

- (۱) پیرس حال من از چشم خود که این معنی
- (۲) چون حرف آخر است ز ابجد گه سخن
- (۳) تا عشق سایه افکند بر خامه تو صائب
- (۴) گفتم ز سوز دل فکنم طرح مصرعی

۳۱- کدام بیت دارای دو مجاز است؟

آن دل که به زلفش آرمیده
از دست تو در پای فتادند چو گیسوی
مرغان چمن را ز طرب نغمه‌سرا کرد
میل دریا گر کند در چشم ما دریا خوش است

- (۱) در سینه دگر نگیرد آرام
- (۲) آنان که به گیسو دل عشاق ربودند
- (۳) عید آمد و آفاق پر از برگ و نوا کرد
- (۴) یار ما گر میل صحرا می‌کند صحرا خوش است



- ۳۲- به ترتیب سومین و هشتمین پایه آوایی ابیات زیر، در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟
 «گر آن شاهد که من دانم به هر کس روی بنماید / فقیر از رقص در حالت خطیب از می خرابستی
 گریه کردن پیش بی دردان ندارد حاصلی / تخم قابل در زمین پاک می باید فشانند»
- (۱) ب هر کس روی / خ را بس تی / دان ن دا رد / ید ف شانند
 (۲) ب هر کس رو / خ را بس تی / دان ن دا رد / ید ف شانند
 (۳) ب هر کس رو / خ را بس تی / دان ن دا رد / ید ف شانند
 (۴) ب هر کس رو / خ را بس تی / در دان ن دا / ید ف شانند
- ۳۳- با توجه به گزینه های زیر، چند مصراع با بیت «مهربانی می نمایم بر قدش / سنگدل نامهربانی می کند» وزن مشترکی دارند؟
 الف: خستگان را شکیبایی نماند
 ج: دیدنش از دیده نباید نهفت
 و: گل شده سرو اینست بهاری شگرف
- (۱) چهار (۲) یک (۳) سه (۴) پنج
- ۳۴- کدام گزینه بیانگر وزن عروضی بیت زیر است؟
 «از یتیمی فلک کار او ساخته
 رنگ رخسار را از عطش باخته»
- (۱) U _ _ U _ _ U _ _ U _
 (۲) U _ _ U _ _ U _ _ U _
 (۳) _ U _ _ U _ _ U _ _ U _
 (۴) _ U _ _ U _ _ U _ _ U _
- ۳۵- وزن واژه های کدام گزینه کامل کننده وزن بیت زیر است؟
 «می کشد آن دل به کفش»
- (۱) خدایگان / به لب رسد / نکرده ای
 (۲) خالق من / به لب رسد / نمی کنی
 (۳) می شنوم / می نکنی / رسیده جان
 (۴) نازترین / بی همگان / صبر نکن
- ۳۶- مفهوم کدام بیت متفاوت با سایر ابیات است؟
 (۱) آدمی پیر چو شد، حرص جوان می گردد
 (۲) ریخت چون دندان، شود افزون غم نان خلق را
 (۳) افسوس که نامه جوانی طی شد
 (۴) ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است
- ۳۷- بیت زیر با کدام گزینه بیشترین تناسب مفهومی را دارد؟
 «لاله و گل زخمی خمیازه اند
 دولت سنگدلان زود بسر می آید»
- (۱) دولت سنگدلان زود بسر می آید
 (۲) شده است چون رخ لیلی و سینه مجنون
 (۳) پروانه یک زمان دگر زنده بیش نیست
 (۴) روزگار برق فرصت خنده واری بیش نیست
- عیش این گلشن خماری بیش نیست»
 سیل از سینه کهسار به سرعت گذرد
 ز جوش لاله و گل دامن بیابانها
 ای شمع سرکشی مکن و رخ متاب از او
 مگذران در خواب غفلت دولت بیدار خویش



۳۸- مفهوم کدام بیت با بیت زیر، تناسب کمتری دارد؟

- «برق با شوقم شراری بیش نیست»
 (۱) طوفان نوح را به نظر درنیارود
 (۲) از شوق تو هر بلبلی چون پیش آرد غلغلی
 (۳) بسوزم پرده هفت آسمان را
 (۴) هفت دریا قطره‌ای از بحر بی پایان ماست

شعله طفل نی‌سواری بیش نیست»
 شور محبتی که در آب و گل من است
 صد برگ یابد هر گلی در بوستان سبحانه
 اگر از سوز دل دودی برآرم
 این چنین بحری ز ما می‌جو که این بحر آن ماست

۳۹- کدام ابیات با «شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن / تا به همسایه نگوید که تو در خانه مایی» تناسب مفهومی دارند؟

- الف: افشای راز خلوتیان خواست کرد شمع
 ب: چو شمع هر که به افشای راز شد مشغول
 ج: سر خود در سر زینت مکن چون کوتاه‌اندیشان
 د: می‌دهم سررشته خود را به دست دوست باز
 ه: غوغای روز بینی چون شمع مرده باش
 (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج»

شکر خدا که سر دلش در زبان گرفت
 بسش زمانه چو مقراض در زبان گیرد (مقراض: قیچی)
 که عمر شمع کوتاه بر سر زرین کلاهی شد
 گرچه خواهد کشت می‌دانم به پایانم چو شمع
 چون خلوت شب آمد، چون شمع برفروز
 (۳) «الف» - «ه» (۴) «د» - «ه»

۴۰- کدام ابیات مفهوم یکسانی دارند؟

- الف: مرده دل آن کسی که او را
 ب: دل که بی عشق شد، از رحمت حق دور شود
 ج: «خسروا»، در دل افسرده نگیرد غم عشق
 د: بی عشق خون مرده بود دل به زیر پوست
 ه: مرده آن دل که به صد جان نه به یک
 (۱) «الف» - «ه» - «ج» (۲) «د» - «ب» - «الف»

در عشق تو زندگی به جان بود
 مرده را موجه دریا به کنار اندازد
 هست جایی اثر سوز نمک کافگار است
 از آتش است گریه خونین کباب را
 زنده چشمه حیوان تو نیست
 (۳) «ب» - «الف» - «ج» (۴) «د» - «الف» - «ه»



۴۱- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از مراحل تکوین نظام نوین جهانی است؟

- سرعت بخشیدن انباشت ثروت سرمایه داران به وسیله صنعت

- مهم ترین عامل ادغام جوامع غیر غربی در نظام جهانی جدید

- نیاز کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیر غربی

- پیدایش دولت، ملت های جدید

(۱) پیوند قدرت با تجارت - استعمار - ادغام جوامع در نظام نوین جهانی - پیدایش قدرت های سیاسی سکولار

(۲) پیوند قدرت با سرمایه - استعمار - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی - پیدایش قدرت های سیاسی سکولار

(۳) پیوند قدرت با صنعت - سازمان های فراماسونری - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی - استعمار

(۴) پیوند قدرت با تجارت - سازمان های فراماسونری - ادغام جوامع در نظام نوین جهانی - استعمار

۴۲- به ترتیب پیامد، علت، علت و پیامد عبارتهای زیر کدام است؟

- زوال تدریجی قدرت کلیسا

- پیدا کردن جایگاه برتر بازرگانان نسبت به زمین داران

- در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوام تحت سلطه کشورهای غربی

- تبلیغ مسیحیت به عنوان ابزاری برای گسترش جهانی قدرت خود توسط دولت های سکولار غربی

(۱) حاکمیت فئودال ها - انتقال ثروت به جوامع اروپایی - تأمین منافع سیاسی - تأثیر بر نخبگان سیاسی کشورهای

غیر غربی از طریق سازمان های فراماسونری

(۲) حاکمیت لردها - رشد تجارت - تأمین منافع اقتصادی - اختلال فرهنگ عمومی جوامع غیر غربی

(۳) حاکمیت کنت ها - انتقال برده های سیاه پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی - تأمین منافع سیاسی - اختلال فرهنگ

عمومی جوامع غیر غربی

(۴) حاکمیت اربابان بزرگ - رشد برده داری - تأمین منافع اقتصادی - به خدمت گرفتن حرکت های پروتستانی

۴۳- به ترتیب علت های «چالش های بین فرهنگی - تمدنی»، «چالش های درون فرهنگی» و «بر خور داری جامعه جهانی از انسجام» در حالت های مختلف جامعه جهانی بر اساس ویژگی های فرهنگ غالب کدام است؟

(۱) جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ های متفاوت - داشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - نداشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب

(۲) داشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ های متفاوت - نداشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب

(۳) جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ های متفاوت - نداشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - غالب بودن یک فرهنگ در سطح جهان و داشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب

(۴) داشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - غالب بودن یک فرهنگ در سطح جهان و داشتن ویژگی های مطلوب فرهنگ جهانی - جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ های متفاوت



- ۴۴- در بین عبارتهای زیر، کدام یک بخش اول آن درست و بخش دوم آن نادرست است؟
- الف - کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می کنند و این انتقال در جهت استقلال این کشورها و تعدیل جهانی ثروت است.
- ب - به دلیل وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می شود و انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی متوقف می گردد.
- ج - تک محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده قدرت چانه زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می گیرد و این پدیده موجب وابستگی آنها به کشورهای استعمارگر می شود.
- د - اقتصاد کشورهای استعمارزده و تحت نفوذ به بازار مصرف کالاهای تولید شده کشورهای غربی تبدیل می شوند و این کشورها نیروی کار و مواد خام مورد نیاز خود را از کشورهای غربی وارد می کنند.
- ه - در اغلب موارد کشورهای تحت نفوذ و استعمارزده به طرف اقتصاد تک محصولی سوق داده می شوند و این بدین معناست که صادرات آنها به یک ماده خام محدود می شود.
- ۱) «الف» - «ج» - «د» ۲) «ب» - «د» - «ه» ۳) «ج» - «د» - «ه» ۴) «الف» - «ب» - «د»
- ۴۵- کدام روند، نقش دولت - ملتها در ساختن هویت جدید را به ترتیب بیان می کند؟
- ۱) افول قدرت کلیسا ← هویت دینی و معنوی ← هویت ناسیونالیستی و قومی ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید ← درآمدن به صورت قدرت های استعماری ← فتوحات استعماری
- ۲) حاکمیت های سیاسی، اقتصادی جدید ← کاملاً سکولار ← هویت سکولار و قومی ← فتوحات استعماری ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید ← درآمدن به صورت قدرت های استعماری
- ۳) افول قدرت کلیسا ← حاکمیت سیاسی، اقتصادی جدید ← هویت ناسیونالیستی و قومی ← درآمدن به صورت قدرت های استعماری ← فتوحات استعماری ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید
- ۴) حاکمیت های سیاسی اقتصادی جدید ← هویت دینی و معنوی ← هویت سکولار و قومی ← درآمدن به صورت قدرت های استعماری ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید ← فتوحات استعماری
- ۴۶- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب با موارد ذکر شده در کدام گزینه ارتباط دارد؟
- حفظ وضع موجود در عرصه های مهم توسط دولت های مرکز
- سازمان همکاری شانگهای
- حامی کشورهای در حال رشد و ارتقا دهنده وضعیت آنها
- امپراتوری های رسانه ای
- ۱) کنترل بازارهای مالی جهانی - ناتوی شرق - بریکس - تایم وارنر
- ۲) انحصار فناورانه - جنبش عدم تعهد - بریکس - دیسنی
- ۳) دسترسی انحصاری به منابع طبیعی کره زمین - ناتوی شرق - سازمان کنفرانس اسلامی - یاکوم
- ۴) انحصار سلاح های کشتار جمعی - جنبش عدم تعهد - سازمان کنفرانس اسلامی - برتلسمان
- ۴۷- به ترتیب «تعریف زندگی آدمی بدون توجه به ابعاد معنوی»، «شکل گیری علوم انسانی غربی بر بنیان های هستی شناختی، انسان شناختی و معرفت شناختی غرب» و «آموزش بخشی از علوم طبیعی مورد نیاز برای خدمت رسانی به غرب به کشورهای در حال توسعه» مربوط به کدام یک از شیوه های تربیت نخبگان کشورهای غیر غربی است؟
- ۱) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - تثبیت مرجعیت علمی غرب
- ۲) تثبیت مرجعیت علمی غرب - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - تثبیت مرجعیت علمی غرب
- ۳) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - تثبیت مرجعیت علمی غرب - تثبیت مرجعیت علمی غرب
- ۴) تثبیت مرجعیت علمی غرب - تثبیت مرجعیت علمی غرب - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی





۴۸- هر یک از چالش‌های زیر به ترتیب در کدام جایگاه از جدول زیر قرار می‌گیرند؟

چالش جهان دو قطبی (بلوک شرق و غرب)	
نوع چالش	توضیحات
الف	بحران‌های اقتصادی
ب	بحران زیست‌محیطی
ج	چالش شمال و جنوب
د	تقابل غرب با اسلام

- فرامنطقه‌ای

- کلان

- مقطعی

- بین فرهنگی

(۱) «الف» - «ج» - «ب» - «د»

(۲) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

(۳) «ب» - «د» - «الف» - «ج»

(۴) «ب» - «ج» - «الف» - «د»

۴۹- در متن زیر چند عبارت درست است؟

- لیبرالیسم اولیه روابط اجتماعی ارباب، رعیتی را به هم ریخت و کشاورزان را از بردگی رها کرد - به آن‌ها اجازه مهاجرت نداد ولی آن‌ها می‌توانستند درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند - موانع پیشین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت و کشاورزان را به کارگرانی تبدیل کرد که سرمایه وجود خود را به سرمایه‌داران می‌فروختند - سرمایه‌داران آزادانه به بهره‌کشی از کارگران پرداختند و کارگران، بردگان جدیدی بودند که در واقع از برخی قیدوبندهای پیشین آزاد شده بودند - نظریه پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۵۰- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام اندیشمند است؟

- خودداری از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند

- به سخره گرفتن نوانخانه‌ها و فیلسوفان مدافع آن‌ها

- حق حیات نداشتن کسانی که در فقر متولد می‌شوند

- افزایش دستمزد کارگران موجب افزایش تولید نسل و پیدایش مشکلات بعدی

(۲) برتراند راسل - دیکنز - ریکاردو - مالتوس

(۱) لرد جان راسل - مالتوس - دیکنز - ریکاردو

(۴) برتراند راسل - مالتوس - ریکاردو - دیکنز

(۳) لرد جان راسل - دیکنز - مالتوس - ریکاردو





- ۵۱- هریک از عبارتهای زیر مربوط به کدام یک از اصول مکتب گشتالت است؟
- تمایل به خرید خانه در ساختمانی که یک بازیگر در آن ساکن است.
 - عدم تمایل به خرید خانه در محله‌ای که بزهکاری در آن زیاد است.
 - تمایل به خرید خانه‌ای که حس خانه پدری را در فرد زنده می‌کند.
- (۱) اصل مجاورت - اصل زمینه - اصل مشابهت
(۲) اصل مشابهت - اصل زمینه - اصل مجاورت
- (۳) اصل مجاورت - اصل تکمیل - اصل مشابهت
(۴) اصل مشابهت - اصل تکمیل - اصل مجاورت
- ۵۲- کدام گزینه در ارتباط با جمله «من معلم خود را دوستت دارم» درست است؟
- (۱) احتمال اینکه دانش‌آموز سوم دبستان متوجه ایراد جمله شود کمتر از دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد است.
 - (۲) افرادی که دارای پردازش ادراکی هستند، در خوانش جمله سریع‌تر و دقیق‌تر از دیگران عمل می‌کنند.
 - (۳) اطلاعاتی که احساس، ادراک و سپس پردازش شده در مخزنی به نام حافظه نگهداری می‌شوند.
 - (۴) در خوانش متون، پردازش مفهومی به کمک فرد آمده و باعث می‌شود به جای تمرکز بر ظاهر به معنا توجه کنند.
- ۵۳- هریک از عبارتهای زیر مربوط به کدام مرحله حافظه است؟
- الف - خواندن سرود ملی ایران در صف صبحگاهی مدرسه توسط دانش‌آموزان
- ب - حفظ کردن شعری از حافظ برای امتحان فردا
- ج - مرور مطالب آموخته شده برای پاسخگویی بهتر به سؤالات امتحان
- (۱) بازیابی - ذخیره‌سازی - رمزگردانی
 - (۲) بازیابی - رمزگردانی - ذخیره‌سازی
 - (۳) پردازش - بازیابی - اندوزش
 - (۴) پردازش - ذخیره‌سازی - رمزگردانی
- ۵۴- در خصوص یک مشاخره خیابانی، مادر از فرزندانش سؤال می‌کند. کدام گزینه در رابطه با رمزگردانی مهسا ۵ ساله و مینا ۱۷ ساله صحیح است؟
- (۱) اینکه مهسا در تعریف واقعه اشتباه بیشتری کند، محتمل‌تر است.
 - (۲) مهسا اطلاعات را به صورت کلی رمزگردانی می‌کند.
 - (۳) احتمالاً مینا جزئیات بیشتری را برای مادر تعریف می‌کند.
 - (۴) مینا اطلاعات را به صورت معنایی و مهسا به صورت دیداری رمزگردانی می‌کند.
- ۵۵- کدام گزینه به درستی و نادرستی عبارتهای زیر اشاره دارد؟
- براساس زمان ذخیره‌سازی اطلاعات می‌توان خاطرات را درجه‌بندی کرد.
 - در مرحله دوم حافظه، اطلاعات به شکل کد ذخیره‌سازی می‌شوند.
 - داشتن رمزگردانی و ذخیره‌سازی خوب به معنای بازیابی خوب است.
 - حافظه کاری مرحله میان حافظه حسی و حافظه بلندمدت است.
- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
(۲) نادرست - نادرست - درست - درست
- (۳) درست - نادرست - نادرست - درست
(۴) نادرست - درست - درست - نادرست



- ۵۶- هر یک از افراد زیر از کدام روش بهسازی حافظه استفاده کرده‌اند؟
 - حسین برای موفقیت در کنکور به صورت منظم در آزمون‌های آزمایشی ماز شرکت می‌کند.
 - نیوشا برای مرور سریع، سرفصل‌های کتاب درسی را یادداشت کرده است.
 - نوگل تفاوت مفاهیم ادراک و تمرکز را برمی‌شمارد.

- (۱) آزمون مکرر - رمزگردانی معنادار - بسط معنایی
 (۲) اثر آزمون - ساماندهی مطالب - تمایزبخشی
 (۳) مرور کارآمد - روش چند حرکتی - تمایزبخشی
 (۴) کاهش فاصله زمانی یادگیری و یادآوری - مطالعه چندحسی - بسط معنایی

- ۵۷- کدام یک از عبارات‌های زیر در رابطه با عوامل مؤثر بر فراموشی نادرست است؟

- (۱) سامان برای هفته آینده روزانه ۱۵ ساعت مطالعه را برنامه‌ریزی کرده است: تداخل اطلاعات
 (۲) حسن تحت تأثیر دارو دچار خواب‌آلودگی بود و برای همین نتوانست مطالب درس را بیاموزد: مشکلات نشانه‌های بازیابی
 (۳) سمانه نام معلم کلاس اول دبستان خود را که همیشه به او نمرات پایینی می‌داد فراموش کرده است: عوامل عاطفی
 (۴) وقتی مادر از سجاد در خصوص باز بودن مغازه‌ای پرسید او گفت توجهی به مغازه نکردم: عدم رمزگردانی

- ۵۸- کدام گزینه به ترتیب جدول مقابل را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

انواع حافظه	نوع رمزگردانی	گنجایش اندوزش	زمان بازیابی
مراحل حافظه		«ب»	
حسی			«ج»
کوتاه مدت			
بلندمدت	«الف»		

- (۱) حسی همراه با توجه - ۲ تا ۷ ماده - چند دقیقه
 (۲) همواره معنایی - ۲ تا ۷ ماده - چند ثانیه
 (۳) معنایی - نامحدود - چند ثانیه
 (۴) عمدتاً معنایی - نامحدود - چند دقیقه

- ۵۹- کدام یک از عبارات‌های زیر پیرامون مفاهیم مسئله و حل مسئله درست است؟

- الف - حل کردن مسائل ریاضی انتگرال، مسئله خوب تعریف شده است.
 ب - این مسئله که انتخاب آزادانه، احتمال موفقیت را بالا می‌برد مربوط به هدفمندی در حل مسئله است.
 ج - مسئله فرایندی است که طی آن فرد می‌کوشد راه حل مناسبی برای مشکل پیدا کند.
 د - سومین مرحله از مراحل حل مسئله بازیابی و اصلاح راه حل است.

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ج» - «د» (۴) «د» - «الف»

- ۶۰- هر یک از افراد زیر برای حل مسئله خود از کدام عامل استفاده کرده‌اند؟

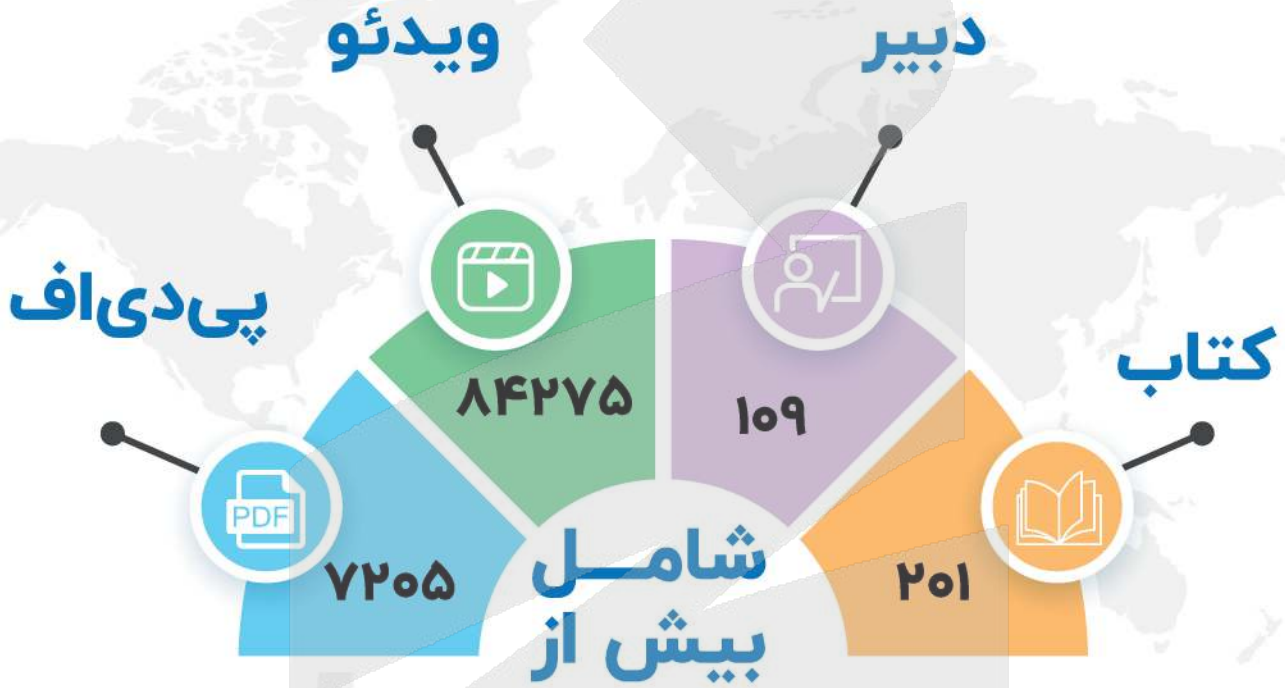
- معلم موسیقی به سینا پیشنهاد می‌کند قبل از یادگیری پیانو در کلاس مبانی موسیقی شرکت کند.
 - غزل برای بردن نخ لباس خود به جای قیچی از ناخن‌گیر استفاده می‌کند.
 - یاشار تصمیم می‌گیرد قبل از حل تنش‌های کاری خود مدتی را به سفر برود.

- (۱) اثر نهفتگی - تجربه گذشته - اثر انتقال
 (۲) اثر انتقال - اثر نهفتگی - نادیده گرفتن مسئله برای مدتی
 (۳) تجربه گذشته - نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی
 (۴) یادگیری گذشته - اثر انتقال - کاهش اثر تداخل مسائل



مُنیاز اولین نشر آنلاین کنکور کشور

از سال ۹۷ تا کنون



برترین دبیران کنکور کشور در نشر آنلاین مُنیاز

<https://www.moniaz.ir>



گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم



پایانی نیم سال اول $\frac{1}{8}$

نیم سال دوم $\frac{1}{8}$

دفترچه شماره ۲

پنجشنبه ۲۳ بهمن ماه ۱۴۰۴

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۵۰ سؤال ۴۵ دقیقه	۱۵ دقیقه	۷۵	۶۱	۱۵	زبان عربی	۱
	۱۵ دقیقه	۸۵	۷۶	۱۰	تاریخ	۲
		۹۵	۸۶	۱۰	جغرافیا	۳
		۱۱۰	۹۶	۱۵	فلسفه	۴

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرایبی، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.



<p>روان شناسی</p> <p>احساس، توجه، ادراک (از ابتدای «کشتالت») حافظه و علل فراموشی تفکر (۱) حل مسئله (تا پایان «نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص») صفحه ۸۳ تا ۱۲۳</p> <p>سهم در کنکور: ۶ سؤال</p>	<p>جامعه شناسی ۲</p> <p>فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی / چالش های جهانی جامعه جهانی (از ابتدای «شکل گیری نظام نوین جهانی»)، تحولات نظام جهانی، جهان دو قطبی / صفحه ۵۷ تا ۸۲</p> <p>سهم در کنکور: ۱ سؤال</p>	<p>علوم و فنون ادبی ۲</p> <p>مجاز + کارگاه تحلیل فصل تاریخ ادبیات فارسی در قرن های دهم و یازدهم صفحه ۵۱ تا ۶۲</p> <p>سهم در کنکور: ۵ سؤال</p>	<p>ریاضی و آمار ۲</p> <p>تابع توابع ثابت، چندضابطه ای و همانی (از ابتدای «تابع چندضابطه ای») توابع پلکانی و قدر مطلق (تا پایان «تابع علامت») صفحه ۲۷ تا ۳۶</p> <p>سهم در کنکور: ۲ سؤال</p>
<p>فلسفه ۱</p> <p>فلسفه و ابعاد آن زندگی براساس اندیشه (از ابتدای «سقراط در برابر دادگاه») معرفت و شناخت امکان شناخت / ابزارهای شناخت صفحه ۳۹ تا ۵۷</p> <p>سهم در کنکور: ۱-۲ سؤال</p>	<p>جغرافیا ۲</p> <p>نواحی طبیعی / نواحی انسانی نواحی زیستی (از ابتدای «نواحی کوهستانی»)، نواحی فرهنگی، نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت) (تا پایان «کشت تک محصولی تخصصی») صفحه ۶۲ تا ۹۴</p> <p>سهم در کنکور: ۱ سؤال</p>	<p>تاریخ ۲</p> <p>ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر / ایران: از ورود اسلام تا پایان صفویه جهان اسلام در عصر خلافت عباسی (از ابتدای نهضت علمی و فکری مسلمانان)، اسلام در ایران، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی / صفحه ۷۱ تا ۱۰۰</p> <p>سهم در کنکور: ۱ سؤال</p>	<p>عربی، زبان قرآن ۲</p> <p>عجائب المخلوقات تأثیر اللغة الفارسیة علی اللغة العربیة (تا پایان قواعد درس ۴) صفحه ۳۱ تا ۵۴</p> <p>سهم در کنکور: ۴ سؤال</p>

استراتژی و هدف گذاری با ماز در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

اگر قصد داری از نیمه دوم سال شروع کنی و با موفقیت همه رو شگفت زده کنی، این برنامه برای توه!

گام اول (گرم کردن با آزمون ۹ بهمن):

با استفاده از مطالعه ای که برای امتحانات نیمسال اول داشته اید، در آزمون ۹ بهمن شرکت کنید و فقط به دید تمرین برای شروع (گرم کردن اولیه) به این آزمون نگاه کنید.

گام دوم (شروع پرنرژی در بهمن و اسفند):

در آزمون های ۲۳ بهمن، ۷ اسفند و ۲۱ اسفند، به مطالب سه هفتم ابتدایی نیمسال دوم مسلط می شوید.

گام سوم (جبران نیمسال اول در فرصت طلایی نوروز):

از ۲۲ اسفند تا ۶ فروردین، به جبران، مرور و جمع بندی نیمسال اول می پردازید و با آزمون ۶ فروردین به مطالب نیمسال اول مسلط می شوید.

گام چهارم (تکمیل یادگیری نیمسال دوم بعد از ایام نوروز):

از ۷ فروردین تا ۲۴ اردیبهشت، به مطالب پنج هفتم پایانی نیمسال دوم مسلط می شوید و با آمادگی کامل به استقبال امتحانات خرداد ماه می روید.

گام پنجم (بهترین پایان برای سال تحصیلی):

تکمیل یادگیری و جمع بندی کامل برای ورود پر قدرت به سال تحصیلی بعد؛ آزمون جامع کل پایه در ۲۸ خرداد ماه





■ ■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۶۱ - ۶۷)

۶۱- ﴿أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَى فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ﴾:

- (۱) پیامبر را به سوی فرعون روانه کردیم، اما فرعون از این پیامبر نافرمانی می کرد!
- (۲) فرستاده‌ای به طرف فرعون ارسال کردیم، اما فرعون به فرستاده ما عصیان ورزید!
- (۳) به سوی فرعون پیامبری فرستادیم، پس فرعون از آن پیامبر نافرمانی کرد!
- (۴) به جانب فرعون رسول را فرستادیم، پس فرعون با آن رسول مخالفت کرد!

۶۲- «اشْتَدَّتِ التَّرْجُمَةُ مِنَ الْفَارِسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ بَعْدَ انْضِمَامِ إِيرَانَ إِلَى الدَّوْلَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ!»:

- (۱) بعد از اینکه ایران به دولت اسلامی پیوست، ترجمه از فارسی به عربی قوت گرفت!
- (۲) ترجمه از فارسی به عربی، بعد از پیوستن ایران به دولت اسلامی، شدت گرفت!
- (۳) پس از پیوستن ایران به یک دولت اسلامی، از فارسی به عربی ترجمه‌هایی انجام شد!
- (۴) ترجمه‌ها از عربی به فارسی، پس از پیوستن ایران به دولت اسلامی شدت گرفته بود!

۶۳- «عِنْدَمَا يَأْكُلُ التَّمْسَاحُ فَرِيْسَةً أَكْبَرَ مِنْ فَمِهِ تُفَرِّزُ عُيُونُهُ سَائِلًا كَأَنَّهُ دَمْعٌ»:

- (۱) تمساح وقتی طعمه‌ای بزرگ‌تر از دهانش را شکار می کند، اشک چشمانش شبیه به مایع سرازیر می گردد!
- (۲) وقتی تمساح، شکاری بزرگ‌تر از دهانش می خورد، چشمانش مایعی را ترشح می کند که گویی آن اشک می باشد!
- (۳) موقعی که تمساح طعمه‌ای می خورد، که بزرگ‌تر از دهان اوست، اشک چشمانش به شکل مایع، ترشح می شود!
- (۴) وقتی طعمه خورده شده تمساح، از دهانش بزرگ‌تر می باشد، مایعی از چشم‌ها به شکل اشک ترشح می گردد!

۶۴- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) الْمُعَارِضَةُ قَبْلَ الْفَهْمِ مِنَ اخْتِلَاقِ الْجَاهِلِ: مخالفت کردن قبل از فهمیدن از اخلاق جاهل است!
- (۲) مَثَلُ نُوْرِ رَبَّنَا كَمِشْكَاءٍ فِيهَا مُصْبِحٌ: مثال نور خداوند مانند چراغدانی است که در آن یک چراغ است!
- (۳) يَجْعَلُ اللهُ فِرْقَانًا لِلْمُتَّقِينَ فَاتَّقَوْهُ: خدا برای پرهیزکاران نیروی تشخیص حق از باطل قرار می دهد، پس از او پروا کنید!
- (۴) عَالَمٌ يَنْتَفِعُ الْآخَرُونَ بِعِلْمِهِ أَفْضَلُ مِنْ كَثِيرٍ مِنَ الْعَابِدِينَ: دانشمندی که دیگران از علمش سود می برند، بهتر از بسیاری از عبادت‌کنندگان است!

۶۵- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ وَ لَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ: درباره خلق اندیشیدند، و درباره خالق نیندیشیدند!
- (۲) مَنْ يَتَفَكَّرُ فِي خَلْقِ اللهِ يُشَاهِدُ قُدْرَتَهُ: هر کس در آفرینش الله تفکر کند، قدرتش را می بیند!
- (۳) يُحَسِبُ الطَّائِرُ الطَّنَانُ أَصْغَرَ طَائِرٍ عَلَى الْأَرْضِ: مرغ مگس، کوچک‌ترین پرنده روی زمین به شمار می آید!
- (۴) يَطِيرُ السَّمَكُ الطَّائِرُ بَرَّ عَانِفِهِ الَّتِي تَعْمَلُ كَجَنَاحَيْنِ: ماهی پرنده با باله‌هایش که مثل دو بال عمل می کنند پرواز می کند!

۶۶- «هرکس قبل از سخن بیندیشد، از خطا در امان می ماند»:

- (۱) الَّذِي يَتَفَكَّرُ قَبْلَ الْكَلَامِ سَلَّمَ مِنَ الْأَخْطَاءِ!
- (۲) مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ يَسْلَمَ مِنَ خَطَا!
- (۳) مَنْ يُفَكِّرُ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسْلَمُ مِنَ الْخَطَا!
- (۴) مَا يَتَفَكَّرُ قَبْلَ الْكَلَامِ سَلَّمَ مِنَ خَطَائِهِ!

۶۷- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْمَفْهُومِ: «إِنْ تَزْرَعُوا الْغُدُونَ تَحْصِدُوا الْخُسْرَانَ»

- (۱) دوست آن است که گیرد دست دوست
- (۲) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد
- (۳) هزار دشمنم ار می کنند قصد هلاک
- (۴) شیشه گر آینه گردد همه جبران بکند
- در پریشان حالی و درماندگی
- نهال دشمنی برکن که رنج بی شمار آرد
- گرم تو دوستی از دشمنان ندارم باک
- دشمن دوست‌نما می برد از ریشه تو را





■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٦٨ - ٧١) بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

أما الكلمات الفارسية التي دخلت اللغة العربية فقد تغيرت أصواتها وأوزانها، ونطقها العرب وفقاً لألسنتهم، فقد بدلوا الحروف الفارسية التي لا توجد في لغتهم إلى حروف قريبة من مخارجها واشتقوا منها كلمات أخرى.

علينا أن نعلم أن تبادل المفردات بين اللغات في العالم أمر طبيعي يجعلها غنية في الأسلوب والبيان، ولا نستطيع أن نجد لغة بدون كلمات دخيلة. كان تأثير اللغة الفارسية على اللغة العربية قبل الإسلام أكثر من تأثيرها بعد الإسلام، وأما بعد ظهور الإسلام فقد ازدادت المفردات العربية في اللغة الفارسية بسبب انتشار الإسلام والثقافة الإسلامية واستخدام اللغة العربية في العلم والدين والإدارة.

٦٨- عین الصحیح حسب النص:

- (١) لا يتغير تلفظ الحروف الفارسية في اللغة العربية!
 (٢) العرب ينطقون المفردات الفارسية وفقاً للفارسية!
 (٣) لا يمكن للغات أن تتبادل مع اللغات الأخرى!
 (٤) كان انتشار الإسلام مؤثراً في استفادة العربية!

٦٩- عین ما لا يذكره النص:

- (١) تأثير العربية على الفارسية
 (٢) الثقافة الإسلامية
 (٣) أسلوب الفارسية وبيانها
 (٤) تبادل الكلمات

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (٧٠ و ٧١)

٧٠- «اللغة - تغيرت - لغة - ها»

- (١) اللغة: اسم - مفرد مؤنث - معرف بـ «ال» - معرب / فاعل و مرفوع
 (٢) تغيرت: فعل ماضٍ - للمفرد المؤنث الغائب - مزيد ثلاثي (تفعل) - معلوم / الجملة فعلية
 (٣) لغة: اسم - مفرد مؤنث و جمعه: لغات - معرب / مجرور بحرف الجر
 (٤) ها: ضمير من الضمائر المتصلة - مفرد مؤنث - مبني / مضاف إليه

٧١- «أخرى - نعلم - يجعل - المفردات»

- (١) أخرى: اسم التفضيل للدلالة على المؤنث (فعلی) - مفرد - معرب / صفة للموصوف «كلمات»
 (٢) نعلم: فعل مضارع من المجرد الثلاثي - للمتكلم مع الغير - متعد - معلوم / فعل مع فاعله
 (٣) يجعل: فعل مضارع - للمفرد الغائب - مجرد ثلاثي و حروفه الأصلية «ج ع ل» - معلوم / الجملة فعلية
 (٤) المفردات: جمع سالم للمؤنث - اسم الفاعل من باب له حرفان زائدان - معرفة / فاعل و مرفوع

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٧٢ - ٧٥)

٧٢- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) هل تعلمون أن عالماً ينتفع بعلمه خير من ألف عابد!
 (٢) اشتدَّ النقل من الفارسية إلى العربية بعد انضمام إيران إلى الدولة الإسلامية!
 (٣) تغيرت أصوات الكلمات الفارسية و أوزانها بعد الدخول في اللغة العربية!
 (٤) ازداد استخدام اللغة العربية و الثقافة الإسلامية بعد انتشار الإسلام!

٧٣- عین «ما» شرطياً:

- (١) ما قدمت أيدي الكافرين من خير في الدنيا فإنهم في الآخرة خاسرون!
 (٢) ما قدمت اليوم يداي من خير أجده غداً!
 (٣) ما أحسن ما تقدم يداك اليوم من خير لأخرتك!
 (٤) يوم ينظر المرء ما قدمت يداه و يقول الكافر يا ليتني كنت تراباً!





۷۴- عین النكرة تكون اسم فاعلي:

- ۱) لم تكن للسائحين إِمكانيات في تلك المدينة!
- ۲) شاهدتُ حامداً قد جَلَسَ عند أمّه في الصالة!
- ۳) إنّ مدرسة أختي تكون مُجهزة بأنواع إِمكانيات!
- ۴) هولاء المزارعون ليسوا قادرين على شراء الجرارة!

۷۵- عین «ال» یمكن أن یترجم إشارة:

- ۱) رأيتُ أفراساً في المباراة، كانت تلك الأفراس تُعجب الذين كانوا يُشاهدونها!
- ۲) نرى مفردات كثيرة قد نُقلت من الفارسية إلى العربية ترتبط المفردات بالْبضائع!
- ۳) شاهدنا شاباً متكبّراً كان يسبح في البحر بعيداً من الشاطئ و يُشجّعه الشباب!
- ۴) بعد شراء البطاقة وجد الزائر فيها إشكالاً فذهب بها إلى البائع و استلم بطاقة أخرى!



۷۶- هر یک از عبارات زیر مربوط به رویدادهای کدام یک از امامان شیعه می باشد؟
الف - نفی حاکمیت عباسیان

ب - از این دوره حرکتی در جامعه اسلامی با عنوان جریان وکالت آغاز شد.

ج - شیعیان را از همکاری با حکومت عباسی منع کرد.

د - تربیت شاگردان و یاران برجسته و مقابله با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی

(۱) امام رضا (ع) - امام مهدی (ع) - امام کاظم (ع) - امام حسن عسکری (ع)

(۲) امام صادق (ع) - امام سجاد (ع) - امام رضا (ع) - امام کاظم (ع)

(۳) امام کاظم (ع) - امام صادق (ع) - امام کاظم (ع) - امامان پس از امام رضا (ع)

(۴) امامان پس از امام رضا (ع) - امام حسن عسکری (ع) - امام مهدی (ع) - امام سجاد (ع)

۷۷- هر یک از عبارات زیر به ترتیب در توصیف کدام یک از فرمانروایان سلسله های مسلمان ایرانی قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری است؟

الف - با رفتار و اخلاق پسندیده خود، مورد اعتماد توده های مردم قرار گرفتند.

ب - عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند و از تعصب و تنگ نظری اجتناب کردند.

ج - پیرو مذهب تشیع بودند و سنت زیارت در این دوران گسترش یافت.

د - ادب فارسی اوج گرفت و رودکی مورد حمایت دربار این حکومت بود.

(۱) آل بویه - صفاریان - سامانیان - طاهریان (۲) علویان - سامانیان - آل بویه - سامانیان

(۳) صفاریان - آل بویه - آل بویه - طاهریان (۴) طاهریان - علویان - سامانیان - آل بویه

۷۸- کدام مورد درباره استناد مؤلفین کتاب درسی تاریخ (۲) به منابع برای توضیح یا اثبات موضوعات زیر درست است؟
الف - تدریجی بودن روند اسلام پذیری ایرانیان

ب - خسرو پرویز به باذان دستور داد که به حجاز رود و حضرت محمد (ص) را دستگیر و روانه تیسفون کند.

ج - گرویدن عده کمی از ایرانیان به اسلام در خلال فتح ایران

(۱) «الف» و «ب»: روایات - «ج»: منابع تاریخی

(۲) «الف» و «ج»: شواهد و مدارک تاریخی - «ب»: سیره نبویان

(۳) «الف»: شواهد و مستندات تاریخی - «ب»: روایات «ج»: منابع تاریخی

(۴) «الف»: روایات - «ب»: قرآن - «ج»: سیره نبویان

۷۹- کدام عبارت های زیر نادرست است؟

الف - مأمون به تشویق حسن بن سهل، امام رضا (ع) را به مرو آورد.

ب - عبیدالله مهدی، حکومتی را در شمال آفریقا بنیاد نهاد.

ج - هنرمندان در دوره فاطمیان و عباسیان در برخی از هنرها مانند کاشی کاری، کاغذسازی و فلزکاری به نوآوری پرداختند.

د - در اواخر حکومت مستنصر، حکومت فاطمیان دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی شد.

ه - در دوره بنی امیه و حکومت اعراب بر ایران، دفترهای دیوانی مانند گذشته به خط و زبان پهلوی نوشته می شد.

(۱) «ب» - «ج» - «ه» (۲) «الف» - «ج» - «ه» (۳) «الف» - «ج» - «د» (۴) «ب» - «د» - «ه»





۸۰- هر یک از موارد زیر مربوط به کدام یک از جنگ‌های اعراب مسلمان با ساسانیان است؟
 الف - در این جنگ، سپاه ایران با شکست مسلمانان، بیشتر متصرفات آنان را پس گرفت.
 ب - در این جنگ، اعراب سپاه ایران را به سختی شکست دادند.

- ج - در این نبرد، بقایای ارتش ساسانی گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند.
 (۱) قادسیه - جلولا - نهاوند
 (۲) جسر - قادسیه - جلولا
 (۳) جلولا - جسر - نهاوند
 (۴) نهاوند - قادسیه - جلولا

۸۱- چه تعداد از عبارات زیر نادرست است؟

- الف - دارالعلم قاهره در زمان فاطمیان نقشی شبیه به بیت‌الحکمه داشت.
 ب - فارابی، فلسفه مشایی را به اوج رساند.
 ج - جنبش‌های سیاسی - نظامی عصر امویان برخلاف جنبش‌های فرهنگی، نهایتاً منجر به سقوط حکومت امویان شد.
 د - دهقانان در اداره امور محلی به‌ویژه امور مالیاتی مشارکت داشتند.
 هـ - پس از حذف دولت لخمیان توسط خسرو پرویز، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی، از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خوردند.

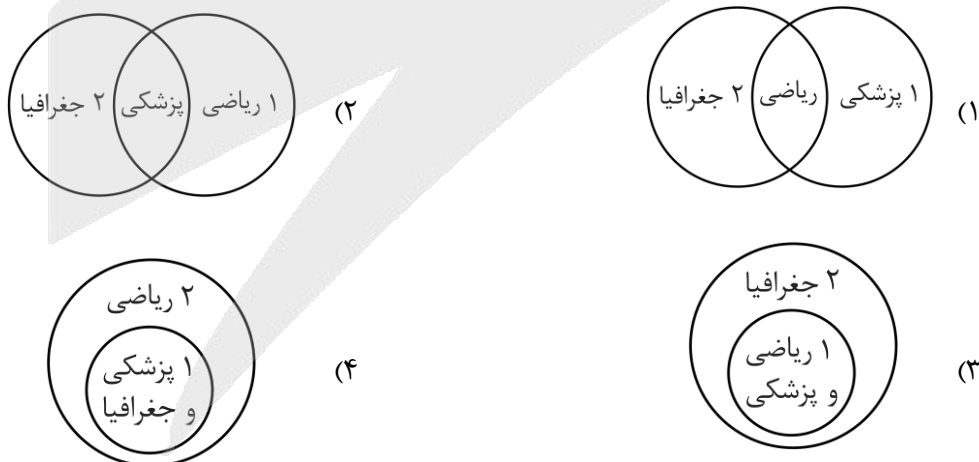
- (۱) ۱ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴) ۳

۸۲- کدام موارد درباره ویژگی‌های مشترک طاهریان و سامانیان درست است؟

- الف - اظهار اطاعت ظاهری نسبت به خلفا
 ب - روابط پرفراز و نشیب با خلافت عباسی
 ج - رسیدن به حکومت با فرمان خلیفه عباسی
 د - روابط خصمانه با دستگاه خلافت

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «د» (۳) «ج» - «د» (۴) «الف» - «ج»

۸۳- کدام شکل تسلط بر علوم ریاضی، جغرافیا و پزشکی را توسط ابن سینا (۱) و ابوریحان بیرونی (۲) به درستی نشان می‌دهد؟



۸۴- کدام گزینه موارد زیر را از لحاظ تقدم و تأخر زمانی به درستی آورده است؟

الف - حمله صلاح‌الدین ایوبی به حکومت فاطمیان

ب - شکست خوردن سپاه ساسانی از اعراب در جلولا

ج - وقوع جنبش‌هایی در اعتراض به قتل ابومسلم

د - مهاجرت ۵۰ هزار مرد جنگی عرب به ایران

(۱) «الف» و «د» پس از «ب» و «ج» روی داده است.

(۲) «الف» پس از «ج» و «ب» قبل از «د» اتفاق افتاده است.

(۳) «ج» و «د» قبل از «الف» و «ب» اتفاق افتاده است.

(۴) «ج» پس از «الف» و پس از «د» روی داده است.

۸۵- چه تعداد از موارد زیر در رابطه با عوامل مؤثر در اسلام آوردن مردم ایران صحیح می‌باشد؟

الف - جدایی و فاصله طبقات جامعه ایران در آستانه حمله اعراب

ب - ناامیدی مردم ایران در شکست قادسیه در برابر اعراب و اسلام آوردن دهقانان

ج - سادگی مناسک و آداب اسلامی

د - مهاجرت گسترده اعراب مسلمان در عصر اموی به ایران

۳ (۴)

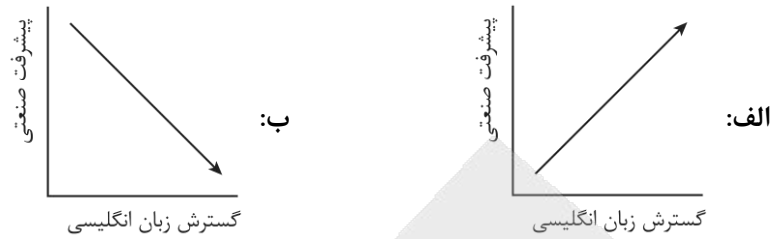
۲ (۳)

۱ (۲)

۴ (۱)



۸۹- با توجه به چگونگی الگوی پراکندگی زبان‌ها و نمودارهای زیر، کدام عبارت به مفاهیم درستی اشاره دارد؟



(۱) با توجه به شکل «الف» امروزه با وجود رشد ارتباطات، بسیاری از کشورها سعی در حفظ زبان بومی و ملی خود دارند.
 (۲) با توجه به شکل «ب» در ناحیه فرهنگی اروپایی - غربی، صرف نظر از سطح بالای صنعتی شدن، غلبه زبان انگلیسی روزبه‌روز بیشتر می‌شود.

(۳) با توجه به شکل «ب» امروزه با وجود رشد ارتباطات، بسیاری از کشورها سعی در حفظ زبان بومی و ملی خود دارند.
 (۴) با توجه به شکل «الف» امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها و نیز در متون علمی بین‌المللی استفاده می‌شود.

۹۰- با توجه به موارد زیر، کدام شکل به درستی ترسیم شده است؟

الف - امروزه فرایند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی جهان است.

ب - در گذشته آمد و شد کاروان‌ها در مسیر جاده ابریشم موجب گسترش ابداعات، افکار، کالاها و ... در سرزمین‌های مختلف می‌شد.

ج - منظره قابل‌رؤیت از یک مکان، ساختمان‌ها و بناها، سبک معماری و نظایر آن، شیوه زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد.

د - در اطراف دو مسجد ایاصوفیه و مسجد آبی در استانبول ترکیه، هتل‌ها و فروشگاه‌های مختلفی برای بازدیدکنندگان پدید آمده است.

- (۱) «ج» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ب» / «ج» → مطابق با «د» ← مغایر با «الف»
- (۲) «ج» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ب» / «الف» → مطابق با «د» ← مغایر با «ج»
- (۳) «ب» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ج» / «ج» → مطابق با «د» ← مغایر با «الف»
- (۴) «ب» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ج» / «الف» → مطابق با «د» ← مغایر با «ج»

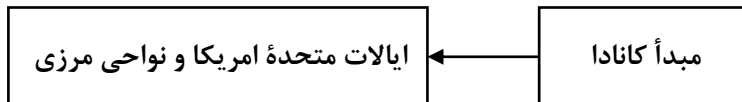
۹۱- بر اساس موارد مطرح شده، کدام گزینه درست است؟

- الف - گسترده‌ترین گروه زبانی دنیا
 ب - ماندارین چینی
 ج - دومین خانواده بزرگ زبانی
 د - یکی از زبان‌های رسمی سازمان ملل متحد
 هـ - زبان ایرانی
 و - جنوب غربی آسیا و شمال افریقا

- (۱) «ب» یکی از زیرشاخه‌های «الف» است که از «د» می‌باشد.
 (۲) «و» مربوط به «ج» است که «ه» نیز یکی از زیرشاخه‌های آن می‌باشد.
 (۳) «ه» یکی از زیرشاخه‌های «الف» است و زبان مردم «و» مربوط به «د» می‌باشد.
 (۴) «ب» و «ه» مربوط به «د» هستند و در «و» زبان عربی رواج دارد.



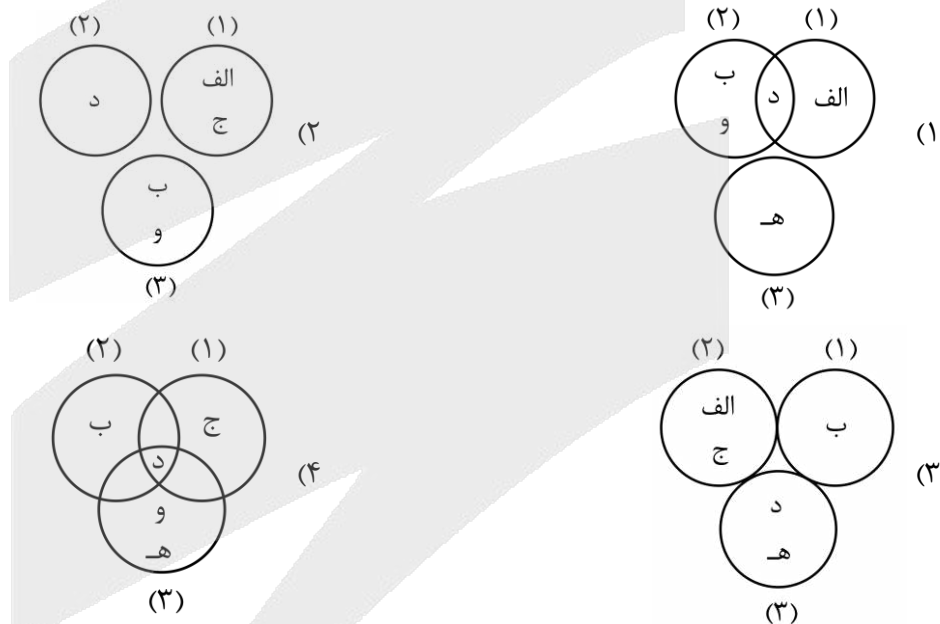
۹۲- شکل زیر در ارتباط با ورزش هاکی ترسیم شده است. بر این اساس کدام عبارت درست است؟



- (۱) دین مسیحیت با آن که در آسیا ظهور کرد ولی امروزه بیشتر پیروان آن در قاره‌های اروپا، آمریکا، استرالیا و نیوزیلند است.
- (۲) گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آن که فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند اتفاق می‌افتد.
- (۳) گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود.
- (۴) امروزه شیوه تماس مستقیم در پخش و انتشار تفریحات، سبک زندگی، نوع غذا و ... غالب است.

۹۳- با توجه به طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی بر اساس فعالیت‌های نوع اول (۱)، فعالیت‌های نوع دوم (۲) و فعالیت‌های نوع سوم (۳) و موارد زیر، کدام تصویر به درستی ترسیم شده است؟

- الف - جنگل‌داری و استخراج معدن ب - امور پزشکی و درمانی ج - دام‌پروری
- د - تغییر شکل مواد اولیه در کارخانه‌ها ه - جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و - بانکداری و امور قضایی



۹۴- مطابق با متن زیر، کدام عبارت درست است؟

«بر اساس گزارشات سازمان فائو، کشورهایمانند چین، هند و اندونزی از تولیدکنندگان عمده برنج جهان در سال گذشته بوده‌اند.»

- (۱) این کشورها از دهه ۱۹۷۰ م با انقلاب سبز توانستند در زمینه تولید برنج به خودکفایی برسند.
- (۲) بیشتر شرکت‌های چندملیتی، مزارع برنج خود را در کشورهای آسیایی احداث کرده‌اند.
- (۳) به علت جمعیت زیاد در نواحی آسیای شرقی، بیشتر افراد به کشت برنج اشتغال دارند.
- (۴) کشت برنج به آب‌وهوای گرمسیری و نیمه گرمسیری و آب زیاد وابسته است.



۹۵- کدام تصویر با خصوصیات مزارع کشت تک محصولی تخصصی مطابقت دارد؟

بخش مرکزی در کشورهای پیشرفته صنعتی	نیاز به سرمایه گذاری زیاد	(۲)	نواحی استوایی	در نزدیکی دامداری‌ها	(۱)
نواحی استوایی	در نزدیکی سواحل دریاها		نیاز به رطوبت زیاد	کاشت و برداشت ماشینی	
عرضه و صادرات به بازارهای فروش جهانی			محصولاتی مانند برنج و قهوه		
کشورهای آمریکایی و استرالیایی	نیاز به فضای زیاد	(۴)	نیاز به سرمایه گذاری زیاد	کارخانه‌های کشت و صنعت	(۳)
محصولاتی مانند آناناس و ذرت	در نزدیکی دامداری‌ها		نیاز به رطوبت زیاد	کشورهای کانادا، فرانسه و استرالیا	
در نزدیکی ساحل دریاها			عرضه و صادرات به کشورهای آمریکایی و اروپایی		

۹۶- کدام گزینه از اتهامات بیان شده توسط ملتوس درباره سقراط محسوب نمی‌شود؟

- (۱) انکار خدایان و سخن گفتن از خدای جدید
- (۲) گمراه کردن جوانانِ آتن با افکار خود
- (۳) برگرداندن جوانان از آیین پدرانشان
- (۴) تلاش برای رسوا کردن مدعیان دانایی

۹۷- علت حقیقی نامیده شدن سقراط به عنوان «دانشمند» یا «دانا» چیست؟

- (۱) تلاش سقراط برای کشف حقایق پنهان عالم طبیعت و افشای نادانی مدعیانی که صرفاً به دانش‌های سطحی بسنده کرده بودند.
- (۲) تأیید سروش معبد دلفی مبنی بر اینکه سقراط داناترین مردم است، زیرا او توانسته بود به «اسرار آسمان‌ها و زمین» دست یابد.
- (۳) آگاهی عمیق او به «جهل خود»، در مقابل کسانی که توهم دانایی داشتند؛ به گونه‌ای که دانایی او همان «علم به ندانستن» بود.
- (۴) مهارت بی‌نظیر وی در فن سخنوری با روش ثابت که باعث می‌شد در هر مباحثه‌ای، دیگران را به پذیرش دیدگاه‌هایش وادار سازد.

۹۸- در فرآیند ابطال اتهام «انکار خدایان هستی»، سقراط از کدام «قاعده عقلی» برای پاسخ دادن به ملتوس بهره برد؟

- (۱) اثبات اینکه اعتقاد به «آثار و صفات یک ماهیت»، منطقاً مستلزم پذیرش «اصل وجود آن ماهیت» است.
- (۲) تفکیک قائل شدن میان «خدایان آتن» و «خدای یگانه» و اثبات اینکه انکار اولی به معنای انکار دومی نیست.
- (۳) استدلال بر اینکه «سنگ و خاک دانستن خورشید» یک بحث علمی است و ارتباطی با مسئله «ایمان یا کفر» ندارد.
- (۴) نشان دادن اینکه اعتقاد به صفات و ویژگی‌های عارض بر یک موجود، لزوماً به معنای باور داشتن به خود آن موجود نیست.

۹۹- کدام گزاره دیدگاه سقراط را به درستی تبیین می‌کند؟

- (۱) گریز از مرگ به سبب مجهول بودن ماهیت آن، بر گریز از بدی که امری معلوم است اولویت دارد.
- (۲) ارتکاب گناه به دلیل ترس از مرگ، ناشی از پندار دانایی نسبت به امری است که حقیقت آن را نمی‌دانیم.
- (۳) سرعت خیره‌کننده بدی در صید کردن انسان، مانع از آن می‌شود که خردمندان آتن، مسیر درست را پیدا کنند.
- (۴) مواجهه با مرگ تنها زمانی پسندیده است که فرد نسبت به جهان پس از مرگ به یقین و باور شهودی رسیده باشد.

۱۰۰- کدام گزاره درباره ویژگی‌های شناخت انسان، دقیق‌تر است؟

- (۱) بروز اختلاف نظر میان افراد درباره موضوعی واحد، لزوماً به معنای خروج شناخت از مسیر تدریجی آن است.
- (۲) آگاهی به جهل در خصوص برخی حقایق هستی، خود نوعی شناخت معتبر و مانع از ادعای دانایی مطلق است.
- (۳) عدم درک امور نامحسوس از طریق حواس پنج‌گانه، بنیاد اصلی خطاپذیری دانش بشری را تشکیل می‌دهد.
- (۴) ماهیت تدریجی شناخت ایجاب می‌کند که در آغاز تولد، انسان نسبت به امور محسوس آگاهی داشته باشد.



۱۰۱- کدام عبارت درباره سیر تاریخی و استقلال شاخه معرفت‌شناسی درست است؟

- ۱) ایمانوئل کانت، از نخستین اندیشمندی بود که تأمل درباره ابزارهای شناخت و ارزش آن‌ها را آغاز کرد.
- ۲) معرفت‌شناسی دانشی مستقل است که پرسش از حدود قلمرو شناخت را خارج از فلسفه بررسی می‌کند.
- ۳) ظهور دیدگاه‌های گوناگون درباره معرفت، معرفت‌شناسی را از یک بحث جزئی به یک شاخه مستقل تبدیل کرد.
- ۴) تأمل درباره پدیده شناخت، زمانی منجر به شکل‌گیری یک شاخه جدید شد که فیلسوفان، هستی‌شناسی را رها کردند.

۱۰۲- در منطق سه مرحله‌ای گرگیاس، اگر فرض کنیم «چیزی وجود دارد» و «انسان نیز توانایی شناخت آن را دارد»؛ آنگاه حکم نهایی او مبنی بر «ناممکن بودن آموزش به دیگران»، دقیقاً بر کدام بن‌بست ارتباطی استوار است؟

- ۱) شکاف میان «یافته‌های شخصی» و «ابزار انتقال معرفت».
- ۲) ناتوانی «حواس» در دریافت مفاهیم انتزاعی از «انتقال‌دهنده».
- ۳) تقدم رتبی «هستی‌شناسی» بر «معرفت‌شناسی» در فرآیند یادگیری.
- ۴) عدم تطابق میان «واقعیت خارجی» و «ذهنیت فرد یادگیرنده».

۱۰۳- گزاره «بشر به طور طبیعی به امکان شناخت خود و پدیده‌های دیگر باور دارد»، منطقاً چه نتیجه‌ای را در فرآیند تاریخی علم رقم زده است؟

- ۱) تبدیل «اشتباهات گذشتگان» به «موانع دائمی شناخت» در مسیر تکامل علم و دانش.
- ۲) تفکیک کامل میان «حل مجهولات» و «تصحیح معلومات» به عنوان دو فرآیند مستقل.
- ۳) استمرار تلاش برای درک جهان که منجر به پیدایش شاخه‌های گوناگون دانش شده است.
- ۴) اثبات اینکه «ناتوانی در کسب معرفت» تنها در برخی حوزه‌های خاص معنا پیدا می‌کند.

۱۰۴- در تحلیل فرآیند ادراک حسی، کدام عبارت به درستی تبیین شده است؟

- ۱) شناخت حسی صرفاً با حضور محسوس در برابر اندام حسی تحقق می‌یابد و عقل در این مرحله نقشی ندارد.
- ۲) حواس پنج‌گانه ابزارهایی هستند که به شناخت صورت‌های محسوس، بدون واسطه عقل دست می‌یابند.
- ۳) ادراک حسی بدون فعالیت عقل، تنها مجموعه‌ای از احساس‌های پراکنده است و به شناخت منتهی نمی‌شود.
- ۴) خطا در ادراک حسی حاکی از ناتوانی ذاتی حواس است، در حالی که عقل از خطا در این حوزه مصون است.

۱۰۵- مهم‌ترین ویژگی «شناخت تجربی» که آن را از صرف ادراک حسی، متمایز می‌کند، کدام است؟

- ۱) تکرار آزمایش در شرایط آزمایشگاهی و ثبت دقیق مشاهدات.
- ۲) استفاده از ابزارهای دقیق علمی برای کاهش خطای حواس پنج‌گانه.
- ۳) انباشت داده‌های حسی در حافظه و مقایسه آن‌ها با تجربیات گذشتگان.
- ۴) استناد به قواعد عقلی و فلسفی برای تعمیم دادن مشاهدات جزئی.

۱۰۶- کدام گزینه درست است؟

- | | |
|--|--|
| ۱) شناخت حسی، همواره دچار خطا می‌شود. | ۲) شناخت تجربی، مبنای شناخت حسی است. |
| ۳) شناخت حسی، از تمایزها استفاده می‌کند. | ۴) عقل در شناخت تجربی، نقش اساسی دارد. |



۱۰۷- با توجه به نظر ابن سینا در خصوص علیّت، کدام گزینه درست است؟

- ۱) قانون علیّت حاصل تکرار مشاهدات تجربی است که ذهن پس از آزمایش‌های متعدد به آن یقین پیدا می‌کند.
- ۲) تجربه بدون پیش‌فرض قانون علیّت ناممکن است، زیرا این قانون خود مبنای اعتبار هرگونه آزمایش است.
- ۳) ابن سینا با رد دیدگاه ارسطو، نشان داد که علیّت نه یک اصل عقلی، بلکه نتیجه استقرای تام در طبیعت است.
- ۴) قانون علیّت تنها در صورتی معتبر خواهد بود که نتایج آزمایشگاهی با قواعد اولیه تعقل در تضاد نباشند.

۱۰۸- «شهود قلبی» در مقایسه با «شناخت عقلی» از چه ویژگی متمایزی برخوردار است؟

- ۱) شهود قلبی همواره خطاناپذیر است؛ برخلاف عقل که ممکن است همواره اشتباه کند.
- ۲) در شهود قلبی، میان شناسنده (عالم) و شناخته‌شده (معلوم) واسطه‌ای وجود ندارد.
- ۳) شناخت عقلی به واقعیت‌های مادی می‌پردازد، اما شهود قلبی مختص امور غیرمادی است.
- ۴) نتایج شهود قلبی، برخلاف استدلال عقلی به‌سادگی قابل آموزش و انتقال به دیگران است.

۱۰۹- چرا معرفت حاصل از «قلب» را «معرفت شهودی» نامیده‌اند؟

- ۱) زیرا این معرفت با چنان وضوح و روشنی همراه است که گویی انسان حقیقت را با چشمان خود «مشاهده» می‌کند.
- ۲) زیرا تنها راه دستیابی به این معرفت، مشاهده مستقیم عالم طبیعت و کشف اسرار آن از طریق حواس است.
- ۳) چون در این نوع شناخت، انسان نیازمند شاهد و دلیلی است تا درستی یافته‌ها را برای خودش اثبات کند.
- ۴) چون سالک در این مرحله، با استدلال‌های عقلی پیچیده، حقیقت را پیش روی خود حاضر و مشهود می‌سازد.

۱۱۰- ویژگی متمایز «شهود وحیانی» که آن را از سایر انواع شهود متمایز می‌کند، کدام است؟

- ۱) در شهود وحیانی، پیامبر صرفاً معانی کلی حقایق را دریافت کرده و سپس خود آن‌ها را در قالب الفاظ بشری بیان می‌کند.
- ۲) دریافت پیامبر از منبع غیب، چنان کامل است که حتی گاهی صورت کلمات و عبارات نیز مستقیماً از جانب خداوند نازل می‌شود.
- ۳) شهود وحیانی برخلاف سایر شهودها، نیازمند هیچ‌گونه آمادگی روحی یا ظرفیت وجودی در دریافت‌کننده (پیامبر) نیست.
- ۴) در وحی الهی، پیامبر نقشی فعال در تفسیر و بازسازی پیام دارد تا آن را برای فهم عموم مردم زمانه خود متناسب سازد.





بودجه بندی دروس آزمون بعد...

تاریخ برگزاری: ۷ اسفند ماه

روان شناسی

تفکر (۱) حل مسئله
صفحه ۱۱۲ تا ۱۳۳

جامعه شناسی ۲

چالش های جهانی
جهان دوقطبی، جنگ ها
و تقابل های جهانی
صفحه ۷۳ تا ۹۰

علوم و فنون ادبی ۲

**تاریخ ادبیات فارسی در
قرن های دهم و یازدهم /
پایه های آوایی همسان (۲)**
صفحه ۵۸ تا ۷۰

ریاضی و آمار ۲

تابع
توابع پلکانی و قدر مطلق
(تا پایان «تابع جزء صحیح»)
صفحه ۳۴ تا ۳۹

فلسفه

معرفت و شناخت
ابزارهای شناخت / نگاهی به
تاریخچه معرفت (تا پایان «دوره جدید
اروپا») / صفحه ۵۰ تا ۶۳

جغرافیا ۲

نواحی انسانی
نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)،
نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)
(تا پایان «نابرابری در اقتصاد جهانی»)
صفحه ۸۳ تا ۱۰۴

تاریخ ۲

ایران: از ورود اسلام تا پایان صفویه
ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی،
ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و
خوارزمشاهی / صفحه ۸۹ تا ۱۱۳

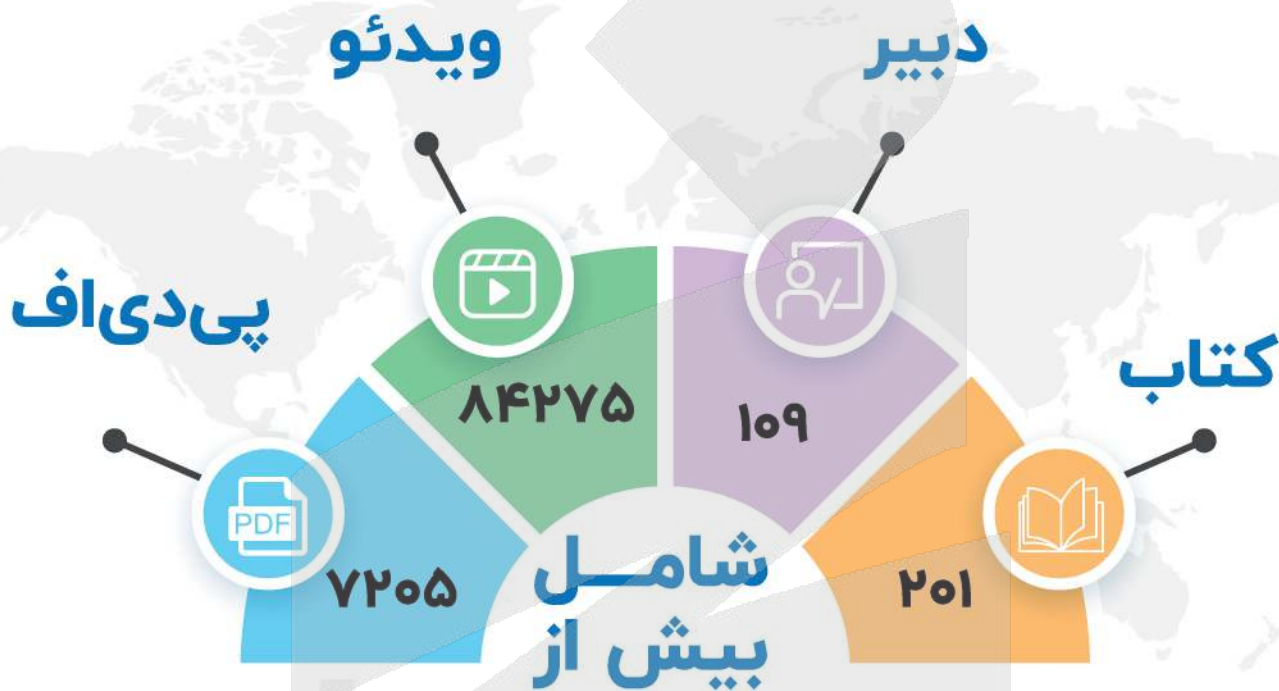
عربی، زبان قرآن ۲

**تأثیر اللغة الفارسیة علی اللغة
العربیة**
درس ۴
صفحه ۴۷ تا ۶۲



مُنیاز اولین نشر آنلاین کنکور کشور

از سال ۹۷ تا کنون



برترین دبیران کنکور کشور در نشر آنلاین مُنیاز

<https://www.moniaz.ir>



گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه یازدهم



پایانی نیم سال اول



نیم سال دوم



دفترچه پاسخ

ویژه دانش آموزان پایه یازدهم

پنجشنبه ۲۳ بهمن ماه ۱۴۰۴

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه‌های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده‌اید
- ✓ نکات و درسنامه‌های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش‌های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون



دیس	مسئول دس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد نوربخش - رحیم مشتاق نظم	ریحانه تک - نرجس تیمناک داوودبوالحسنی
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - اسماعیل رضوی - محمد زنوزی مهرداد مشایخی - فاطمه حمیدی علیرضا بدیع - عماد فیض آبادی	فاطمه عباسی - اسماعیل رضوی محمد مشهدبان امیرحسین اذانی
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	الهام میرزایی - آزاده میرزایی - فروغ تیموریان	امیرنوری پور محمدحسین هاشمی امیرحسین اذانی
روان شناسی	الهه همایون زاده	الهه همایون زاده	امیرحسین اذانی - احسان کلاته امیرنوری پور
زبان عربی	هاله کریمی	کیارش پورمهدی - ولی برجی - هاله کریمی	مریم آقاییاری - سمیه جغتایی امیرحسین اذانی
تاریخ	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند - منصوره حاجی زاده	کیان کیانی دوست سارا خداوردیان امیرحسین اذانی
جغرافیا	آزاده میرزایی	آزاده میرزایی - علیرضا کاهیدوند	کیان کیانی دوست امیرمهدی جیریایی امیرحسین اذانی
فلسفه	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - جواد نوائی	فاطمه نیک محتشم مهدی مرادی - امیرحسین اذانی

تیم اجرایی و تولید آزمون

مرضیه بنیانی

یگانه پورابراهیم

زهرة صفری

سرپرست آزمون: فائزه زارع



یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستن تا آزمون‌های ماز با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوبتون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین. راستی! حتماً در نظرسنجی آزمون شرکت کنین و نظرات و پیشنهاداتتون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری



فرق کنکور و امتحان

فرق کنکور و امتحان مدرسه چیه و اینکه چرا مسبک مطالعه کنکوری باید فرق داشته باشه؟

خیلی از داوطلب‌ها با همون ذهنیتی که سال‌ها برای امتحان مدرسه درس خوندن، میان سراغ کنکور؛ بعد هم تعجب می‌کنن که چرا با وجود ساعت مطالعه بالا، درصدهاشون راضی‌کننده نیست. سؤال اصلی اینه:

آیا کنکور واقعاً با امتحان‌های مدرسه فرق داره؟

و آنگه فرق داره، این تفاوت باید روی روش مطالعه ما اثر بذاره یا نه؟

جواب کوتاه‌ه: بله، خیلی هم اثر می‌ذاره.

کنکور و امتحان مدرسه حداقل پنج تفاوت جدی دارن که اگه درکشون نکنی، ناخودآگاه اشتباه درس می‌خونی. اولین تفاوت اینه که:

در کنکور، همه درس‌ها با هم سنجیده می‌شن؛

اما توی مدرسه، هر امتحان فقط مربوط به یه درسه. یعنی ذهنت توی کنکور باید بتونه بین ۲۳ تا کتاب مختلف مدام سویچ کنه.

تفاوت دوم، زمانه.

توی کنکور برای هر سؤال یکی دو دقیقه بیشتر فرصت نداری، در حالی که توی امتحان مدرسه معمولاً این فشار زمانی وجود نداره. سومین فرق خیلی مهمه:

تو کنکور فقط جواب نهایی مهمه؛

ولی تو امتحان مدرسه، راه‌حل هم نمره داره.

یعنی ممکنه کلی بلد باشی، ولی چون به جواب درست نرسیدی، هیچ امتیازی نگیری.

چهارمین تفاوت، تحمل جلسه‌ست.

کنکور دو و نیم تا سه ساعته؛

ولی امتحان‌های مدرسه معمولاً کوتاه‌ترن و فشار ذهنی کمتری دارن.

و تفاوت پنجم که خیلی تعیین‌کننده‌ست:

کنکور نمره منفی داره، ولی امتحان مدرسه نه.

چرا این تفاوت‌ها روش مطالعه رو عوض می‌کنن؟

همین پنج تفاوت کافیه تا بفهمیم

الگوی مطالعه کنکوری نمی‌تونه شبیه الگوی امتحان مدرسه باشه.

مثلاً «بُغچه‌خونی» (اینکه یکی دو روز کامل یه درس رو بخونی، امتحانش رو بدی و ببندی بذاری کنار) برای امتحان مدرسه جواب می‌داد، ولی برای کنکور راندمان پایینی داره.

کنکور جاییه که قراره همه مطالب همه درس‌ها همزمان توی ذهنت زنده باشن، نه اینکه هر کدوم ته یه انبار شلوغ تلنبار شده باشن.



تو کنکور باید مطالب طبقه‌بندی‌شده و مرتب توی فراخوانی‌شون کنی.

برای همین روش مطالعه‌ی درست اهمیت پیدا می‌کنه، روشی که توی مقالات ۱۰ و ۱۱ کامل درباره‌ش توضیح دادیم. با اون روش، مطالب انبار نمی‌شن؛

می‌رن تو قفسه‌های مشخص ذهن، و دقیقاً همون‌جایی هستن که موقع تست بهشون نیاز داری.

کنکور جای نیم‌نمره گرفتن نیست. توی کنکور خبری از ۰/۲۵ و نیم‌نمره نیست. **یا جواب درست رو می‌زنی، یا هیچ.** حتی بدتر از اون: **اگه جواب غلط بزنی، از کسی که سؤال رو سفید گذاشته عقب‌تر می‌افتی؛**

چون هم زمانش رو حفظ کرده، هم نمره منفی نگرفته.

به خاطر همینکه **مدیریت جلسه و تصمیم‌گیری لحظه‌ای** این قدر مهم می‌شه.

و ما توی مقالات ۲ تا ۵ مفصل درباره‌ش حرف زدیم.

از طرف دیگه، **باید بتونی چند ساعت کامل تمرکز تو حفظ کنی؛ چیزی که فقط با تمرین در شرایط آزمون به دست میاد.** برای همین

شرکت تو آزمون‌های آزمایشی‌ماز، فقط سنجش علمی نیست؛ تمرین کنکور دادنه.

تکنیک‌های جادویی؟ نه، ولی یادشون بگیر و ازش استفاده کن.

یه سری تکنیک‌ها هستن که کمک می‌کنن با همون دانشی که داری، درصد بهتری بگیری.

نه معجزه‌ان، نه تقلب؛ فقط بلد بودن تصمیم درست تو زمان درسته.

یکی از مهم‌ترینشون: **شجاعت در زدن گزینه‌های شک‌دار؛ البته آگاهانه.**

کنکور چهار گزینه‌ایه و هر سه گزینه غلط، عملاً به نفع گزینه درست کار می‌کنن.

اگه همه سؤال‌ها رو شانسی بزنی، از نظر آماری نه جلو می‌افتی، نه عقب.

اما حالا به حالت واقعی‌تر رو در نظر بگیر:

فرض کن توی ۳۰ سؤال، بتونی فقط یک گزینه رو با اطمینان حذف کنی و بین سه گزینه باقی‌مونده یکی رو بزنی.

از نظر آماری، انتظار می‌ره حدود ۱۰ سؤال درست دربیاد. ۲۰ غلط، حدود ۷ تا از اون درست‌ها رو می‌سوزونه، و تهش حدود

۳ پاسخ درست خالص برات می‌مونه. یعنی بدون اینکه دانش جدیدی اضافه کرده باشی، جلو افتادی.

اما این تکنیک فقط وقتی به نفعته که دو شرط مهم رعایت بشه:

■ اول اینکه واقعاً و با اطمینان کامل، دو گزینه رو حذف کرده باشی. نه با حس، نه با حدس، نه با «فکر کنم».

■ دوم اینکه اگه بین دو گزینه نهایی شک داشتی، دیگه تحلیل اضافه نکن.

تجربه نشون داده توی این مرحله، فکر کردن زیاد معمولاً آدم رو می‌بره سمت گزینه غلط.

یا انتخاب آگاهانه داری، یا انتخاب تصادفی، وسطش خطرناکه.

و مهم‌تر از همه:

این تصمیم‌ها رو باید توی آزمون‌های آزمایشی تمرین کنی.

نتیجه‌ش رو ببینی، درصد موفقیتت رو بررسی کنی و آخرش به یک قاعده شفصی برسی.

کنکور جای تقلید کورکورانه نیست؛ جای شناخت خودته.



برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

تابع (توابع ثابت، چند ضابطه‌ای و همانی از ابتدای تابع چند ضابطه‌ای / توابع پلکانی و
قدرمطلق تا پایان تابع علامت) / صفحه‌های ۲۷ تا ۳۶

بودجه‌بندی
این آزمون

درس‌های اول و دوم از فصل دوم ۲ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۱- $C(n)$ تابعی است که مقادیر آن در جدول زیر مشخص شده، ضابطه تابع $C(n)$ در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ ($n \in \mathbb{N}$)

n	$1 \leq n \leq 5$	$n=6$	$n=7$	$n=8$	$n=9$	$n=10$
$C(n)$	۰	۱۲۰۰	۱۸۰۰	۲۴۰۰	۳۰۰۰	۳۶۰۰

$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 100(n+6) & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (2)$$

$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 200n & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (1)$$

$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 600(2n-10) & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (4)$$

$$C(n) = \begin{cases} 0 & 1 \leq n \leq 5 \\ 600(n-4) & 6 \leq n \leq 10 \end{cases} \quad (3)$$

آسان - مفهومی - استاندارد (۱) - صفحه ۲۸ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

کافی است در هر گزینه دو مقدار تابع را محاسبه کنیم تا مشخص شود آیا مقدار به دست آمده با مقدار جدول یکی است یا خیر! ما برای هر گزینه دو مقدار $C(6)$ و $C(7)$ را محاسبه کرده‌ایم.

۱) $C(6) = 1200$ ✓ , $C(7) = 1400$ ✗

۲) $C(6) = 100 \cdot \overbrace{(6+6)}^{12} = 1200$ ✓ , $C(7) = 100 \cdot \overbrace{(7+6)}^{13} = 1300$ ✗

۳) $C(6) = 600 \cdot (6-4) = 1200$ ✓ , $C(7) = 600 \cdot (7-4) = 1800$ ✓

۴) $C(6) = 600 \cdot (12-10) = 1200$ ✓ , $C(7) = 600 \cdot (14-10) = 2400$ ✗

حواس باشه!

در این روش اگر دو تابع متفاوت به ازای دو مقدار ابتدایی مقادیر یکسانی داشته باشند، مقادیر بعدی را نیز امتحان می‌کنیم.

نکته

در مواردی که مقادیر تابع الگوی مشخصی داشته باشند، مثلاً مقدار مشخصی به مقدار قبلی اضافه شده باشد، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

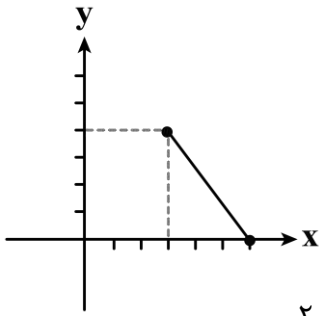
n	$1 \leq n \leq 5$	$n=6$	$n=7$	$n=8$	$n=9$	$n=10$	n	
$C(n)$	۰	۱۲۰۰	۱۸۰۰	۲۴۰۰	۳۰۰۰	۳۶۰۰		
(الگو)		۶۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۶۰۰	۶۰۰	$\Rightarrow (n-4) \times 600$	\Rightarrow (گزینه ۳)

مقدار $C(n)$ را می‌توان با توجه به الگویی که در جدول مشاهده می‌شود، به دست آورد.





۲- قسمتی از نمودار f به صورت مقابل و قسمتی از ضابطه f به صورت زیر است:



$$f(x) = \begin{cases} x+1 & 0 \leq x < 3 \\ \dots\dots & 3 \leq x \leq 6 \end{cases}$$

$$5\frac{2}{3} \quad (4)$$

$$6 \quad (3)$$

$$8 \quad (2)$$

$$\frac{23}{4} \quad (1)$$

در این صورت مقدار $f(2) + f(4)$ کدام است؟

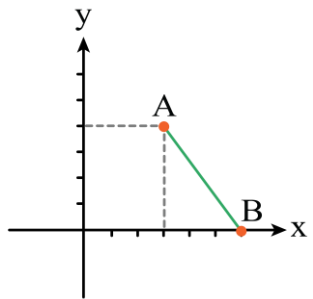
(متوسط - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۲۹ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۴

مقدار $f(2)$ را می توان از ضابطه تابع به دست آورد، چون ۲ بین ۰ و ۳ است، پس از ضابطه بالایی استفاده می کنیم.

$$f(2) = 2 + 1 = 3$$

ولی برای محاسبه $f(4)$ چون ۴ بین ۳ و ۶ است، باید ضابطه دوم را محاسبه کنیم. بدین منظور از نمودار تابع کمک می گیریم و معادله خط گذرنده از A و B را محاسبه می کنیم:



$$A = (3, 4), B = (6, 0) \Rightarrow \text{شیب خط } AB = m_{AB} = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A}$$

$$\Rightarrow m_{AB} = \frac{0 - 4}{6 - 3} = -\frac{4}{3}$$

$$\text{معادله خط } AB: y - y_A = m_{AB}(x - x_A) \Rightarrow y - 4 = -\frac{4}{3}(x - 3)$$

$$\Rightarrow y = -\frac{4}{3}(x - 3) + 4$$

ضابطه تابع به صورت مقابل خواهد بود:

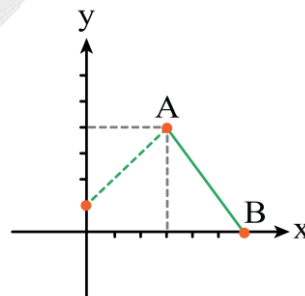
$$f(x) = \begin{cases} x+1 & 0 \leq x < 3 \\ -\frac{4}{3}(x-3) + 4 & 3 \leq x \leq 6 \end{cases}$$

بنابراین:

$$f(4) = -\frac{4}{3}(\underbrace{4-3}_1) + 4 = -\frac{4}{3} + 4 = \frac{-4+12}{3} = \frac{8}{3}$$

$$\Rightarrow f(2) + f(4) = 3 + \frac{8}{3} = \frac{9+8}{3} = \frac{17}{3} = 5\frac{2}{3} \Rightarrow (4 \text{ گزینه})$$

همچنین اگر بخواهیم نمودار تابع را با توجه به ضابطه تابع کامل کنیم، باید خط $y = x + 1$ را در فاصله $x = 0$ تا $x = 3$ رسم کنیم که نمودارش به صورت زیر خواهد بود:



۳- تابع $g(x) = (a+b)x + b - 3$ تابع همانی است. در این صورت $g(2a + 3b)$ کدام است؟

۵ (۴)

۳ (۳)

-۲ (۲)

۲ (۱)

(متوسط - ترکیبی - استاندارد ۱ - صفحه ۳۰ - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

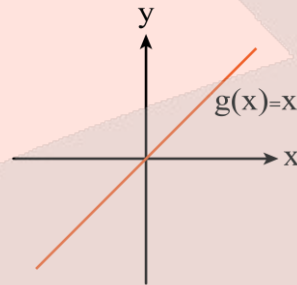
ضابطه تابع همانی به صورت $g(x) = x$ است؛ بنابراین در ضابطه داده شده، ضریب x باید برابر ۱ باشد و مقدار ثابت تابع باید صفر باشد. پس می توان نتیجه گرفت:

$$g(x) = (a+b)x + b - 3 \Rightarrow \begin{cases} a+b=1 \text{ (*)} \rightarrow a+3=1 \Rightarrow a=1-3 \Rightarrow a=-2 \\ b-3=0 \Rightarrow b=3 \text{ (*)} \end{cases}$$

$$\Rightarrow g(2a + 3b) = g(2(-2) + 3(3)) = g(-4 + 9) = g(5) \xrightarrow{g(x)=x} 5$$

! حواست باشه!

ضابطه تابع همانی به صورت $g(x) = x$ است؛ یعنی اگر $g(x) = ax + b$ تابع همانی باشد، آنگاه باید نتیجه گرفت: $a=1$ و $b=0$. همچنین نمودار تابع همانی، همان نیمساز ربع اول و سوم است:



همچنین دامنه و برد تابع همانی با هم برابر است و برابر \mathbb{R} است.



۴- اگر نمودار تابع ثابت $f(x) = (a+b)x - b + 4$ از نقطه $(4, 5)$ بگذرد و g تابع همانی باشد. در این صورت $g(2a - b)$ کدام است؟

۲ (۴)

۵ (۳)

۳ (۲)

۱ (۱)

(متوسط - ترکیبی - استاندارد ۱ - صفحه ۳۲ - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

ضابطه تابع ثابت در حالت کلی به صورت $f(x) = c$ است. یعنی ضابطه تابع ثابت x ندارد یا به عبارتی ضریب x در تابع ثابت باید صفر باشد، پس می توان نتیجه گرفت:

$$f(x) = (a+b)x - b + 4 \xrightarrow{\text{تابع ثابت}} a+b=0 \Rightarrow a=-b \text{ (*)}$$

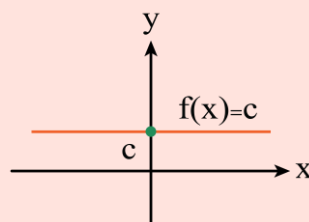
از طرفی تابع f از نقطه $(4, 5)$ می گذرد، پس $f(4) = 5$ ؛ یعنی:

$$f(4) = -b + 4 = 5 \Rightarrow -b = 5 - 4 = 1 \Rightarrow b = -1 \xrightarrow{\text{(*)}} a = 1$$

$$2a - b = 2(1) - (-1) = 2 + 1 = 3 \Rightarrow g(2a - b) = g(3) = 3$$

! حواست باشه!

ضابطه تابع ثابت به صورت $f(x) = c$ است؛ یعنی ضابطه تابع ثابت x ندارد. بنابراین اگر $f(x) = ax + c$ ضابطه تابع ثابت باشد، می توان نتیجه گرفت: $a=0$ و مقدار c را باید از معلومات دیگر سؤال به دست آورد. همچنین نمودار یک تابع ثابت به صورت یک خط راست موازی محور x ها است:

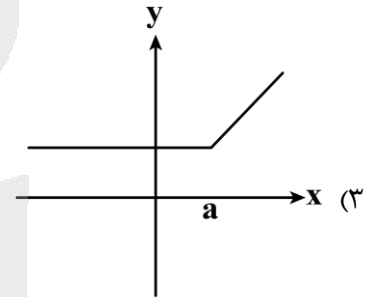
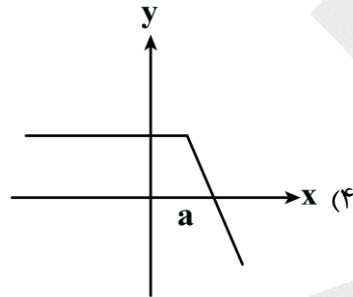
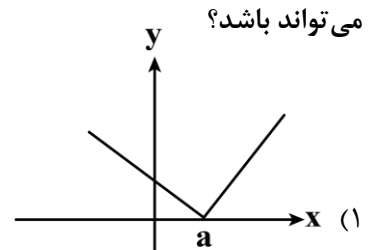
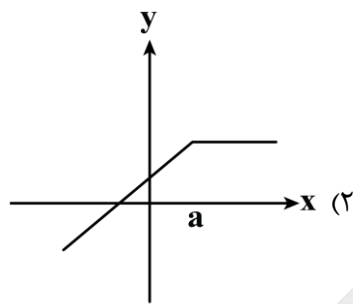


نمودار تابع ثابت $f(x) = c$

همچنین برد تابع ثابت $f(x) = c$ مجموعه $\{c\}$ است.



۵- اگر $y = g(x)$ تابع ثابت و $y = h(x)$ تابع همانی باشد و $a > 0$. در این صورت نمودار تابع $f(x) = \begin{cases} g(x) & x \leq a \\ h(x) & x > a \end{cases}$ کدام گزینه می تواند باشد؟



(آسان - مفهومی - سریع - صفحه ۳۲ - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

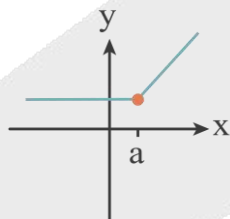
نمودار تابع ثابت به صورت یک خط راست (افقی) است و نمودار تابع همانی همان نیمساز ربع اول و سوم است. بنابراین نمودار تابع f باید در سمت چپ نقطه با طول $x = a$ یک خط راست افقی باشد و سمت راست نقطه با طول $x = a$ قسمتی از نیمساز ربع اول و سوم باشد.

بررسی گزینه ها:

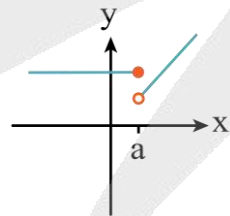
گزینه ۱ و ۲ را سریعاً با فهم درست تابع ثابت و تابع همانی باید رد کنیم ولی دلیل اینکه گزینه ۴ را باید رد کنیم این است که شیب نیمساز ربع اول و سوم مثبت است. ولی شیب خط سمت راست نقطه با طول $x = a$ در این گزینه منفی است!

نمودار این سؤال به یکی از سه حالت زیر است:

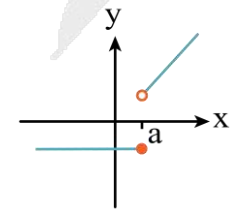
۱) $f = \begin{cases} g(x) = a & x \leq a \\ h(x) & x > a \end{cases}$



۲) $f = \begin{cases} g(x) = b > a & x \leq a \\ h(x) & x > a \end{cases}$



۳) $f = \begin{cases} g(x) = b < a & x \leq a \\ h(x) & x > a \end{cases}$





۶- $f(x) = \begin{cases} x^2 + 3 & x < 0 \\ 2x - 1 & 0 \leq x < 2 \\ -3 & x \geq 2 \end{cases}$ باشد، مقدار $\frac{f(-1) + 2f(1)}{f(2)}$ کدام است؟

-۳ (۴)

۲ (۳)

-۲ (۲)

-۵/۳ (۱)

آسان - محاسباتی - استاندارد (صفحه ۳۳ - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

$$f(-1) = (-1)^2 + 3 = 4, \quad f(1) = 2 \times 1 - 1 = 1, \quad f(2) = -3$$

$$\Rightarrow \text{عبارت داده شده} = \frac{4 + 2 \times 1}{-3} = -2$$

سوتی‌های پرتکرار!

اگر مقدار $f(2)$ را از ضابطهٔ دومی حساب کنید، به مقدار ۲ یعنی گزینهٔ «۳» خواهید رسید.



۷- اگر $f(x) = (3a-1)x^2 + bx$ تابع همانی باشد، مقدار $a+b$ کدام است؟

۴/۳ (۴)

۲/۳ (۳)

۱ (۲)

-۲ (۱)

آسان - محاسباتی - سریع (صفحه ۳۰ تا ۳۲ - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

تابع $f(x) = x$ را همانی می‌گویند. در ضابطهٔ تابع همانی ضریب x برابر ۱ و بقیهٔ ضرایب برابر صفر است. پس:

$$3a - 1 = 0 \Rightarrow 3a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{3}$$

$$b = 1$$

$$\Rightarrow a + b = \frac{1}{3} + 1 = \frac{4}{3}$$



۸- اگر $f = \{(a+1, 2), (b+2, 4), (c+3, 6)\}$ تابع همانی باشد، در این صورت واریانس اعداد a, b, c کدام است؟

۱ (۴)

۰ (۳)

۲/۳ (۲)

۲ (۱)

آسان - مفهومی - استاندارد (صفحه ۳۲ - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

چون تابع f همانی است ضابطهٔ f به صورت $f(x) = x$ است؛ بنابراین:

$$a + 1 = 2 \Rightarrow a = 1, \quad b + 2 = 4 \Rightarrow b = 2, \quad c + 3 = 6 \Rightarrow c = 3$$

$$a = 1, b = 2, c = 3 \Rightarrow \bar{x} = \frac{a+b+c}{3} = \frac{1+2+3}{3} = 2$$

$$\sigma^2 = \frac{(1-2)^2 + (2-2)^2 + (3-2)^2}{3} = \frac{1+0+1}{3} = \frac{2}{3}$$

حواست باشه!

برای محاسبهٔ واریانس داده‌های a, b و c ابتدا میانگین این اعداد (\bar{x}) را می‌یابیم.

$$\bar{x} = \frac{a+b+c}{3}$$

و واریانس داده‌ها (σ^2) را از رابطهٔ زیر محاسبه می‌کنیم:

$$\sigma^2 = \frac{(a-\bar{x})^2 + (b-\bar{x})^2 + (c-\bar{x})^2}{3}$$



$$9- f(x) = \begin{cases} x^2 - 3 & x \leq 1 \\ (x+1)^2 & 1 < x < 3 \\ 2x - 1 & x \geq 3 \end{cases}$$

آنگاه مقدار $f(\sqrt{5}-1) + f(-\sqrt{2})$ کدام است؟

۶ (۴)

۱۰ (۳)

۰ (۲)

۴ (۱)

(آسان - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۳۳ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۱

چون $\sqrt{5} \approx 2/2$ بنابراین $\sqrt{5} - 1 \approx 1/2$. پس برای محاسبه $f(\sqrt{5}-1)$ باید از قاعده دوم ضابطه تابع استفاده کنیم، یعنی:

$$f(\sqrt{5}-1) = (\sqrt{5}-1+1)^2 = (\sqrt{5})^2 = 5$$

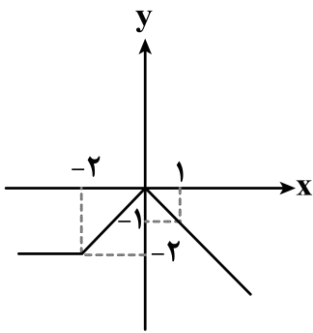
و برای محاسبه $f(-\sqrt{2})$ باید از قاعده اول ضابطه تابع استفاده کنیم:

$$f(-\sqrt{2}) = (-\sqrt{2})^2 - 3 = 2 - 3 = -1$$

$$\Rightarrow f(\sqrt{5}-1) + f(-\sqrt{2}) = 5 + (-1) = 4$$

! حواست باشه!

دقت کنید در محاسبه $(-\sqrt{2})^2$ حاصل را به صورت ۲- ننویسید! اگر این اشتباه را بکنید در دام گزینه ۲ می افتید.

۱۰- ضابطه نمودار تابع f که به صورت روبه رو است. در کدام گزینه آمده است؟

$$f(x) = \begin{cases} 2 & x \leq -2 \\ x & x \geq -2 \end{cases} \quad (2)$$

$$f(x) = \begin{cases} -2 & x < -2 \\ -x & -2 \leq x \leq 0 \\ x & x \geq 0 \end{cases} \quad (1)$$

$$f(x) = \begin{cases} -2 & x < -2 \\ x & -2 \leq x \leq 0 \\ -x & x > 0 \end{cases} \quad (4)$$

$$f(x) = \begin{cases} x & x \leq -2 \\ -x & x \geq -2 \end{cases} \quad (3)$$

(آسان - مفهومی - سریع) - صفحه ۳۲ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

چون نمودار تابع به ازای $x \leq -2$ تابع ثابت است، ابتدا باید گزینه ۳ را رد کرد. با توجه به اینکه مقادیر تابع به ازای $x \leq -2$ منفی است، گزینه ۲ نیز رد می شود. گزینه ۱ نیز به این دلیل که $y = x$ نیمساز ربع اول و سوم است، رد می شود، پس جواب گزینه ۴ است.

طبق نمودار تابع، به ازای $x > 0$ ضابطه $-x$ داریم، به ازای $-2 \leq x \leq 0$ ضابطه x داریم و به ازای $x \leq -2$ مقدار تابع مقدار ثابت -2 است، پس ضابطه تابع به صورت زیر است:

$$f(x) = \begin{cases} -2 & x < -2 \\ x & -2 \leq x \leq 0 \\ -x & x > 0 \end{cases}$$



$$11- اگر تابع $f(x) = \begin{cases} (k-3)x + 2k & , x < 0 \\ (m+2)x^2 - m & , x \geq 0 \end{cases}$ یک تابع پلکانی باشد، مقدار $\frac{f(-1)}{f(2)}$ کدام است؟$$

۲ (۳)

۳ (۳)

-۳ (۲)

-۲ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۳۴ و ۳۵ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۳

تابع پلکانی

به تابعی چندضابطه ای گفته می شود که هر ضابطه آن مقداری ثابت است.

با توجه به تعریف تابع پلکانی در ضابطه، ضرایب X و X^2 برابر صفر است، پس:

$$k - 3 = 0 \Rightarrow k = 3 \quad , \quad m + 2 = 0 \Rightarrow m = -2 \Rightarrow f(x) = \begin{cases} 6 & , x < 0 \\ 2 & , x \geq 0 \end{cases} \Rightarrow \frac{f(-1)}{f(2)} = \frac{6}{2} = 3$$



۱۲- حاصل $\text{sign}(\pi) + 2\text{sign}(\sqrt{5} - 3)$ کدام است؟

- (۱) -۱ (۲) ۱ (۳) ۳ (۴) -۲

(آسان - محاسباتی - سریع) - صفحه ۳۵ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۱

$$\text{sign}(\pi) = 1 \quad , \quad \underbrace{\text{sign}(\sqrt{5} - 3)}_{\text{منفی}} = -1 \quad \Rightarrow 1 + 2(-1) = -1$$

سوتی‌های پرتکرار!

اگر مقدار $\text{sign}(\sqrt{5} - 3)$ را برابر ۱ فرض کنید (علامت $\sqrt{5} - 3$ را به درستی تشخیص ندهید). آنگاه گزینه ۳ را انتخاب می‌کنید.



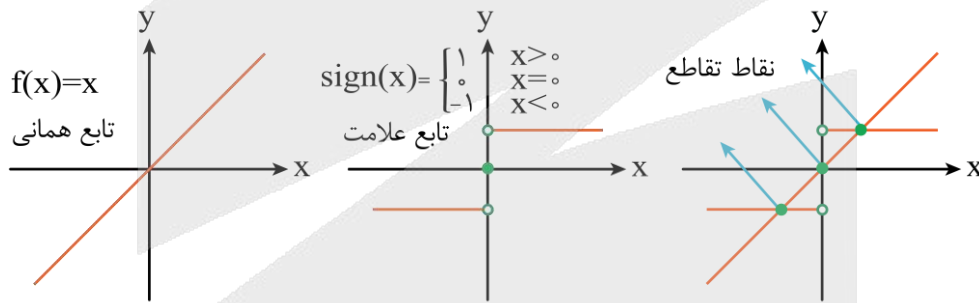
۱۳- نمودار تابع همانی، نمودار تابع علامت را در چند نقطه قطع می‌کند؟

- (۱) هیچ (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

(آسان - ترکیبی - سریع) - صفحه ۳۵ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۴

نمودار تابع همانی و نمودار تابع علامت به صورت زیر است:



مطابق شکل بالا اگر این دو تابع را در یک نمودار رسم کنیم، همدیگر را در سه نقطه قطع می‌کنند.



۱۴- تابع $f(x) = a\text{sign}(x^2) + 2a\text{sign}(-x^2) + 5$ تابعی با بُرد $\{5, 6\}$ است. در این صورت مقدار a کدام است؟

- (۱) ۰ (۲) -۱ (۳) ۱ (۴) ۲

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۳۵ - ۱۱۰۲

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

مقدار ۵ در بُرد تابع به ازای $x = 0$ ایجاد می‌شود ولی به ازای بقیه مقادیر x ، باید تابع مقدار ۶ را ایجاد کند؛ بنابراین هر مقدار دیگری به جز $x = 0$ ، باید خروجی ۶ را نتیجه دهد مثلاً $f(1) = 6$ باید باشد، پس:

$$f(1) = a \times 1 + 2a(-1) + 5 = -a + 5 = 6 \Rightarrow -a = 6 - 5 = 1 \Rightarrow a = -1 \Rightarrow \text{گزینه ۲}$$

حواست باشه!

$$\text{می‌دانیم تابع } \text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

از طرفی x^2 همواره مثبت است ($x \neq 0$) و $-x^2$ همواره منفی است ($x \neq 0$)

دقت کنید: $-x^2 \neq (-x)^2$



بنابراین ضابطه تابع f را به صورت زیر می توان نوشت:

$$f(x) = \begin{cases} 5 & x = 0 \\ a + 2a(-1) + 5 = -a + 5 & x \neq 0 \end{cases} \Rightarrow -a + 5 = 6 \Rightarrow a = -1 \text{ (گزینه ۲)}$$



۱۵- اگر مجموعه $\{x_1, x_2, x_3\}$ بُرد تابع g باشد به طوری که واریانس این مقادیر صفر باشد و میانگین آن‌ها برابر ۵ باشد و ضابطه تابع g به صورت $g(x) = (a+1)x + b$ باشد. در این صورت $a+b$ کدام است؟

۲۵ (۴)

۶ (۳)

۵ (۲)

۴ (۱)

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۳۲ - ۱۱۰۲

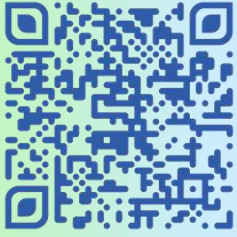
پاسخ: گزینه ۱

چون واریانس مقادیر بُرد صفر است، پس مقادیر با هم برابرند و چون میانگین این مقادیر برابر ۵ است، پس همه مقادیر باید برابر ۵ باشند. از طرفی چون ضابطه تابع g به صورت $g(x) = (a+1)x + b$ است، پس ضریب x باید صفر باشد و مقدار ثابت باید برابر ۵ باشد؛ در نتیجه: (گزینه ۱) $a+1=0 \Rightarrow a=-1$, $b=5 \Rightarrow a+b=-1+5=4$

حواست باشه!

اگر واریانس (یا انحراف معیار) تعدادی داده مانند x_1, \dots, x_n برابر صفر شود، آنگاه همه داده‌ها با هم برابرند و مقدار همه آن‌ها با میانگین داده‌ها یکسان است. همچنین اگر $g(x) = cx + d$ ضابطه تابع ثابت باشد، آنگاه c باید صفر باشد و d همان تنها عضو بُرد تابع است.





برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

مجاز + کارگاه تحلیل فصل، تاریخ ادبیات فارسی در قرن های دهم و یازدهم
صفحه های ۵۱ تا ۶۲

بودجه بندی
این آزمون

این مبحث حدوداً ۵ تست از ۳۰ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۱۶- از دیدگاه تاریخ ادبیات قرن دهم هجری، کدام عبارت ایراد دارد؟

- (۱) شاعران قرن دهم تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبه ذهنی و تخیلی یافته است؛ پس باید به سوی حقیقت گویی بازگشت.
- (۲) در قرن دهم شاعران به دلیل کم توجهی و بی مهری سلاطین هند و شاعران نوازی شاهان صفوی به ایران بازگشتند.
- (۳) در این دوره شهر اصفهان نیز که پایتخت و محل اجتماع شعرا و فضلا بود از دیدگاه ادبی توسعه یافت.
- (۴) خراسان، آذربایجان و نواحی مرکزی ایران در این دوره به کانون های مهمی برای شاعران و هنرمندان و دانشمندان تبدیل شد.

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۹ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

در قرن دهم شاعران به دلیل بی توجهی و بی مهری شاهان صفوی و از سوی ادب گرایی سلاطین هند، روی به دربار هند آوردند. برخی از آنان پس از کسب شهرت به ایران بازگشتند.

تاریخ ادبیات قرن دهم

شعر لطیف و فصیح به شیوه حافظ و سعدی: بابا فغانی شیرازی		
<ul style="list-style-type: none"> نتیجه چاره اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از تقلید بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم راه به جایی نبرد. 	مکتب وقوع	دو جریان شعری
رشد نکردن زبان و ادبیات فارسی بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، حافظ و مولانا		تأثیر مغولان و تیموریان
<ul style="list-style-type: none"> دور شدن سبک عراقی از واقعیت جنبه ذهنی و تخیلی سبک عراقی نابودی سبک عراقی با ادامه پابندی به سنن ادبی 	تشخیص شاعران این دوره	واقع گویی
<ul style="list-style-type: none"> نیاز شاعران به پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی ناکافی بودن قالب غزل برای این امر با توجه به نقش و سابقه کاربرد آن 	چاره: بازگشت به حقیقت گویی و واقع گویی	
<ul style="list-style-type: none"> کم توجهی و بی مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران شاعران نوازی و ادب گرایی سلاطین هند 	دلایل روی آوردن شاعران به دربارهای هند	هند
<ul style="list-style-type: none"> تأثیر آشنایی با تفکرات و معارف هندوان در تغییر سبک 	بازگشت بعضی از شاعران پس از کسب شهرت و ثروت	
تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی توسط فضلای هند	تأثیرپذیری فرهنگ هند از فرهنگ ایرانی	هند، زبان فارسی و فرهنگ ایرانی
رسمی و همه گیر شدن زبان فارسی در شبه قاره هند از قرن دهم تا استعمار انگلیس	فارسی زبان بودن شاهان گورکانی	



اصفهان	پایتخت و محل اجتماع شعرا و فضلا	کانون‌های ادبی و علمی
خراسان		
آذربایجان		
نواحی مرکزی ایران		شاهان صفوی و ادب و هنر
نقش بسزا در ترویج زبان ترکی در ایران		
نوشتن کتاب و سرودن شعر به فارسی		
عوامل توجه به شعر و معماری و انواع هنر	<ul style="list-style-type: none"> نیاز به حفظ خود در مقام شیخی و رهبری طریقت تماس نزدیک با رؤسای مذاهب داشتن رقاباتی مثل شاهان عثمانی و هندی (که به مسائل فرهنگی توجه داشتند) 	مفاخر هنر این دوره
بهباد در دوره شاه اسماعیل		
رضا عباسی در دوره شاه عباس		



- ۱۷- با توجه به تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم در میان عبارات‌های زیر، چند مورد درست است؟
- بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه عباس از مفاخر هنرند.
 - شعر «باز این چه شورش است که در خلق عالم است» از یکی از شاعران قرن یازدهم است.
 - وضعیت بد اقتصادی و کم توجهی شاهان صفوی به شاعران باعث شده بود مردم کمتر به امور فرهنگی از جمله ادبیات بپردازند.
 - در قرن یازدهم شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف بیان امور ذهنی و همچنین تبدیل تمثیلات کهن به مضامین تازه همراه کردند.

(۲) سه

(۴) یک

(۱) چهار

(۳) دو

(دشوار - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۶۰ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سایر موارد:

- شعر «باز این چه شورش است که در خلق عالم است» از محتشم کاشانی است که در قرن دهم سروده شده.
- رفاه اقتصادی مردم در دوره صفوی و رونق تجارت این امکان را برای مردم فراهم کرده بود که هر کس به اندازه توان خود به امور فرهنگی از جمله ادبیات بپردازد.
- در قرن یازدهم شاعران سروده‌های خود را با مضامین پند و اندرز، بیان امور طبیعی و تبدیل تمثیلات کهن به مضامین تازه همراه کردند.

تاریخ ادبیات قرن یازدهم

ترویج مذهب شیعه	تأثیر حکومت صفوی بر مضامین شعری	
بی‌توجهی به شعر ستایشی و عاشقانه		
<ul style="list-style-type: none"> • پند و اندرز • توصیف و بیان امور طبیعی • تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه با زبان جدید 	مضامین رایج	
<ul style="list-style-type: none"> • وابسته نبودن شعر به دربار • از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری 	علل تعدد مدعیان شعر و شاعری	
<ul style="list-style-type: none"> • بها ندادن به شعر ستایشی در ایران • رواج بازار قصیده و مدح در هند 	علل رفتن شاعران مدیحه‌سرا به هند برای امرار معاش	
<ul style="list-style-type: none"> • رفاه اقتصادی • آبادانی شهرها • رونق تجارت و کسب و کار 	علل پرداختن مردم به امور فرهنگی و ادبیات	
مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر در این مراکز	نتیجه: دایر شدن مراکز تجمع مثل قهوه‌خانه	وضعیت اقتصادی
		آشنایی ایرانیان با اروپا



۱۸- هریک از عبارات زیر به ترتیب، معرف کدام شخصیت ادبی است؟

- شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

- از ویژگی‌های شعر او مضمون‌های پیچیده و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

- تک بیت‌های غزلش شاهکاری از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

- سبک شعرش حد واسط سبک عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است.

(۱) صائب تبریزی - بیدل دهلوی - کلیم کاشانی - وحشی بافقی

(۲) بابا فغانی شیرازی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی

(۳) بابا فغانی شیرازی - بیدل دهلوی - صائب تبریزی - وحشی بافقی

(۴) کلیم کاشانی - صائب تبریزی - بیدل دهلوی - بابا فغانی شیرازی

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۶۱ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۳

شعر بابا فغانی شیرازی از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

از ویژگی‌های شعر بیدل دهلوی مضمون‌های پیچیده و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است.

تک بیت‌های غزل صائب تبریزی شاهکاری از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

سبک شعر وحشی بافقی حد واسط سبک عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است.

<p>محتشم کاشانی</p> <ul style="list-style-type: none"> • شهرت در سرودن شعر مذهبی • شهرت ترکیب‌بند عاشورایی (باز این چه شورش است که در خلق عالم است) 	<p>وحشی بافقی</p> <ul style="list-style-type: none"> • حد واسط سبک عراقی و سبک هندی • شاخصه اصلی: واقع‌گرایی 	<p>بابافغانی شیرازی</p> <ul style="list-style-type: none"> • شهرت شعر از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی • نماینده شعر لطیف و فصیحی که به پیروی از سعدی و حافظ رواج یافت. 	<p>قرن دهم</p>	<p>شاعران قرن دهم و یازدهم</p>
<p>بیدل دهلوی</p> <ul style="list-style-type: none"> • غزل‌های خیال‌انگیز • مضمون‌های بدیع و دور از ذهن و پیچیده • استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تحلیل‌های رمزآمیز شاعرانه 	<p>صائب تبریزی</p> <ul style="list-style-type: none"> • معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان غزل‌سرا • برخی تک‌بیت‌ها: شاهکارهایی از ذوق و اندیشه - رواج به صورت ضرب‌المثل • خداوندگار مضامین تازه شعری 	<p>کلیم کاشانی</p> <ul style="list-style-type: none"> • ابداع معانی و خیال‌های رنگین ← لطف ویژه غزل‌های او • برجستگی سخن او با ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره (مایه نزدیکی زبان غزل این دوره به افق خیال عامه) • مضمون‌های ابداعی فراوان ← لقب «خلاق المعانی ثانی» 	<p>قرن یازدهم</p>	

••• **ابواب** •••

۱۹- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند خطا دیده می‌شود؟

«حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری بیش از پیش توجه کرد. وحشی بافقی از شاعران قرن دهم است که واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست. محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف و ترجیع بند عاشورایی او زبانزد است.»

یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)

(دشوار - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۶۰ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

- حکومت صفوی به شعر ستایشی و درباری بی توجه بود.

- محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است.

••• **ابواب** •••

۲۰- کدام گزینه درباره «خلاق المعانی ثانی» نادرست است؟

- (۱) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره سخن او را برجسته ساخته است.
- (۲) او را به سبب ابداع معانی و به کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.
- (۳) خیال‌های رنگین او به غزل‌هایش لطف ویژه‌ای بخشیده است.
- (۴) خلاق المعانی ثانی لقب کلیم کاشانی است که بابت مضمون‌های ابداعی فراوان این لقب را گرفته است.

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۶۱ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

به کاربردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن از ویژگی‌های شعر بیدل دهلوی است.

••• **ابواب** •••

۲۱- کدام موارد درباره تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم درست است؟

الف: در قرن دهم حکومت در دست جانشینان تیمور بود و وضع ادبیات در این دوره آشفته شده بود.
 ب: جریان شعر لطیف و فصیحی که در قرن دهم رایج بود و به شیوه حافظ و سعدی در جریان بود بابا فغانی شیرازی و وحشی بافقی را به عنوان نمایندگان خود داشت.

ج: بعد از ظهور شاعران بزرگی چون سعدی، مولانا و حافظ و تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان زبان و ادبیات فارسی رشد کرد.
 د: آشنایی و تفکرات و معارف هندوان کم و بیش در تغییر سبک عراقی به هندی دخیل بود.

(۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ج» - «د»

بررسی موارد:

- فقط بابا فغانی شیرازی از نمایندگان جریان شعر لطیف و فصیح است. (وحشی بافقی اضافی است)
 به دلیل تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادبیات باقی نماند.



۲۲- با توجه به عبارات مشخص شده، در متن زیر کدام مورد نادرست است؟

- «حکومت صفوی به عاشقانه‌های زمینی بی توجه بود. شاعران راهی دیار هند شدند؛ زیرا آنجا به رسم دربارهای قدیم ایران هنوز بازار قصیده و مدح رواج داشت. از شاعران قرن یازدهم، صائب تبریزی را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند. مکتب وقوع که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن نهم بود.»
- ۱
۲
۳
۴
- ۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)

مکتب وقوع، بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود.



۲۳- از دیدگاه تاریخ ادبیات قرن دهم و یازدهم چند عبارت نادرست است؟

- شاعران قرن دهم برای پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی قالب غزل را برگزیدند.
 - مکتب وقوع موفق شد که از گرفتاری تقلید رهایی پیدا کند و در تغییر سبک دخیل بود.
 - هنرهایی چون قالی بافی، سفالگری، شیشه‌سازی، نقاشی و خوشنویسی در دوران تیموریان رشد فراوان یافت.
 - شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران نقش بسزایی داشتند.
 - در قرن دهم به سبب آشنایی با اروپا مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آنجا به مشاعره می‌پرداختند.
- ۱ پنج ۲ چهار ۳ دو ۴ سه

بررسی موارد:

- شاعران برای واقع‌گویی نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و سیاسی بودند که قالب غزل با توجه به نوع سابقه خود و نقشش اجازه جولان بیشتر در این میدان را نمی‌داد.
- مکتب وقوع مترصد رهایی از گرفتاری تقلید بود که البته راه به جایی نبرد.
- هنرهایی چون قالی بافی، سفالگری، شیشه‌سازی، نقاشی و خوشنویسی در دوران صفویه رشد فراوان یافت.
- در قرن یازدهم به سبب آشنایی با اروپا مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آنجا به مشاعره می‌پرداختند.



۲۴- توضیح آرایه مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) جز آستان توام در جهان پناهی نیست
 (۲) این جاهلان که دعوی ارشاد می‌کنند
 (۳) از اثرهای نفس چون صبح بویی برده‌ام
 (۴) حرف کمرت همچو الف هیچ ندارد

در این گزینه، ۲ مجاز به علاقه شباهت (استعاره مصرحه) وجود دارد: ۱- آئینه (استعاره از دل) - ۲- زنگار (استعاره از گناه)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) واژه «جهان» کاملاً در معنای حقیقی خود به کار رفته است و مجاز ندارد.
- ۲) خرقة در لغت به معنای لباس پشمین است. در این بیت در معنای مجازی «وجود» آمده و آرایه مجاز دارد.
- ۴) واژه «حرف» در معنی واقعی به کار رفته است. شاعر میان و کمر یار را از لحاظ راست قامتی به حرف الف تشبیه کرده است.

مجاز

مجاز آن است که واژه‌های را در مفهوم واژه‌های دیگر به کار برند. از آنجایی که اگر بتوان هر واژه‌های را به جای هر واژه‌های به کار برد، زبان بی‌معنا می‌شود، باید پیوندی بین معنای حقیقی و معنای مجازی برقرار باشد که این پیوند را «علاقه» می‌خوانیم. مثلاً وقتی سعدی می‌گوید «گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم»، منظورش از «دست»، «اختیار» است و «دست» یکی از لوازم «اختیار» است. یا در مصراع «سپید شد چو درخت شکوفه‌دار سرم»، منظور از «سر»، «موهای سر» است؛ در این مورد «سر» کلی است که «مو» جزوی از آن است. حال مخاطب از کجا بداند که گوینده واژه‌های را در معنای مجازی‌اش به کار برده است؟ نشانه‌هایی در متن مخاطب را به معنای مجازی واژه راهنمایی می‌کنند که این نشانه‌ها را «قرینه» می‌خوانیم. مثلاً در مصراع مذکور، «سپید شدن» قرینه‌ای است برای اینکه منظور شاعر «سر» نبوده، زیرا «سر» کسی سپید نمی‌شود. حال به این مثال دقت کنید: منزل آن مه عاشق‌کش عیار کجاست؟ در این مصراع «مه» به جای «معشوق» به کار رفته است. ارتباط بین «مه» و «معشوق» چیست؟ شباهت. مجاز به علاقه شباهت همان استعاره مصرحه است که در درس‌های بعد با آن آشنا خواهید شد.

چند نمونه از آرایه مجاز

- میل رفتن مکن ای دوست، دمی با ما باش
- «دم» مجاز از «لحظة کوتاه» است و «کف» جزئی از «دست» است و اینجا مجاز از «دست» واقع شده است.
- بنال بلبل اگر با منت سر یاری است
- «سر» مجاز از «قصد و نیت» است.
- دیدی که غمت به خون من می‌کوشد
- ریختن «خون» لازمه «کشتن» افراد است و «خون» اینجا مجاز از «کشتن» واقع شده است.
- بر لب جوی، طرب جوی و به کف ساغر گیر
- تون نیز به کشتنم میان دربستی



۲۵- در کدام بیت آرایه مجاز وجود ندارد؟

- ۱) ز فیض خود دلم پر نور گردان
 - ۲) فتنه‌انگیزی و خون‌ریزی و خلقی نگرانت
 - ۳) پیش آن لعبت شیرین نفس از غایت شوق
 - ۴) در پیروی از حیات ز بس سیر گشته‌ام
- زبانم را ز باطل دور گردان
که چه شیرین‌حرکاتی و چه مطبوع‌کلامی
جان بدادیم و تمنای دم او کردیم
خود می‌کنم ز قامت خم حلقه نام خویش

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۴ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۲

«خون» در معنای حقیقی به کار رفته و عبارت «خون‌ریزی» کنایه دارد. واژه «خلق» هم مجازی ندارد؛ زیرا معنای واقعی آن، مردم است. (خلق = مردم)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) کلمه «دل» مجاز از باطن و درون
- ۳) «نفس» در معنای مجازی سخن به کار رفته است.
- ۴) «سیر» در معنای مجازی بیزار
- واژه «زبان» مجاز از سخن و کلام
- «دم» مجاز از سخن (دعا)



۲۶- در کدام بیت آرایه مجاز وجود دارد؟

- ۱) تیغ برآر از نیام زهر برافکن به جام
 - ۲) با محتسب شهر بگویند که زنه‌ار
 - ۳) تا نفخ صور بازنیاید به خویشتن
 - ۴) بیش احتمال سنگ جفا خوردنم نماند
- کز قبل ما قبول وز طرف ما رضاست
در مجلس ما سنگ مینداز که جام است
هرکاو فتاد مست محبت ز جام دوست
کز رقت اندرون ضعیفم چو جام شد

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۴ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۳

واژه «جام» در این بیت در معنای مجازی «شراب» به کار رفته است. (از شراب دوست، مست محبت شده است)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «تیغ» در معنای حقیقی «شمشیر»، «نیام» در معنای حقیقی «غلاف شمشیر» و «جام» در معنای حقیقی ظرف آب و شراب به کار رفته است. (زهر را داخل جام می‌ریزند!)
- ۲ «شهر» واقعا معنای واقعی خود را دارد. «جام» هم حقیقت است؛ زیرا اگر سنگ به جام بخورد، آن جام می‌شکند.
- ۴ در این بیت هم «جام» در معنای واقعی به کار رفته و شاعر وجود ضعیف خود را به جام شراب تشبیه کرده است.


۲۷- کدام بیت بیشترین مجاز را دارد؟

- ۱) دی وعده داد و صلح و در سر شراب داشت
 ۲) چون برق و باد دولت دنیا سبکرو است
 ۳) چه نسبت با شکر داری که سر تا پای شیرینی
 ۴) جهان بگذار تا بر من سر آید
- امروز تا چه گوید و بازش چه در سر است
 در دست دیو یک‌دوسه‌روزی نگین بود
 چه خویشی با قمر داری که پا تا فرق زیبایی
 که کام دل تو بودی از جهانم

دشوار - خط به خط - استاندارد ۱ - صفحه ۵۴ - ۱۱۰۶
پاسخ: گزینه ۱

در این گزینه، ۴ مجاز وجود دارد: دی (مجاز از زمان گذشته) / سر (مجاز از فکر و ذهن) / امروز (مجاز از زمان حال) / سر (مجاز فکر و ذهن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) ۳ مجاز: دست (مجاز از انگشت) / یک‌دوسه‌روز (مجاز از مدت زمان کم) / نگین (مجاز از انگشتر)
- ۳) ۲ مجاز: سر تا پای (مجاز از کل وجود) / پا تا فرق (مجاز از کل وجود)
- ۴) ۳ مجاز: جهان (در هر دو مصراع مجاز از نعمت‌های جهان) / کام (مجاز از خواسته و آرزو)

مجازهای رایج

هرچند معنی مجازی واژه‌ها را باید در متن دریافت و از قرینه‌های موجود در متن می‌توان به مجاز بودن و نبودن کلمات پی برد، اما کلماتی هستند که بیشتر مواقع در معنای مجازی به کار می‌روند. آشنایی با این واژه‌ها به شما کمک می‌کند که در پاسخ به تست‌ها سریع‌تر عمل کنید.

واژه اصلی	معنای غیرحقیقی یا مجازی	واژه اصلی	معنای غیرحقیقی یا مجازی
پیمان، جام، ساغر و... / انگور	شراب	سینه	فرد / قلب
شراب	جام	پولاد، آهن و...	شمشیر
خون	قتل	خدنگ	تیر
سر	جان / فکر / نیت / مو	فردا	قیامت
امروز	حالا	دیروز	گذشته
جهان، شهر، کشور، دشت، ایران و...	ساکنین جهان، شهر، کشور، دشت یا... ← مردم	صد، هزار و...	بسیار
دست	اختیار / توان	جو	مقدار اندک
دل	ضمیر	خاک	انسان / قبر / سرزمین
مژه	چشم	گوش	شنونده / شنوایی
چشم	انتظار، توقع، امید / نظر، دیدگاه	زبان	سخن گفتن
بیت	شعر	قلم	نوشتار
نفس، دم / حرف	سخن	نگین	انگشتر

حواس باش!

معمولاً اوقاتی که دو مفهوم متضاد (مثل «پیر و جوان») یا دو عضو از یک گروه (مثل شیر و پلنگ) به هم عطف می‌شوند، مجاز از «همه» هستند.



۲۸- در کدام ابیات مهم‌ترین نوع مجاز وجود دارد؟

الف: منم چو شمع و غم عشق دوست چون آتش
ب: ببین که مرغ چمن دم‌به‌دم هزار سلام
ج: ای زلف تو کمندی ابروی تو کمانی
د: ای بسا شب که من خشک‌لب از حسرت تو
ه: دست و پا گم می‌کنم زان نرگس نیلوفری

۱) «الف» - «د» - «ه» ۲) «ب» - «ج» - «ه» ۳) «ب» - «الف» - «د» ۴) «الف» - «ه» - «ج»

(متوسط - خط به خط - استاندارد) (صفحه ۵۴ - ۱۱۰۶)

پاسخ: گزینه ۱

الف) در مصراع دوم کلمه «آتش» مهم‌ترین نوع مجاز را داراست. (آتش استعاره مصرحه از عشق)

د) «مروارید» استعاره مصرحه از «اشک» است.

ه) «نرگس» استعاره مصرحه از «چشم» است.

بررسی سایر موارد:

پ) «چمن» مجاز از «باغ»

«هزار» مجاز از «مقدار زیاد»

ج) در این بیت چهار تشبیه به کار رفته است: ۱- زلف به کمند ۲- ابرو به کمان ۳- قامت به سرو ۴- روی به نوبهار

نکته

مجاز به علاقه شباهت (که بیان دیگری است از «استعاره مصرحه») مهم‌ترین نوع مجاز است.



۲۹- در چند بیت واژه مشخص شده کاربرد مجازی ندارد؟

الف: نیست هرگز نشاط در دل من
ب: مژگان بگشایید و بندید زبان را
ج: موافقان تو را دل ز مزدگانی فتح
د: به خاک حافظ اگر یار بگذرد چون باد
ه: چو سهراب جنگ‌آور او را بدید
و: ساقی به سفال کهنم جام جم آور

گویی از غم سرشته شد گل من
آفاق پر از جلوه یار است ببینید
شکفته باد چو گل در هوای فروردین
ز شوق در دل آن تنگنا کفن بدرم
بر آشفت و شمشیر کین برکشید
مطلوب سکندر بدهم در قدح کی

۱) چهار ۲) سه ۳) دو ۴) یک

(دشوار - خط به خط - استاندارد) (صفحه ۵۴ - ۱۱۰۶)

پاسخ: گزینه ۳

در ابیات «د» و «ه» واژگان مشخص شده در معنای حقیقی به کار رفته‌اند. (کفن دریدن کنایه از خوشحالی زیاد و شمشیر کشیدن کنایه از آغاز جنگ و دشمنی)

بررسی سایر موارد:

الف) «گل» مجازاً به معنای «وجود» است.

پ) «مژگان» مجاز از «چشم» است.

ج) «فروردین» مجاز از «فصل بهار» است.

و) «سفال» مجاز از «جام شراب» است.



۳۰- در همه ابیات آرایه مجاز وجود دارد، به جز:

- ۱) پیرس حال من از چشم خود که این معنی
- ۲) چون حرف آخر است ز ابجد گه سخن
- ۳) تا عشق سایه افکند بر خامه تو صائب
- ۴) گفتم ز سوز دل فکنم طرح مصرعی

حکایتی است که معلوم ترک و تاجیک است
وز راستی چو حرف نخستین ابجد است
مشتاق ناله توست هر جا که خوش نوایی است
مضمون به داغ غوطه زد و استعاره سوخت

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۴ - ۱۱۰۶

«حرف» در این بیت در معنای واقعی خود به کار رفته است و معنای مجازی «سخن و کلام» ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «ترک و تاجیک» مجاز از «زیبارویان» است.
- ۲) «خامه» در لغت به معنای «قلم» است، اما در این بیت در معنای مجازی «نوشته و شعر» به کار رفته است.
- ۳) واژه «مصرع» مجاز از «بیت و شعر» است.



۳۱- کدام بیت دارای دو مجاز است؟

- ۱) در سینه دگر نگیرد آرام
- ۲) آنان که به گیسو دل عشاق ربوندند
- ۳) عید آمد و آفاق پر از برگ و نوا کرد
- ۴) یار ما گر میل صحرا می کند صحرا خوش است

آن دل که به زلفش آرمیده
از دست تو در پای فتانند چو گیسوی
مرغان چمن را ز طرب نغمه سرا کرد
میل دریا گر کند در چشم ما دریا خوش است

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۴ - ۱۱۰۶

«آفاق» مجاز از کل جهان

«چمن» مجاز از باغ

بررسی سایر موارد:

- ۱) هیچ مجازی ندارد. (جایگاه دل در سینه است!)
- ۲) «دست» مجاز از «وجود» یا «قدرت»
- ۳) «چشم» مجاز از «نظر و دیدگاه»



۳۲- به ترتیب سومین و هشتمین پایه آوایی ابیات زیر، در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

«گر آن شاهد که من دائم به هر کس روی بنماید
گریه کردن پیش بی دردان ندارد حاصلی»

فقیر از رقص در حالت خطیب از می خرابستی
تخم قابل در زمین پاک می باید فشاند»

- ۱) ب هر کس روی / خ را بس تی / دان ن دا رد / ید ف شاند
- ۲) ب هر کس رو / خ را بس تی / دان ن دا رد / ید ف شاند
- ۳) ب هر کس رو / خ را بس تی / دان ن دا رد / ید ف شاند
- ۴) ب هر کس رو / خ را بس تی / در دان ن دا / ید ف شاند

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۵۰ - ۱۱۰۵

بررسی تقطیع هجایی و وزن هر دو بیت:

گَ ران شا هِد	کِ مَن دا نَم	بِ هَر کَس تی	یِ بِن ما یَد
U - - -	U - - -	U - - -	U - - -
فَ قی رَز رَق	صِ دَر حا لَت	خَ طی بَز می	خَ را بس تی
U - - -	U - - -	U - - -	U - - -
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

گر ی گر دن	پی شی بی در	دان ن دا رد	حا ص لی
- U -	- U -	- U -	- U -
تُخ م قا بل	در ز می ن	پا ک می با	ید ف شاند
- U -	- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن



هرگاه هجای کشیده در مرز دو رکن قرار گیرد، به اندازه یک هجای بلند از آن در رکن نخست و به اندازه یک هجای کوتاه از آن در رکن بعدی قرار می‌گیرد. مثلاً در «مکن صبر بر عامل ظلم دوست»، رکن اول «مکن صَب» است، رکن دوم «ر بر عا»، رکن سوم «مِل ظُل» و رکن چهارم «م دوست». همان‌طور که می‌بینید هجاهای «صبر» و «ظلم» در مرز دو رکن قرار گرفته‌اند و به همین سبب بخشی از آن‌ها در یک رکن و بخش دیگری در رکن دیگر است.



- ۳۳- با توجه به گزینه‌های زیر، چند مصراع با بیت «مهربانی می‌نمایم بر قدش / سنگدل نامهربانی می‌کند» وزن مشترکی دارند؟
- الف: خستگان را شکیبایی نماند
ج: دیدنش از دیده نباید نهفت
و: گل شده سرو اینت بهاری شگرف
ا) چهار (۱) یک (۲) سه (۳) پنج (۴)
- ب: دوستان گیرند و دلداران ولیکن
د: جان و خاطر با تو دارم روز و شب
ه: ما به دشنام از تو راضی گشته‌ایم

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۵۰ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۳

بیت صورت سؤال و مصراع‌های گزینه‌های «الف»، «د» و «ه» در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده‌اند.

بیت سؤال:

مه ر با نی	می ن ما یم	بر ق دَش
- U -	- U -	- U -
سَن گ دِل نا	مه ر با نی	می کُ نَد
- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

خَس تِ گا نَت	را شَ کی با	یی ن مانَد
- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

جا نِ خا طِر	با تُ دا رَم	رو زُ شَب
- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

ما بِ دُش نا	مَز تُ را ضی	گَش تِ اِیم
- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

بررسی سایر موارد:

دو س تان گی	رَن دُ دِل دا	ران و لی کن
- U -	- U -	- U -
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

دی دَن شَز	دی دِن با	یَد ن هُفَت
- U U -	- U U -	- U -
مفتعلن	مفتعلن	فاعل

گُل شُ دِ سَر	وین ت بَ ها	ری شِ گَرَف
- U U -	- U U -	- U -
مفتعلن	مفتعلن	فاعل



۳۴- کدام گزینه بیانگر وزن عروضی بیت زیر است؟

«از یتیمی فلک کار او ساخته»

رنگ رخسار را از عطش باخته»

(۱) _U_ _ _ U_ _ _ _ U_ _

(۲) U_ _ _ U_ _ _ U_ _ _ U_ _

(۳) _U_ _ _ U_ _ _ U_ _ _ U_ _

(۴) _U_ _ _ U_ _ _ U_ _ _ U_ _

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۰ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۳

آز یَ تِ	می فَ لَک	کا رِ او	سا خ تِ
- U -	- U -	- U -	- U -
فاعل	فاعل	فاعل	فاعل
رَن گِ رُخ	سا رِ را	عَ طَش	با خ تِ
- U -	- U -	- U -	- U -
فاعل	فاعل	فاعل	فاعل



۳۵- وزن واژه‌های کدام گزینه کامل‌کننده وزن بیت زیر است؟

«می‌کشد آن دل به کفش»

تازه کن اسلام دمی خواجه رها»

(۱) خدایگان / به لب رسد / نکرده‌ای

(۲) خالق من / به لب رسد / نمی‌کنی

(۳) می‌شنوم / می‌نکنی / رسیده جان

(۴) نازترین / بی‌همگان / صبر نکن

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۵۰ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۴

با توجه به مصراع دوم، وزن این بیت مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن است و تنها باید به دنبال رکن مفتعلن باشیم. (هر چند رکن چهارم آن نوشته نشده، اما از سه رکن مفتعلن پشت‌سرهم به این وزن پی می‌بریم.) وزن واژه‌های گزینه چهارم هم همگی بر وزن مفتعلن هستند:

نا / ز / ات / ارین: مفتعلن بی / اه / ام / گان: مفتعلن صَب / ار / ان / کن: مفتعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱	خُ / دا / ی / گان: مفاعلن	بِ / لَب / ار / سد: مفاعلن	نَ / کَر / دِ / ای: مفاعلن
۲	خا / ل / اق / من: مفتعلن	بِ / لَب / ار / سد: مفاعلن	نِ / امی / اک / نی: مفاعلن
۳	می / اش / ان / وم: مفتعلن	می / ان / اک / نی: مفتعلن	رِ / اسی / دِ / جان: مفاعلن

می کِ شِ دان	شَه رَ قَ می	دِل بِ کَ فَش	چُن قَ لَ می
- U U -	- U U -	- U U -	- U U -
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن
تا زِ کُ نِس	لا مَ دَ می	خا چَ رَ ها	کُن گِ لِ را
- U U -	- U U -	- U U -	- U U -
مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن

استراتژی

در این نوع از سؤالات یا جای خالی داده شده معادل یک رکن کامل است یا نه. در هر صورت مطمئن‌ترین راه برای پاسخ به این دسته از سؤالات این است که ارکان عروضی و نشانه‌های هجایی بخش‌های معلوم دو مصراع را زیر هم بنویسیم و جای بخش مجهول را خالی بگذاریم. از روی بخش معلوم هر مصراع می‌توان بخش مجهول مصراع دیگر را دریافت. اگر یک بخش در هر دو مصراع مجهول بود، با یافتن رکن تشکیل‌دهنده وزن بیت، می‌توانیم حدس بزنیم که رکن مجهول نیز همان رکن است.

ابواب
۳۶- مفهوم کدام بیت متفاوت با سایر ابیات است؟

- ۱) آدمی پیر چو شد، حرص جوان می‌گردد
 - ۲) ریخت چون دندان، شود افزون غم نان خلق را
 - ۳) افسوس که نامه جوانی طی شد
 - ۴) ریشه نخل کهنسال از جوان افزون‌تر است
- خواب در وقت سحرگاه گران می‌گردد
سدّ راه شکوه روزی است دندان خلق را
و آن تازه بهار زندگانی دی شد
بیشتر دلبستگی باشد به دنیا پیر را

پاسخ: گزینه ۳
(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۲ - ۱۱۰۷

در این بیت شاعر به گذشتن جوانی و فرا رسیدن پیری حسرت می‌خورد؛ حسرت خوردن نسبت به گذر عمر و جوانی. مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: پیران و سالخوردگان بیشتر حرص دنیا دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) آدمیزاد وقتی پیر می‌شود، حرص او بیشتر می‌شود، همان طوری که خواب در سحر، سنگین و عمیق می‌شود.
- ۲) وقتی دندان بریزد (پیری فرا برسد) غم نان بیشتر می‌شود. (حرص بیشتر می‌شود)
- ۴) همان طوری که ریشه نخل کهنسال بزرگ‌تر است همان‌طور هم دلبستگی انسان پیر به دنیا بیشتر است.

ابواب
۳۷- بیت زیر با کدام گزینه بیشترین تناسب مفهومی را دارد؟

- ۱) دولت سنگدلان زود بسر می‌آید
 - ۲) شده است چون رخ لیلی و سینه مجنون
 - ۳) پروانه یک زمان دگر زنده بیش نیست
 - ۴) روزگار برق فرصت خنده‌واری بیش نیست
- عیش این گلشن خماری بیش نیست»
سیل از سینه کهسار به سرعت گذرد
ز جوش لاله و گل دامن بیابان‌ها
ای شمع سرکشی مکن و رخ متاب از او
مگذران درخواب غفلت دولت بیدار خویش

پاسخ: گزینه ۴
(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۲ - ۱۱۰۷

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۴»: ناپایداری دنیا

چون دنیا و آنچه که در آن است زود نابود می‌شوند؛ پس قدر فرصت‌ها را بدان.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) حکومت و قدرت ستمگران دوامی ندارد هم‌چنان که سیل نیز از دامنه کوه به سرعت می‌گذرد. (ناپایداری ظلم و ستم)
- ۲) با فرارسیدن فصل بهار همه جا را گل و لاله فرا گرفته‌است و همه جا زیبا شده است. (توصیف زیبایی بهار)
- ۳) ای شمع (معشوق) از پروانه عاشق دوری نکن که عمر پروانه کوتاه است. (مفهوم: ناپایداری عمر و دنیا، طلب وصال)

ابواب
۳۸- مفهوم کدام بیت با بیت زیر، تناسب کمتری دارد؟

- ۱) طوفان نوح را به نظر درنیآورد
 - ۲) از شوق تو هر بلبلی چون پیش آرد غلغلی
 - ۳) بسوزم پرده هفت آسمان را
 - ۴) هفت دریا قطره‌ای از بحر بی پایان ماست
- شعله طفل نی‌سواری بیش نیست»
شور محبتی که در آب و گل من است
صد برگ یابد هر گلی در بوستان سبحانه
اگر از سوز دل دودی برآرم
این چنین بحری ز ما می‌جو که این بحر آن ماست

پاسخ: گزینه ۲

متوسط - مفهومی - استاندارد (۱۱۰۷ - ۶۲ - صفحه)

از شوق تو (خدا) وقتی بلبل آواز می خواند گل صد برگ می روید و خدا را ستایش می کند. (مفهوم: موجودات خدا را ستایش می کنند) مفهوم مشترک بیت صورت سؤال با سایر گزینه‌ها: توصیف شدت و زیادی شوق و عشق شاعر

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ شور محبتی که در وجود من است در مقابل طوفان نوح، بسیار عظیم تر است!
- ۳ اگر از سوز دل خودم پرده بردارم می توانم با همان سوز، هفت آسمان را بسوزانم!
- ۴ کل دریا‌های عالم در مقابل بحر بی پایان ما (شور و عشق ما) مثل قطره‌ای کوچک است.



۳۹ - کدام ابیات با «شمع را باید از این خانه به در بردن و کشتن / تا به همسایه نگویید که تو در خانه مایی» تناسب مفهومی دارند؟

الف: افشای راز خلوتیان خواست کرد شمع
ب: چو شمع هر که به افشای راز شد مشغول
ج: سر خود در سر زینت مکن چون کوته‌اندیشان
د: می‌دهم سررشته خود را به دست دوست باز
ه: غوغای روز بینی چون شمع مرده باش

۱) «الف» - «ب» ۲) «ب» - «ج» ۳) «الف» - «ه» ۴) «د» - «ه»

شکر خدا که سر دلش در زبان گرفت
بسش زمانه چو مقرض در زبان گیرد (مقرض: قیچی)
که عمر شمع کوتاه بر سر زرین کلاهی شد
گرچه خواهد کشت می‌دانم به پایانم چو شمع
چون خلوت شب آمد، چون شمع برفروز

پاسخ: گزینه ۱

متوسط - مفهومی - استاندارد (۱۱۰۶ - ۵۳ - صفحه)

مفهوم مشترک بیت صورت سوال و ابیات «الف» و «ب»: شمع باید کشته (خاموش) شود؛ زیرا که نمی‌تواند رازدار باشد!

بررسی سایر موارد:

- ج آنقدر زینت‌آرا و خودآرا نباش که شمع به خاطر همین ویژگی جان خود را از دست می‌دهد (کشته شدن شمع به خاطر خودآرایی و غرور اوست)
- د کنترل امور و زندگی خودم را به معشوق واگذار می‌کنم اگرچه می‌دانم روزی مرا مثل شمع خواهد کشت! (مفهوم: عشق واقعی و جان‌بازی)
- ه وقتی روشنایی فراوان روز را دیدی مثل شمع، کم نور باش و وقتی شب تاریک آمد مثل شمع، از خودت نور بده.



۴۰ - کدام ابیات مفهوم یکسانی دارند؟

الف: مرده دل آن کسی که او را
ب: دل که بی عشق شد، از رحمت حق دور شود
ج: «خسروا»، در دل افسرده نگیرد غم عشق
د: بی عشق خون مرده بود دل به زیر پوست
ه: مرده آن دل که به صد جان نه به یک

۱) «الف» - «ه» - «ج» ۲) «د» - «ب» - «الف» ۳) «ب» - «الف» - «ج» ۴) «د» - «الف» - «ه»

در عشق تو زندگی به جان بود
مرده را موجه دریا به کنار اندازد
هست جایی اثر سوز نمک کافگار است
از آتش است گریه خونین کباب را
زنده چشمه حیوان تو نیست

پاسخ: گزینه ۴

دشوار - مفهومی - استاندارد (۱۱۰۶ - ۵۴ - صفحه)

مفهوم مشترک موارد «الف»، «د» و «ه»: زندگی واقعی در عاشقی و مرگ حقیقی در بی‌عشق زیستن است

بررسی سایر موارد:

- پ دل بدون عشق از بخشش خدا دور می‌ماند.
- ج در دل افسرده و یخ زده، عشق وارد نمی‌شود. (هرکسی لیاقت عاشق شدن ندارد)





برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی / چالش‌های جهانی جامعه جهانی (از ابتدای «شکل‌گیری نظام نوین جهانی»)، تحولات نظام جهانی، جهان دو قطبی / صفحه‌های ۵۷ تا ۸۲

بودجه‌بندی
این آزمون

درس هفتم تا نهم در مجموع ۱ تست از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۴۱- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از مراحل تکوین نظام نوین جهانی است؟

- سرعت بخشیدن انباشت ثروت سرمایه‌داران به وسیله صنعت
- مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید
- نیاز کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیرغربی
- پیدایش دولت، ملت‌های جدید
- ۱) پیوند قدرت با تجارت - استعمار - ادغام جوامع در نظام نوین جهانی - پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار
- ۲) پیوند قدرت با سرمایه - استعمار - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی - پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار
- ۳) پیوند قدرت با صنعت - سازمان‌های فراماسونری - به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی - استعمار
- ۴) پیوند قدرت با تجارت - سازمان‌های فراماسونری - ادغام جوامع در نظام نوین جهانی - استعمار

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۰ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

پاسخ عبارت اول «پیوند قدرت با سرمایه»، عبارت دوم «استعمار»، عبارت سوم «به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی» و عبارت چهارم «پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار» است.

بررسی موارد:

- سرعت بخشیدن انباشت ثروت سرمایه‌داران به وسیله صنعت ← پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت
- مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید ← استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی
- نیاز کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیرغربی ← به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری
- پیدایش دولت، ملت‌های جدید ← پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار

مراحل فرایند تکوین نظام نوین جهانی

- ۱ پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار
- ۲ پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت
- ۳ به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری
- ۴ استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی





۴۲- به ترتیب پیامد، علت، علت و پیامد عبارتهای زیر کدام است؟

- زوال تدریجی قدرت کلیسا

- پیدا کردن جایگاه برتر بازرگانان نسبت به زمین داران

- در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوام تحت سلطه کشورهای غربی

- تبلیغ مسیحیت به عنوان ابزاری برای گسترش جهانی قدرت خود توسط دولت‌های سکولار غربی

(۱) حاکمیت فئودالها - انتقال ثروت به جوامع اروپایی - تأمین منافع سیاسی - تأثیر بر نخبگان سیاسی کشورهای غیرغربی از طریق سازمان‌های فراماسونری

(۲) حاکمیت لردها - رشد تجارت - تأمین منافع اقتصادی - اختلال فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی

(۳) حاکمیت کنتها - انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی - تأمین منافع سیاسی - اختلال فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی

(۴) حاکمیت اربابان بزرگ - رشد برده‌داری - تأمین منافع اقتصادی - به خدمت گرفتن حرکت‌های پروتستانی

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۵۹ - ۱۱۰۷

بررسی سریع:

پاسخ عبارت اول «حاکمیت کنتها و لردها»، پاسخ عبارت دوم «رشد تجارت»، پاسخ عبارت سوم «تأمین منافع اقتصادی» و پاسخ عبارت چهارم «اختلال فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی» است.

بررسی موارد:

- زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودالها و اربابان بزرگ (کنتها و لردها) شد.

- رشد تجارت و برده‌داری، انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی و انتقال ثروت به جوامع اروپایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمین داران جایگاه برتری پیدا کنند.

- کشورهای غربی برای تأمین منافع اقتصادی خود، نیازمند درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آنها را تحمل نمی‌کردند.

- دولت‌های سکولار غربی با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند و از طریق سازمان‌های فراماسونری بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند.



۴۲- به ترتیب علت‌های «چالش‌های بین فرهنگی - تمدنی»، «چالش‌های درون فرهنگی» و «برخورداری جامعه جهانی از انسجام» در

حالت‌های مختلف جامعه جهانی بر اساس ویژگی‌های فرهنگ غالب کدام است؟

(۱) جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت - داشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - نداشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب

(۲) داشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت - نداشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب

(۳) جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت - نداشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - غالب بودن یک فرهنگ در سطح جهان و داشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی

(۴) داشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب - غالب بودن یک فرهنگ در سطح جهان و داشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی - جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۲ - ۱۱۰۷

بررسی سریع:

پاسخ عبارت اول «جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت»، پاسخ عبارت دوم «نداشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی توسط فرهنگ غالب» و پاسخ عبارت سوم «غالب بودن یک فرهنگ در سطح جهان و داشتن ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی» است.

چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی ← هنگامی که جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد.

چالش‌های درون فرهنگی ← هنگامی که فرهنگ غالب، ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی را نداشته باشد.



برخورداری جامعه از انسجام ← هنگامی که یک فرهنگ در سطح جهانی غالب و ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی را داشته باشد.



۴۴- در بین عبارتهای زیر، کدام یک بخش اول آن درست و بخش دوم آن نادرست است؟

- الف - کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند و این انتقال در جهت استقلال این کشورها و تعدیل جهانی ثروت است.
- ب - به دلیل وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت به طرف کشورهای غربی متوقف می‌گردد.
- ج - تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده موجب وابستگی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.
- د - اقتصاد کشورهای استعمارزده و تحت نفوذ به بازار مصرف کالاهای تولید شده کشورهای غربی تبدیل می‌شوند و این کشورها نیروی کار و مواد خام مورد نیاز خود را از کشورهای غربی وارد می‌کنند.
- ه - در اغلب موارد کشورهای تحت نفوذ و استعمارزده به طرف اقتصاد تک‌محصولی سوق داده می‌شوند و این بدین معناست که صادرات آن‌ها به یک ماده خام محدود می‌شود.

(۱) «الف» - «ج» - «د» (۲) «ب» - «د» - «ه» (۳) «ج» - «د» - «ه» (۴) «الف» - «ب» - «د»

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۶۶ - ۱۱۰۸

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

در موارد «الف»، «ب» و «د» بخش اول درست و بخش دوم نادرست است.

بررسی موارد:

- الف) درست - نادرست (این انتقال در جهت استقلال این کشورها یا تعدیل جهانی ثروت نیست).
- پ) درست - نادرست (انتقال ثروت، به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند).
- ج) درست - درست
- د) درست - نادرست (این کشورها، نیروی کار و مواد خام مورد نیاز کشورهای غربی را تأمین می‌کنند).
- ه) درست - درست

نکته

کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف، برخی صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند که این انتقال در جهت منافع بیشتر کشورهای استعمارگر است.



۴۵- کدام روند، نقش دولت - ملت‌ها در ساختن هویت جدید را به ترتیب بیان می‌کند؟

- (۱) افول قدرت کلیسا ← هویت دینی و معنوی ← هویت ناسیونالیستی و قومی ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید ← درآمدن به صورت قدرت‌های استعماری ← فتوحات استعماری
- (۲) حاکمیت‌های سیاسی، اقتصادی جدید ← کاملاً سکولار ← هویت سکولار و قومی ← فتوحات استعماری ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید ← درآمدن به صورت قدرت‌های استعماری
- (۳) افول قدرت کلیسا ← حاکمیت سیاسی، اقتصادی جدید ← هویت ناسیونالیستی و قومی ← درآمدن به صورت قدرت‌های استعماری ← فتوحات استعماری ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید
- (۴) حاکمیت‌های سیاسی اقتصادی جدید ← هویت دینی و معنوی ← هویت سکولار و قومی ← درآمدن به صورت قدرت‌های استعماری ← پدید آوردن جغرافیای سیاسی جدید ← فتوحات استعماری



پاسخ: گزینه ۳

دشوار - مفهومی - زمانبر (۶ - صفحه ۶۷ - ۱۱۰۸)

بررسی سریع:

مفاهیم ذکر شده در گزینه «۳» و ترتیب آن‌ها درست است.

دولت - ملت‌ها، حاکمیت‌های سیاسی اقتصادی جدیدی بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند. آن‌ها برخلاف حاکمیت‌های پیشین، خود را با هویت دینی و معنوی نمی‌شناختند و کاملاً سکولار بودند. هویت آن‌ها اغلب ناسیونالیستی و قومی است. این کشورها در مسیر توسعه خود به صورت قدرت‌های استعماری درآمدند و به دنبال فتوحات استعماری، جغرافیای سیاسی جدیدی را در مناطق حضور خود برای دیگر فرهنگ‌ها پدید آوردند؛ پس برای هر یک از این مناطق، هویت جدیدی ساختند.

نکته

هویت جدیدی که برای هر یک از مناطق جغرافیایی جدید ساخته می‌شود، هویتی قومی و سکولار است.



۴۶- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب با موارد ذکر شده در کدام گزینه ارتباط دارد؟

- حفظ وضع موجود در عرصه‌های مهم توسط دولت‌های مرکز
- سازمان همکاری شانگهای
- حامی کشورهای در حال رشد و ارتقادهنده وضعیت آن‌ها
- امپراتوری‌های رسانه‌ای
- (۱) کنترل بازارهای مالی جهانی - ناتوی شرق - بریکس - تایم وارنر
- (۲) انحصار فناوریانه - جنبش عدم تعهد - بریکس - دیسنی
- (۳) دسترسی انحصاری به منابع طبیعی کره زمین - ناتوی شرق - سازمان کنفرانس اسلامی - یاکوم
- (۴) انحصار سلاح‌های کشتار جمعی - جنبش عدم تعهد - سازمان کنفرانس اسلامی - برتلسمان

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - خط به خط - سریع (۶ - صفحه ۷۱ - ۱۱۰۸))

بررسی سریع:

پاسخ عبارت اول «کنترل بازارهای مالی جهانی»، عبارت دوم «ناتوی شرق»، عبارت سوم «بریکس» و عبارت چهارم «تایم وارنر» است.

بررسی موارد:

- دولت‌های مرکز برای حفظ وضع موجود در عرصه‌های مهم، انحصار ایجاد می‌کنند. برخی از این انحصارها عبارتند از: انحصار فناوریانه، کنترل بازارهای مالی جهانی، دسترسی انحصاری به منابع طبیعی کره زمین، انحصار سلاح‌های کشتار جمعی و انحصار ارتباطی و رسانه‌ای.

- از سازمان همکاری شانگهای با عنوان ناتوی شرق یاد می‌شود.

- کشورهای عضو بریکس خود را حامی کشورهای در حال رشد و ارتقادهنده وضعیت آن‌ها و نیرویی برای حفظ صلح جهان می‌دانند.

- امپراتوری‌های رسانه‌ای، مثل تایم وارنر، دیسنی و یاکوم، امریکایی‌اند. از دیگر شرکت‌های رسانه‌ای بزرگ می‌توان به شرکت ژاپنی سونی و گروه آلمانی برتلسمان اشاره کرد.

نکته

سازمان کنفرانس اسلامی، سازمانی برای حفاظت و حمایت از منافع جهان اسلام و ترویج صلح بین‌المللی است.



۴۷- به ترتیب «تعریف زندگی آدمی بدون توجه به ابعاد معنوی»، «شکل‌گیری علوم انسانی غربی بر بنیان‌های هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و معرفت‌شناختی غرب» و «آموزش بخشی از علوم طبیعی مورد نیاز برای خدمت‌رسانی به غرب به کشورهای در حال توسعه» مربوط به کدام یک از شیوه‌های تربیت نخبگان کشورهای غیر غربی است؟

- (۱) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - تثبیت مرجعیت علمی غرب
- (۲) تثبیت مرجعیت علمی غرب - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - تثبیت مرجعیت علمی غرب
- (۳) توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی - تثبیت مرجعیت علمی غرب - تثبیت مرجعیت علمی غرب
- (۴) تثبیت مرجعیت علمی غرب - تثبیت مرجعیت علمی غرب - توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی



(آسان - مفهومی - سریع - صفحه ۷۱ - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

عبارت اول و دوم ← تثبیت مرجعیت علمی غرب
عبارت سوم ← توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی

شیوه‌های تربیت
نخبگان کشورهای
غیرغربی

توزیع هدفمند علوم طبیعی و علوم انسانی: جوامع غربی، بخشی از علوم طبیعی را که برای خدمت‌رسانی به غرب مورد نیاز است، به کشورهای در حال توسعه آموزش می‌دهند ولی از آموزش دانش‌های راهبردی، خودداری می‌کنند.

تثبیت مرجعیت علمی غرب: علوم انسانی غربی که بر نیازهای هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و معرفت‌شناختی غرب بعد از رنسانس شکل گرفته‌اند، زندگی آدمی را بدون توجه به ابعاد معنوی آن، به گونه‌ای سکولار تعریف می‌کنند و سازمان می‌دهند.



۴۸- هر یک از چالش‌های زیر به ترتیب در کدام جایگاه از جدول زیر قرار می‌گیرند؟

چالش جهان دو قطبی (بلوک شرق و غرب)	
نوع چالش	توضیحات
الف	بحران‌های اقتصادی
ب	بحران زیست‌محیطی
ج	چالش شمال و جنوب
د	تقابل غرب با اسلام

- فرامنطقه‌ای

- کلان

- مقطعی

- بین فرهنگی

۱) «الف» - «ج» - «ب» - «د»

۲) «الف» - «د» - «ب» - «ج»

۳) «ب» - «د» - «الف» - «ج»

۴) «ب» - «ج» - «الف» - «د»

(دشوار - مفهومی - استاندارد - صفحه ۸۱ - ۱۱۰۹)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

فرامنطقه‌ای ← «ب» / کلان ← «ج» / مقطعی ← «الف» / بین فرهنگی ← «د»

بررسی موارد:

- بحران‌های اقتصادی ← مقطعی

- بحران زیست‌محیطی ← فرامنطقه‌ای

- چالش شمال و جنوب ← کلان

- تقابل غرب با اسلام ← بین فرهنگی

انواع چالش جهان دو قطبی (بلوک شرق و غرب)

۴	۳	۲	۱
• مقطعی یا مستمر	• خرد یا کلان	• درون فرهنگی یا بین فرهنگی	• منطقه‌ای یا فرامنطقه‌ای





۴۹- در متن زیر چند عبارت درست است؟

لیبرالیسم اولیه روابط اجتماعی ارباب، رعیتی را به هم ریخت و کشاورزان را از بردگی رها کرد - به آن‌ها اجازه مهاجرت نداد ولی آن‌ها می‌توانستند درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند - موانع پیشین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت و کشاورزان را به کارگرانی تبدیل کرد که سرمایه وجود خود را به سرمایه‌داران می‌فروختند - سرمایه‌داران آزادانه به بهره‌کشی از کارگران پرداختند و کارگران، بردگان جدیدی بودند که در واقع از برخی قیدوبندهای پیشین آزاد شده بودند - نظریه پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می‌دانستند و مخالف هر نوع مداخله دولت در اقتصاد بودند.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۷۶ - ۱۱۰۹

پاسخ: ۲

بررسی سریع:

عبارت‌های اول، سوم و پنجم درست و عبارت‌های دوم و چهارم نادرست هستند؛ پس سه عبارت درست داریم.

بررسی موارد نادرست:

عبارت دوم: به آن‌ها اجازه داد که مهاجرت کنند.

عبارت چهارم: کارگران، بردگان جدیدی بودند که ظاهراً از همه قیدوبندهای پیشین آزاد شده بودند.



نکته

لیبرالیسم اولیه بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود.



۵۰- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام اندیشمند است؟

- خودداری از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند

- به سخره گرفتن نوانخانه‌ها و فیلسوفان مدافع آن‌ها

- حق حیات نداشتن کسانی که در فقر متولد می‌شوند

- افزایش دستمزد کارگران موجب افزایش تولید نسل و پیدایش مشکلات بعدی

(۱) لرد جان راسل - مالتوس - دیکنز - ریکاردو

(۲) برتراند راسل - مالتوس - دیکنز - ریکاردو

(۳) لرد جان راسل - دیکنز - مالتوس - ریکاردو

(۴) برتراند راسل - مالتوس - ریکاردو - دیکنز

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۷۷ - ۱۱۰۹

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

پاسخ عبارت اول لرد جان راسل، عبارت دوم دیکنز، عبارت سوم مالتوس و عبارت چهارم ریکاردو است.

بررسی موارد:

- لرد جان راسل، پدر بزرگ برتراند راسل فیلسوف مشهور، از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند خودداری کرد.

- دیکنز در رمان الیور توئیست، نوانخانه‌ها و فیلسوفانی را که مدافع آن‌ها بودند به سخره گرفت.

- از نظر مالتوس کسانی که در فقر متولد می‌شوند، حق حیات ندارند.

- ریکاردو افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب افزایش تولید نسل آن‌ها و پیدایش مشکلات بعدی می‌دانست.



نکته

ریکاردو اقتصاددان مخالف دخالت دولت در اقتصاد بود.





برای دیدن پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون

احساس، توجه، ادراک (از ابتدای «گشتالت»)، حافظه و علل فراموشی، تفکر (۱) حل مسئله (تا پایان «نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی خاص»)/ صفحه‌های ۸۳ تا ۱۲۳

بودجه‌بندی
این آزمون

درس‌های سوم، چهارم و پنجم در مجموع ۶ تست از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۵۱- هریک از عبارت‌های زیر مربوط به کدام یک از اصول مکتب گشتالت است؟

- تمایل به خرید خانه در ساختمانی که یک بازیگر در آن ساکن است.
- عدم تمایل به خرید خانه در محله‌ای که بزهکاری در آن زیاد است.
- تمایل به خرید خانه‌ای که حس خانه پدری را در فرد زنده می‌کند.

- (۱) اصل مجاورت - اصل زمینه - اصل مشابهت
(۲) اصل مشابهت - اصل زمینه - اصل مجاورت
(۳) اصل مجاورت - اصل تکمیل - اصل مشابهت
(۴) اصل مشابهت - اصل تکمیل - اصل مجاورت

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۸۵ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- افراد تمایل دارند در ساختمانی که افراد معروف در آن ساکن هستند، زندگی کنند؛ زیرا با آن‌ها احساس هم‌ردیف بودن و یکسانی پیدا می‌کنند: اصل مجاورت یا مشابهت
- معمولاً تقاضا برای خرید خانه در محله‌هایی که وقوع جرم و بزه در آن زیاد می‌باشد، کم است؛ زیرا افراد ذهنیت مثبتی از این محله‌ها ندارند: اصل زمینه
- زنده کردن احساس مثبتی که فرد در خانه پدری داشته و تجربه احساس مشابه به همان حس امنیت، باعث می‌شود خانه‌ای مشابه همان خانه را برای سکونت انتخاب کند: اصل مشابهت



۵۲- کدام گزینه در ارتباط با جمله «من معلم خود را دوست دارم» درست است؟

- (۱) احتمال اینکه دانش‌آموز سوم دبستان متوجه ایراد جمله شود کمتر از دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد است.
- (۲) افرادی که دارای پردازش ادراکی هستند، در خوانش جمله سریع‌تر و دقیق‌تر از دیگران عمل می‌کنند.
- (۳) اطلاعاتی که احساس، ادراک و سپس پردازش شده در مخزنی به نام حافظه نگهداری می‌شوند.
- (۴) در خوانش متون، پردازش مفهومی به کمک فرد آمده و باعث می‌شود به جای تمرکز بر ظاهر به معنا توجه کنند.

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۵ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) دانش‌آموز سوم دبستان ساده‌تر از دانشجو مقطع کارشناسی ارشد ایراد جمله را متوجه می‌شود.
- ۲) افراد دارای پردازش ادراکی اگرچه در خوانش دقیق‌تر عمل می‌کنند اما سریع‌تر نیستند.
- ۳) این گزینه براساس محتوا صحیح است اما ارتباطی به سؤال ندارد.
- ۴) افراد با پردازش مفهومی در خواندن متن به دنبال کشف معنا هستند، نه بررسی حرف به حرف واژگان.



نکته

در پردازش فرد به ظاهر کلمات توجه می‌کند و اساساً بدون توجه به ظاهر کلمات خوانش ممکن نیست اما این افراد به جای تمرکز بر شکل واژگان، معنای کلی را ادراک می‌کنند و به همین دلیل جملات را به صورت ناخودآگاه تصحیح می‌کنند.





۵۳- هریک از عبارتهای زیر مربوط به کدام مرحله حافظه است؟

الف - خواندن سرود ملی ایران در صف صبحگاهی مدرسه توسط دانش‌آموزان

ب - حفظ کردن شعری از حافظ برای امتحان فردا

ج - مرور مطالب آموخته‌شده برای پاسخگویی بهتر به سؤالات امتحان

(۱) بازیابی - ذخیره‌سازی - رمزگردانی

(۲) بازیابی - رمزگردانی - ذخیره‌سازی

(۳) پردازش - بازیابی - اندوزش

(۴) پردازش - ذخیره‌سازی - رمزگردانی

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - سریع) - صفحه ۹۱ - ۱۱۰۴

بررسی موارد:

(الف) دانش‌آموزان سرود ملی ایران را در خاطر دارند: بازیابی

(ب) حفظ کردن شعر یعنی تازه آموختن آن: رمزگردانی

(ج) مرور به معنای رمزگردانی سابق است: ذخیره‌سازی

مراحل حافظه

حافظه سه مرحله دارد:

رمزگردانی: به حافظه سپردن اطلاعات

ذخیره‌سازی یا اندوزش: نگهداری اطلاعات

بازیابی: به خاطر آوردن اطلاعات ذخیره‌شده

بازیابی

ذخیره‌سازی

رمزگردانی

مراحل سه‌گانه حافظه



۵۴- در خصوص یک مشاخره خیابانی، مادر از فرزندانش سؤال می‌کند. کدام گزینه در رابطه با رمزگردانی مهسا ۵ ساله و مینا ۱۷ ساله صحیح است؟

(۱) اینکه مهسا در تعریف واقعه اشتباه بیشتری کند، محتمل‌تر است.

(۲) مهسا اطلاعات را به صورت کلی رمزگردانی می‌کند.

(۳) احتمالاً مینا جزئیات بیشتری را برای مادر تعریف می‌کند.

(۴) مینا اطلاعات را به صورت معنایی و مهسا به صورت دیداری رمزگردانی می‌کند.

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - مفهومی - سریع) - صفحه ۹۲ - ۱۱۰۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مینا اطلاعات را به صورت کلی و خلاصه و مهسا به صورت جزء‌به‌جزء رمزگردانی می‌کند.

(۳) احتمالاً مهسا جزئیات بیشتری را برای مادر تعریف می‌کند؛ چون اطلاعات را با جزئیات رمزگردانی می‌کند.

(۴) در صورت سؤال اطلاعاتی در این خصوص داده نشده است.

انواع رمزگردانی

رمزگردانی به صورت‌های مختلفی انجام می‌شود:

رمزگردانی در کودکان: (۱) به صورت جزء‌به‌جزء انجام می‌شود و شامل جزئیات موضوع است. (۲) امکان خطای بیشتری دارد.

رمزگردانی در بزرگسالان: (۱) به صورت کلی و خلاصه است. (۲) امکان خطای کمتری دارد.





۵۵- کدام گزینه به درستی و نادرستی عبارات‌های زیر اشاره دارد؟

- براساس زمان ذخیره‌سازی اطلاعات می‌توان خاطرات را درجه‌بندی کرد.
- در مرحله دوم حافظه، اطلاعات به شکل کد ذخیره‌سازی می‌شوند.
- داشتن رمزگردانی و ذخیره‌سازی خوب به معنای بازیابی خوب است.
- حافظه کاری مرحله میان حافظه حسی و حافظه بلندمدت است.

- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
 (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
 (۳) درست - نادرست - نادرست - درست
 (۴) نادرست - درست - درست - نادرست

(متوسط - خط به خط - استاندارد) (صفحه ۹۴ - ۱۱۰۴)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد نادرست:

- در مرحله رمزگردانی که مرحله اول حافظه است اطلاعات به صورت رمز یا کد در حافظه قرار می‌گیرند.
 - برخی افراد با اینکه رمزگردانی خوبی دارند و اطلاعات را برای مدت طولانی در ذهن نگه می‌دارند اما نمی‌توانند آن‌ها را از حافظه بیرون بکشند.



۵۶- هر یک از افراد زیر از کدام روش بهسازی حافظه استفاده کرده‌اند؟

- حسین برای موفقیت در کنکور به صورت منظم در آزمون‌های آزمایشی ماز شرکت می‌کند.
- نیوشا برای مرور سریع، سرفصل‌های کتاب درسی را یادداشت کرده است.
- نوگل تفاوت مفاهیم ادراک و تمرکز را برمی‌شمارد.

- (۱) آزمون مکرر - رمزگردانی معنادار - بسط معنایی
 (۲) اثر آزمون - ساماندهی مطالب - تمایزبخشی
 (۳) مرور کارآمد - روش چند حرکتی - تمایزبخشی
 (۴) کاهش فاصله زمانی یادگیری و یادآوری - مطالعه چندحسی - بسط معنایی

(متوسط - مفهومی - استاندارد) (صفحه ۱۰۹ - ۱۱۰۴)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

- حسین از روش آزمون مکرر استفاده کرده است.
 - نوشتن سرفصل‌ها به معنای دسته‌بندی کردن مطالب است؛ در واقع او از روش ساماندهی مطالب استفاده کرده.
 - بیان تفاوت میان مفاهیم همان تمایزبخشی است.



هرچه بیشتر آزمون دهید نشانه‌های بازیابی بیشتری کسب می‌کنید؛ به این پدیده «اثر آزمون» می‌گویند.

فنون بهسازی حافظه

روش‌های کارآمد بسیاری برای بهبود عملکرد حافظه در کتاب درسی ذکر شده است که یادگیری هریک و مثال‌های مربوط به آن‌ها برای پاسخگویی به سؤال‌های مربوط به این بخش ضروری است. فنون بهسازی مطالب در حافظه:

- ❖ بیان اهمیت مطلب
- ❖ پرهیز از همزمانی چند فعالیت (توجه ناقص)
- ❖ مرور کارآمد
- ❖ کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن
- ❖ کاهش اثر تداخل مطالب
- ❖ یادگیری با استراحت
- ❖ ساماندهی مطالب
- ❖ استفاده از رمزگردانی معنادار



- ❖ مطالعه چندحسی
- ❖ روش پس خبا
- ❖ استفاده از چند روش حرکتی
- ❖ بسط معنایی
- ❖ تمایزبخشی
- ❖ برگردان به زبان خودتان
- ❖ آزمون مکرر



۵۷- کدام یک از عبارتهای زیر در رابطه با عوامل مؤثر بر فراموشی نادرست است؟

- (۱) سامان برای هفته آینده روزانه ۱۵ ساعت مطالعه را برنامه‌ریزی کرده است: تداخل اطلاعات
- (۲) حسن تحت تأثیر دارو دچار خواب‌آلودگی بود و برای همین نتوانست مطالب درس را بیاموزد: مشکلات نشانه‌های بازیابی
- (۳) سمانه نام معلم کلاس اول دبستان خود را که همیشه به او نمرات پایینی می‌داد فراموش کرده است: عوامل عاطفی
- (۴) وقتی مادر از سجاد در خصوص باز بودن مغازه‌ای پرسید او گفت توجهی به مغازه نکردم: عدم رمزگردانی

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۰۳ - ۱۱۰۴

پاسخ: گزینه ۲

خواب‌آلودگی باعث عدم توجه حسن به مطالب کلاس درس و در نتیجه عدم رمزگردانی در او شده است.

عوامل ایجاد فراموشی

- (۱) گذشت زمان: با گذشت زمان برخی مطالب فراموش می‌شود اما بیشترین میزان فراموشی در ساعات اولیه بعد از یادگیری است. بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است.
- (۲) تداخل اطلاعات: در صورتی که بین ساعات مطالعه استراحت نداشته باشیم، عملکرد حافظه ما کاهش خواهد یافت.
- (۳) عوامل عاطفی: هرچه مطالب را دوست داشته باشیم، احتمال فراموشی آن‌ها کمتر است. البته دخالت عوامل عاطفی همواره به صورت مثبت نیست؛ به این معنی که اگر مطلبی را دوست نداشته باشیم احتمال فراموشی در آن بیشتر است.
- (۴) عدم رمزگردانی: اگر به محرکی توجه نکنیم و آن را رمزگردانی نکنیم، نمی‌توانیم آن را به خاطر بیاوریم. بسیاری از فراموشی‌ها در عمل ناشی از کم‌توجهی و نبود رمزگردانی است.
- (۵) مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی: بسیاری از افراد نشانه‌های کافی و درست برای بازیابی اطلاعات از حافظه ندارند. نشانه‌ها به دو صورت درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند. نشانه‌های درونی همان نشانه‌های معنایی و نشانه‌های بیرونی نشانه‌های حسی و غیرمعنایی هستند.



۵۸- کدام گزینه به ترتیب جدول مقابل را به درستی تکمیل می‌کند؟

انواع حافظه	نوع رمزگردانی	گنجایش اندوزش	زمان بازیابی
			مراحل حافظه
حسی		«ب»	
کوتاه مدت			«ج»
بلندمدت	«الف»		

- (۱) حسی همراه با توجه - ۲ تا ۷ ماده - چند دقیقه
- (۲) همواره معنایی - ۲ تا ۷ ماده - چند ثانیه
- (۳) معنایی - نامحدود - چند ثانیه
- (۴) عمدتاً معنایی - نامحدود - چند دقیقه

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۹۷ - ۱۱۰۴

پاسخ: گزینه ۴

انواع حافظه	نوع رمزگردانی	ظرفیت یا گنجایش اندوزش	زمان بازیابی
حسی	حسی	نامحدود	حدود نیم ثانیه
کوتاه مدت	حسی (همراه با توجه)	۲±۷ ماده	چند دقیقه
بلندمدت	عمدتاً معنایی	نامحدود	از چند دقیقه تا آخر عمر



۵۹- کدام یک از عبارات‌های زیر پیرامون مفاهیم مسئله و حل مسئله درست است؟

- الف - حل کردن مسائل ریاضی انتگرال، مسئله خوب تعریف شده است.
 ب - این مسئله که انتخاب آزادانه، احتمال موفقیت را بالا می‌برد مربوط به هدفمندی در حل مسئله است.
 ج - مسئله فرایندی است که طی آن فرد می‌کوشد راه حل مناسبی برای مشکل پیدا کند.
 د - سومین مرحله از مراحل حل مسئله بازبینی و اصلاح راه حل است.
- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ج» - «د» (۴) «د» - «الف»

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۱۱۹ - ۱۱۰۵)

بررسی موارد نادرست:

- ج حل مسئله فرایندی است که طی آن فرد می‌کوشد راه حل مناسبی برای مشکل پیدا کند.
 د چهارمین مرحله از مراحل حل مسئله بازبینی و اصلاح راه حل است.



نکته

در انتخاب‌های آزادانه فرد به دلخواه خود انتخاب کرده و می‌داند که به چه چیزی علاقه دارد؛ در نتیجه هدفمندتر پیش خواهد رفت؛ درحالی که در تصمیم‌گیری‌هایی که از روی ناچاری یا اجبار اتفاق می‌افتند فرد انگیزه زیادی برای رسیدن به هدف ندارد.



۶۰- هریک از افراد زیر برای حل مسئله خود از کدام عامل استفاده کرده‌اند؟

- معلم موسیقی به سینا پیشنهاد می‌کند قبل از یادگیری پیانو در کلاس مبانی موسیقی شرکت کند.
 - غزل برای بریدن نخ لباس خود به جای قیچی از ناخن‌گیر استفاده می‌کند.
 - یاشار تصمیم می‌گیرد قبل از حل تنش‌های کاری خود مدتی را به سفر برود.
- (۱) اثر نهفتگی - تجربه گذشته - اثر انتقال
 (۲) اثر انتقال - اثر نهفتگی - نادیده گرفتن مسئله برای مدتی
 (۳) تجربه گذشته - نوع نگاه به مسئله - اثر نهفتگی
 (۴) یادگیری گذشته - اثر انتقال - کاهش اثر تداخل مسائل

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - استاندارد) (صفحه ۱۲۳ - ۱۱۰۵)

بررسی موارد:

- معلم در پی ایجاد تجربه و یادگیری زمینه‌ای برای سینا بوده تا یادگیری پیانو برای او ساده‌تر شود: تجربه گذشته یا اثر انتقال
 - غزل زاویه دید خود را به مسئله تغییر داده و همچنین از برنده بودن ناخن‌گیر به عنوان تجربه گذشته استفاده کرده است: تجربه گذشته
 یا اثر انتقال و نوع نگاه به مسئله
 - یاشار تصمیم گرفته است برای مدتی حل مسئله را کنار بگذارد: نادیده گرفتن مسئله برای مدت زمانی خاص یا اثر نهفتگی

عوامل مؤثر در حل مسئله

تجربیات گذشته ما بر توانایی حل مسئله ما تأثیر می‌گذارد. اگر فرد روش‌های حل مسئله را بداند، در موقعیت‌های جدید می‌تواند از آن‌ها استفاده نموده و مسئله را حل نماید.

نکته: تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «اثر انتقال» گویند.

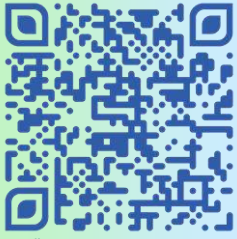
البته اثر تجربه گذشته همواره مثبت نیست و ممکن است گاهی حل کردن مسئله را برای ما سخت‌تر کند. مهم‌ترین دلیل عدم موفقیت برخی از افراد پیروی صرف از تجربیات گذشته است و در صورتی که این تجربیات مورد بازبینی قرار گیرند، می‌توانند راهگشای مفیدی باشند.

نوع نگاه به مسئله باعث می‌شود فرد تنها اطلاعات مربوط به آن نگاه را به خاطر آورد و همین امر ممکن است باعث شود فرد نتواند موضوع را حل کند؛ به همین منظور تغییر نگاه فعلی راه خروج از بن‌بست و یافتن راه‌حل‌های جدید است.

زمانی که سماجت بر حل مسئله را برای مدتی نادیده بگیریم، موانع حل مسئله فراموش می‌شوند و با مراجعه مجدد، حل مسئله محقق می‌شود.

نکته: به اثر نادیده گرفتن حل مسئله برای مدت زمانی مشخص، «اثر نهفتگی» می‌گویند.





برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

عجائب المخلوقات، تأثیر اللغة الفارسیة على اللغة العربیة (تا پایان قواعد درس ۴)
صفحه ۳۱ تا ۵۴

بودجه بندی
این آزمون

این مبحث حدوداً ۴ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

■ ■ عین الأنسب للجواب عن التَّرْجَمَةِ أو المفهوم من أو إلى العربیة (۶۱ - ۶۷)

۶۱- «أرسلنا إلى فرعونَ رسولاَ فَعَصَى فرعونَ الرَّسولَ»:

- ۱) پیامبر را به سوی فرعون روانه کردیم، اما فرعون از این پیامبر نافرمانی می کرد!
- ۲) فرستاده ای به طرف فرعون ارسال کردیم، اما فرعون به فرستاده ما عصیان ورزید!
- ۳) به سوی فرعون پیامبری فرستادیم، پس فرعون از آن پیامبر فرمان نبرد!
- ۴) به جانب فرعون رسول را فرستادیم، پس فرعون با آن رسول مخالفت کرد!

(آسان - کنکوری - سریع) - صفحه ۵۳ - ۱۱۰۴

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

به سوی فرعون پیامبری فرستادیم، پس فرعون از آن پیامبر فرمان نبرد!

بررسی سایر گزینه ها:

رسولاً (نکره است): پیامبری ← رد گزینه های ۱ و ۴

عَصَى: نافرمانی کرد ← رد گزینه های ۱ و ۴

ضمیر ما در گزینه ۲ اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.



نکته

معمولاً هرگاه اسمی به صورت نکره بیاید و همان اسم در عبارت بعدی، با «ال» تکرار شود، در این صورت الف و لامش را «این» یا «آن» ترجمه می کنیم!
مثال: رَأَيْتُ أَفْرَاسًا. كَانَتْ الْأَفْرَاسُ جَنْبَ صَاحِبِهَا: اسب هایی را دیدم. آن اسب ها کنار صاحبشان بودند.



استراتژی

یکی از نکات کلیدی و مهم برای رد گزینه در تست های ترجمه، به ویژه ترجمه های تک عبارتی، دقت کردن به اسم های «نکره» است که همراه «ی» یا «یک» ترجمه می شوند.

مثال:

رسولاً (نکره): پیامبری ✓ یک پیامبر ✓ پیامبر ✗ بنت: دختری ✓ یک دختر ✓ دختر ✗



۶۲- «اَشْتَدَّتِ التَّرْجَمَةُ مِنَ الْفَارْسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ بَعْدَ انْتِصَامِ إِيرَانَ إِلَى الدَّوْلَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ!»:

- ۱) بعد از اینکه ایران به دولت اسلامی پیوست، ترجمه از فارسی به عربی قوت گرفت!
- ۲) ترجمه از فارسی به عربی، بعد از پیوستن ایران به دولت اسلامی، شدت گرفت!
- ۳) پس از پیوستن ایران به یک دولت اسلامی، از فارسی به عربی ترجمه هایی انجام شد!
- ۴) ترجمه ها از عربی به فارسی، پس از پیوستن ایران به دولت اسلامی شدت گرفته بود!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۴۸ - ۱۱۰۴

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

ترجمه از فارسی به عربی، بعد از پیوستن ایران به دولت اسلامی، شدت گرفت!

بررسی سایر گزینه‌ها:

- اشتدّت: شدت گرفت ← رد گزینه‌های ۳ و ۴
 انضمام (مصدر است): پیوستن ← رد گزینه ۱
 الدّولة الإسلاميّة (ترکیب وصفی معرفه است): دولت اسلامی ← رد گزینه ۳

سوتی‌های پرتکرار

ترجمه شدن فعل‌ها به صورت اسم و بالعکس یکی از شگردهای طراحان تست‌های ترجمه است که اشتباه است.
مثال:

انضمام (اسم): پیوستن ✓ پیوست *
 أن تذهب (فعل): بروید ✓ رفتن *



۶۳- «عندما يأكل التمساح فريسة أكبر من فمه تُفرز عُيونه سائلاً كأنه دمّع»:

- ۱) تمساح وقتی طعمه‌ای بزرگ‌تر از دهانش را شکار می‌کند، اشک چشمانش شبیه به مایع سرازیر می‌گردد!
- ۲) وقتی تمساح، شکاری بزرگ‌تر از دهانش می‌خورد، چشمانش مایعی را ترشح می‌کند که گویی آن اشک می‌باشد!
- ۳) موقعی که تمساح طعمه‌ای می‌خورد، که بزرگ‌تر از دهان اوست، اشک چشمانش به شکل مایع، ترشح می‌شود!
- ۴) وقتی طعمه خورده شده تمساح، از دهانش بزرگ‌تر می‌باشد، مایعی از چشم‌ها به شکل اشک ترشح می‌گردد!

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۴۲ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

وقتی تمساح، شکاری بزرگ‌تر از دهانش می‌خورد، چشمانش مایعی را ترشح می‌کند که گویی آن اشک می‌باشد!

بررسی سایر گزینه‌ها:

- يأكلُ: می‌خورد ← رد گزینه‌های ۱ و ۴
 فريسة أكبر (ترکیب وصفی است): شکاری بزرگ‌تر ← رد گزینه‌های ۳ و ۴
 تُفرزُ: ترشح می‌کند ← رد سایر گزینه‌ها
 عُيونه: چشمانش ← رد گزینه ۴ (ضمیر «ه» باید در ترجمه لحاظ شود).
 سائلاً (نکره است): مایعی ← رد گزینه‌های ۱ و ۳
 كأنه دمّع: گویی آن اشک می‌باشد ← رد سایر گزینه‌ها

استراتژی

یکی دیگر از موارد مهم و کلیدی دیگر برای رد گزینه در تست‌های ترجمه دقت کردن به «ضمیرها» است: حسابی حواستان به بود و نبود ضمیرها باشد.

مثال:

عُيونه: چشمان او ✓
 چشمانش ✓
 چشمان *



۶۴- عَيْن الخطأ:

- ۱) المَعَارضة قبل الفهم من أخلاق الجاهل: مخالفت کردن قبل از فهمیدن از اخلاق جاهل است!
- ۲) مَثَل نور ربّنا كمشكاة فيها مصباحٌ: مثال نور خداوند مانند چراغدانی است که در آن یک چراغ است!
- ۳) يجعل الله فرقاناً للمتقين فاتقوه: خدا برای پرهیزکاران نیروی تشخیص حق از باطل قرار می‌دهد، پس از او پروا کنید!
- ۴) عالمٌ يَنْتَفِع الآخرون بعلمه أفضل من كثير من العابدين: دانشمندی که دیگران از علمش سود می‌برند، بهتر از بسیاری از عبادت‌کنندگان است!

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۵۳ - ۱۱۰۴

پاسخ: گزینه ۲

ربّنا: پروردگار ما

در تست‌های ترجمه، «ربّ» پروردگار را با «الله» اشتباه نگیرید.





۶۵- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ: درباره خلق اندیشیدند، و درباره خالق نیندیشیدند!
 (۲) مَنْ يَتَفَكَّرْ فِي خَلْقِ اللَّهِ يُشَاهِدْ قَدْرَتَهُ: هر کس در آفرینش الله تفکر کند، قدرتش را می بیند!
 (۳) يُحَسِبُ الطَّائِرُ الطَّنَانُ أَصْغَرَ طَائِرٍ عَلَى الْأَرْضِ: مرغ مگس، کوچک ترین پرنده روی زمین به شمار می آید!
 (۴) يَطِيرُ السَّمَكُ الطَّائِرُ بِرَعَانِفِهِ الَّتِي تَعْمَلُ كَجَنَاحِينَ: ماهی پرنده با باله هایش که مثل دو بال عمل می کنند پرواز می کند!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۳۳ - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

فعل «تفکروا» امر و «لا تفکروا» نهی است که به اشتباه ماضی ترجمه شده است: درباره خلق بیندیشید و درباره خالق نیندیشید.



۶۶- «هرکس قبل از سخن بیندیشد، از خطا در امان می ماند»:

- (۱) الَّذِي يَتَفَكَّرُ قَبْلَ الْكَلَامِ سَلِمَ مِنَ الْأَخْطَاءِ!
 (۲) مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ يَسْلَمُ مِنْ خَطَايَا!
 (۳) مَنْ يُفَكِّرُ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسْلَمُ مِنَ الْخَطَايَا!
 (۴) مَا يَتَفَكَّرُ قَبْلَ الْكَلَامِ سَلِمَ مِنْ خَطَائِهِ!

(آسان - ترکیبی - سریع) (صفحه ۳۶ - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

مَنْ يُفَكِّرُ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسْلَمُ مِنَ الْخَطَايَا

بررسی سایر گزینه ها:

هرکس (ادات شرط): مَنْ ← رد گزینه های ۱ و ۴

! حواست باشه!

الَّذِي معنای کسی که می دهد و معنای شرطیه ندارد.

ما از ادات شرط به معنای هر چه است.

سخن: الكلام ← رد گزینه ۲

خطا (مفرد است و معرفه. ضمیر هم ندارد) الخطأ ← رد سایر گزینه ها

در امان می ماند (مضارع است). ← رد گزینه های ۱ و ۴



۶۷- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْمَفْهُومِ: «إِنْ تَزْرَعُوا الْعُدْوَانَ تَحْصِدُوا الْخُسْرَانَ»

- (۱) دوست آن است که گیرد دست دوست
 (۲) درخت دوستی بنشان که کام دل به بار آرد
 (۳) هزار دشمنم ار می کنند قصد هلاک
 (۴) شیشه گر آینه گردد همه جبران بکند
 در پریشان حالی و درماندگی
 نهال دشمنی برکن که رنج بی شمار آرد
 گرم تو دوستی از دشمنان ندارم باک
 دشمن دوست نما می برد از ریشه تو را

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۳۷ - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

ترجمه صورت سؤال: اگر دشمنی بکارید زبان درو می کنید.

بیت گزینه «۲» همچون صورت سؤال به مفهوم دوستی و دوری از دشمنی دلالت دارد.



■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَ بَدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۶۸ - ۷۱) بِمَا يَنْسَبُ النَّصَّ:

أَمَّا الْكَلِمَاتُ الْفَارِسِيَّةُ الَّتِي دَخَلَتْ اللَّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ فَقَدْ تَغَيَّرَتْ أَصْوَاتُهَا وَأَوْرَانُهَا، وَنَطَقَهَا الْعَرَبُ وَفَقَّحًا لِأَسْنَتِهِمْ، فَقَدْ بَدَّلُوا الْحُرُوفَ الْفَارِسِيَّةَ الَّتِي لَا تُوجَدُ فِي لُغَتِهِمْ إِلَى حُرُوفٍ قَرِيبَةٍ مِنْ مَخَارِجِهَا وَاشْتَقُّوا مِنْهَا كَلِمَاتٍ أُخْرَى.
 عَلَيْنَا أَنْ نَعْلِمَ أَنَّ تَبَادُلَ الْمُفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ يَجْعَلُهَا غَنِيَّةً فِي الْأَسْلُوبِ وَالْبَيَانِ، وَلَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَجِدَ لُغَةً بِدُونِ كَلِمَاتٍ دَخِيلَةٍ. كَانَ تَأْتِيرُ اللَّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ عَلَى اللَّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ قَبْلَ الْإِسْلَامِ أَكْثَرَ مِنْ تَأْتِيرِهَا بَعْدَ الْإِسْلَامِ، وَأَمَّا بَعْدَ ظُهُورِ الْإِسْلَامِ فَقَدْ زَادَتْ الْمُفْرَدَاتُ الْعَرَبِيَّةُ فِي اللَّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ بِسَبَبِ انْتِشَارِ الْإِسْلَامِ وَالثَّقَافَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَاسْتِخْدَامِ اللَّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي الْعِلْمِ وَالدِّينِ وَالْإِدَارَةِ.

ترجمه متن

اما واژه‌های فارسی‌ای که وارد زبان عربی شده‌اند، صداها و وزن‌هایشان تغییر کرده است و عرب‌ها آن‌ها را براساس زبان‌هایشان به زبان آوردند؛ به‌گونه‌ای که حروف فارسی‌ای را که در زبان‌شان وجود نداشت، به حروفی نزدیک به مخرج آن‌ها تبدیل کردند و از آن‌ها واژه‌های دیگری برگرفتند. باید بدانیم که تبادل واژگان میان زبان‌های جهان امری طبیعی است که این کار آن‌ها را از نظر سبک و بیان غنی می‌سازد، و نمی‌توانیم زبانی را بدون واژه‌های وارد شده بیابیم. تأثیر زبان فارسی بر زبان عربی پیش از اسلام بیش از تأثیر آن پس از اسلام بوده است؛ اما پس از ظهور اسلام، به سبب گسترش اسلام و فرهنگ اسلامی و به‌کارگیری زبان عربی در علم، دین و مدیریت، واژه‌های عربی در زبان فارسی افزایش یافت.



۶۸- عَيْنَ الصَّحِيحِ حَسَبَ النَّصِّ:

- (۱) لا يتغير تلفظ الحروف الفارسيّة في اللغة العربيّة!
 (۲) العرب ينطقون المفردات الفارسيّة وفقاً للفارسيّة!
 (۳) لا يمكن للغات أن تتبادل مع اللغات الأخرى!
 (۴) كان انتشار الإسلام مؤثراً في استفادة العربيّة!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۴۹ - ۱۱۰۴)

گسترش اسلام در استفاده از زبان عربی تأثیرگذار بود. کاملاً درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ تلفظ حروف فارسی در زبان عربی تغییر نمی‌کند.

۲ نادرست است؛ بلکه عرب‌ها براساس زبان‌شان واژگان را تغییر می‌دهند.

۳ عرب‌ها واژگان فارسی را براساس فارسی به زبان می‌آورند.

۴ نادرست است؛ بلکه آن‌ها طبق زبان‌شان به زبان می‌آورند.

۳ برای زبان‌ها ممکن نیست که با زبان‌های دیگر تبادل داشته باشند.

۴ نادرست است؛ بلکه تبادل واژگان یک امر طبیعی است.



۶۹- عَيْنَ مَا لَا يَذْكُرُهُ النَّصُّ:

- (۱) تأثیر العربيّة على الفارسيّة
 (۲) الثقافة الإسلاميّة
 (۳) أسلوب الفارسيّة و بيانها
 (۴) تبادل الكلمات

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - ترکیبی - سریع) (صفحه ۴۹ - ۱۱۰۴)

ترجمه صورت سوال: آنچه را که در متن ذکر نشده، مشخص کن:

سبک فارسی و بیان آن (چنین موضوعی در متن مطرح نشده).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ تأثیر عربی بر فارسی

۲ فرهنگ اسلامی

۴ تبادل واژگان



عَيْنَ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۷۰ و ۷۱)

۷۰- «اللُّغَةُ - تَغَيَّرَتْ - لُغَةٌ - هِهَا»

(۱) اللُّغَةُ: اسم - مفرد مؤنث - معرّف بـ «ال» - معرب / فاعل و مرفوع

(۲) تَغَيَّرَتْ: فعل ماضٍ - للمفرد المؤنث الغائب - مزيد ثلاثي (تفعّل) - معلوم / الجملة فعلية

(۳) لُغَةٌ: اسم - مفرد مؤنث و جمعه لُغَاتٌ - معرب / مجرور بحرف الجرّ

(۴) هِهَا: ضمير من الضمائر المتصلة - مفرد مؤنث - مبني / مضاف إليه



(متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۴۹ - ۱۱۰۴)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد نادرست:

«اللُّغَةُ» مفعول فعل «دَخَلَتْ» است. ضمن اینکه منصوب است و نمی تواند فاعل باشد.



۷۱- «أُخْرَى - نَعْلَم - يَجْعَل - الْمُفْرَدَات»

- ۱) أُخْرَى: اسم التفضيل للدلالة على المؤنث (فُعَلَى) - مفرد - معرب / صفة للموصوف «كلمات»
 ۲) نَعْلَم: فعل مضارع من المجرد الثلاثي - للمتكلم مع الغير - متعدّد - معلوم / فعل مع فاعله
 ۳) يَجْعَل: فعل مضارع - للمفرد الغائب - مجرد ثلاثي و حروفه الأَصْلِيَّة «ج ع ل» - معلوم / الجملة فعلية
 ۴) الْمُفْرَدَات: جمع سالم للمؤنث - اسم الفاعل من باب له حرفان زائدان - معرفة / فاعل و مرفوع

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحه ۴۹ - ۱۱۰۴)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد نادرست:

اسم الفاعل من باب له حرفان زائدان: اسم المفعول من باب له حرف زائد (المُفْرَد اسم مفعول از باب إفعال است که یک حرف زائد دارد.)



بارها شنیده‌اید و یا اینکه خوانده‌اید که «اسم فاعل» یا «اسم مفعول»‌هایی که ساختار «مُ - ی» یا «مُ - ت» را دارند؛ از فعل‌های «ثلاثی مزید» ساخته شده‌اند، حال برای اینکه بدانید «اسم فاعل» یا «اسم مفعول»‌های «مُ» دار چند حرف زائد دارند، باید به باب‌های آن‌ها دقت کنید:

- اگر از سه باب «إفعال، تفعّل، مُفاعلة» باشند ← یک حرف زائد دارند. **مثال:** مُحَسِّن، مُعَيِّن، مُحَافِظ، ...
 - اگر چهار باب «إفعال، تفعّل، تفاعل» باشند ← دو حرف زائد دارند. **مثال:** مُجْتَهِد، مُنْجِمِد، مُتَعَجِّب، مُتَوَازِن، ...
 - اگر از باب «إستفعال» باشند ← سه حرف زائد دارند. **مثال:** مُسْتَحْدِم، مُسْتَحْرَج، مُسْتَكْبِر، ...



■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۷۲ - ۷۵)

۷۲- عین الخطأ فی ضبط حركات الحروف:

- ۱) هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ عَالِمًا يُنْتَفِعُ بِعِلْمِهِ حَيَّرَ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ!
 ۲) اِسْتَدَّتْ التَّقْلُ مِنَ الْفَارْسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ بَعْدَ انْضِمَامِ إِيرَانَ إِلَى الدَّوْلَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ!
 ۳) تَغَيَّرَتْ أَصْوَاتُ الْكَلِمَاتِ الْفَارْسِيَّةِ وَأَوْزَانُهَا بَعْدَ الدُّخُولِ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ!
 ۴) إِزْدَادَ اسْتِخْدَامِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ وَالثَّقَافَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ بَعْدَ انْتِشَارِ الْإِسْلَامِ!

(متوسط - خط به خط - استاندارد) (صفحه ۵۳ - ۱۱۰۴)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد نادرست:

«استخدام» مصدر باب إستفعال است و باید سومین حرف آن کسره بگیرد، نه فتحه.
 در این گزینه «الثقافة» به معنای (فرهنگ) نیز باید به صورت «الثقافة» به کار رود و حرف اولش فتحه بگیرد، نه کسره.



یکی از نکات پرتکرار سؤالات «ضبط حرکت» مصدرهای ثلاثی مزید است که باید با شکل درست و تلفظ صحیح آن‌ها آشنایی داشته باشید.
 به جدول زیر دقت کنید:

شکل غلط	شکل صحیح
مُفَاعَلَة: مُسَابِقَة، مُحَافِظَة، مُنَاسِبَة، مُجَاهِدَة، ...	مُفَاعَلَة: مُسَابِقَة، مُحَافِظَة، مُنَاسِبَة، مُجَاهِدَة، ...
إِفْتِعَال: إِمْتِحَان، إِجْتِهَاد، إِنْتِشَار، إِنْتِظَار، ...	إِفْتِعَال: إِمْتِحَان، إِجْتِهَاد، إِنْتِشَار، إِنْتِظَار، ...
إِنْفِعَال: إِنْقِلَاب، إِنْكِسَار، إِنْفِتَاح، إِنْبِسَاط، ...	إِنْفِعَال: إِنْقِلَاب، إِنْكِسَار، إِنْفِتَاح، إِنْبِسَاط، ...
إِسْتِفْعَال: إِسْتِخْدَام، إِسْتِخْرَاج، إِسْتِرْجَاع، ...	إِسْتِفْعَال: إِسْتِخْدَام، إِسْتِخْرَاج، إِسْتِرْجَاع، ...
تَفَاعُل: تَوَازُن، تَعَايِش، تَنَاوُل، تَعَامَل، ...	تَفَاعُل: تَوَازُن، تَعَايِش، تَنَاوُل، تَعَامَل، ...
تَفْعُل: تَحْمَل، تَعْلَم، تَكْبُر، تَجْمَع، ...	تَفْعُل: تَحْمَل، تَعْلَم، تَكْبُر، تَجْمَع، ...



۷۳- عین «ما» شرطیاً:

- ۱) ما قَدَّمْتُ أیدی الکافرین من خیر فی الدنیا فإِنَّهم فی الآخرة خاسرون!
- ۲) ما قَدَّمْتُ الیوم یدای من خیر أجدہ غداً!
- ۳) ما أَحَسَّنَ ما تُقَدِّمُ یداک الیوم من خیر لآخرتک!
- ۴) یوم ینظر المرء ما قَدَّمْتُ یداه و یقول الکافر یا لیتنی کنتُ تراباً!

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۳۷ - ۱۱۰۳

پاسخ: گزینه ۲

تعبیر: سؤال خواسته است که «ما»ی شرطی را پیدا کنیم.

«قَدَّمْتُ» فعل شرط و «أجد» جواب شرط است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها، اصلاً شرط نداریم:

۱) ماى نفى ماضى است.

۳) ماى اول تعجب و ماى دوم موصول است.

۴) ماى موصول است.



۷۴- عین النكرة تكون اسم فاعل:

- ۱) لم تكن للسائحين إمكانيات فى تلك المدينة!
- ۲) شاهدتُ حامداً قد جلس عند أمه فى الصلاة!
- ۳) إن مدرسة أختي تكون مُجهزة بأنواع إمكانيات!
- ۴) هولاء المزارعون ليسوا قادرين على شراء الجرارة!

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۴۹ - ۱۱۰۴

پاسخ: گزینه ۴

«المزارعون» اسم فاعل و معرفه است، اما «قادرين» اسم فاعل و نكرة است و همین گزینه پاسخ درست می باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «السائحين» اسم فاعل است اما معرفه به «ال» است (ل + ال = لیل).

۲) «حامداً» اسم فاعل اما معرفه به علم است.

۳) اسم فاعلی وجود ندارد و «مُجهزة» نیز اسم مفعول است.

! حواست باشه!

موقع حل تست‌های مربوط به بحث «معرفه و نكرة» مراقب باشید که اسم‌های علم تنوین‌داری همچون «حامد، حسین، محمداً، علیاً، سعدي، محمود، کاظماً، هاشم...» را یک وقت نكرة نگیرید و در دام طراح نیفتید!



۷۵- عین «ال» يُمكن أن يُترجم إشارة:

- ۱) رأيتُ أفراساً فى المباراة، كانت تلك الأفراس تُعجب الذين كانوا يُشاهدونها!
- ۲) ترى مفردات كثيرة قد نُقلت من الفارسية إلى العربية ترتبط المفردات بالْبضائع!
- ۳) شاهدنا شاباً متكبراً كان يسبح فى البحر بعيداً من الشاطئ و يُشجعه الشباب!
- ۴) بعد شراء البطاقة وجد الزائر فيها إشكالاً فذهب بها إلى البائع و استلم بطاقة أخرى!

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۱ - ۱۱۰۴

پاسخ: گزینه ۲

طبق تأکید کتاب زمانی که اسم نكرة‌ای در یک عبارت به کار رود و همان اسم در ادامه عبارت همراه «ال» تکرار شود می‌توان در ترجمه «ال» از اسم‌های اشاره (این و آن) استفاده کرد.

«مفردات» نكرة است و در ادامه، این اسم همراه «ال» به کار رفته است و می‌توان در ترجمه «المفردات» از (این یا آن) استفاده کرد.



بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «أفراساً» نکره است که در ادامه، همراه «ال» اما با اسم اشاره به کار رفته است.

۳) «شابتاً» نکره است اما در ادامه «الشباب» که جمع است و ارتباطی به «شابتاً» ندارد به کار رفته است و نمی‌توان در ترجمه آن از اشاره استفاده کرد.

۴) «البطاقة» معرفه به «ال» است و در ادامه عبارت، «بطاقة» به صورت نکره آمده است و ارتباطی با اسم قبلی ندارد.

نکته

یکی از مباحث مهم و تست‌خیز بحث «معرفه و نکره»؛ نکته مشهور یک نوع «ال» است که معنی «اسم اشاره (این / آن)» می‌دهد. هرگاه اسمی دو بار عیناً در یک یا دو عبارت بیابند، به‌گونه‌ای که دفعه اول «نکره» باشد و برای دفعه دوم «ال» بگیرد، می‌توان در ترجمه «ال» اسم دوم از «اسم اشاره (این / آن)» استفاده کرد. [نکره... ال + همان نکره]

مثال:

شاهدتُ **طفلاً** في الشارع. كان **الطفلُ** واقفاً أمامَ متجرٍ. **آن** پسرچه‌ای را در خیابان دیدم. **آن** پسرچه مقابل مغازه‌ای ایستاده بود. ← در این مثال کلمه «طفل» ابتدا به صورت نکره آمده، بعد در ادامه همراه «ال» به کار رفته که در ترجمه آن «ال» از اسم اشاره استفاده شده است.



بودجه‌بندی
این آزمون

ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر / ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه (جهان اسلام در عصر خلافت عباسی «از ابتدای نهضت علمی و فکری مسلمانان»، اسلام در ایران، ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی) / صفحه‌های ۷۱ تا ۱۰۰

سهم در
کنکور

درس هفتم تا نهم ۱ تست از ۱۳ تست کنکور را پوشش داده است.

۷۶- هر یک از عبارات زیر مربوط به رویدادهای کدام‌یک از امامان شیعه می‌باشد؟

- الف - نفی حاکمیت عباسیان
 - ب - از این دوره حرکتی در جامعه اسلامی با عنوان جریان وکالت آغاز شد.
 - ج - شیعیان را از همکاری با حکومت عباسی منع کرد.
 - د - تربیت شاگردان و یاران برجسته و مقابله با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی
- (۱) امام رضا (ع) - امام مهدی (ع) - امام کاظم (ع) - امام حسن عسکری (ع)
- (۲) امام صادق (ع) - امام سجاد (ع) - امام رضا (ع) - امام کاظم (ع)
- (۳) امام کاظم (ع) - امام صادق (ع) - امام کاظم (ع) - امامان پس از امام رضا (ع)
- (۴) امامان پس از امام رضا (ع) - امام حسن عسکری (ع) - امام مهدی (ع) - امام سجاد (ع)

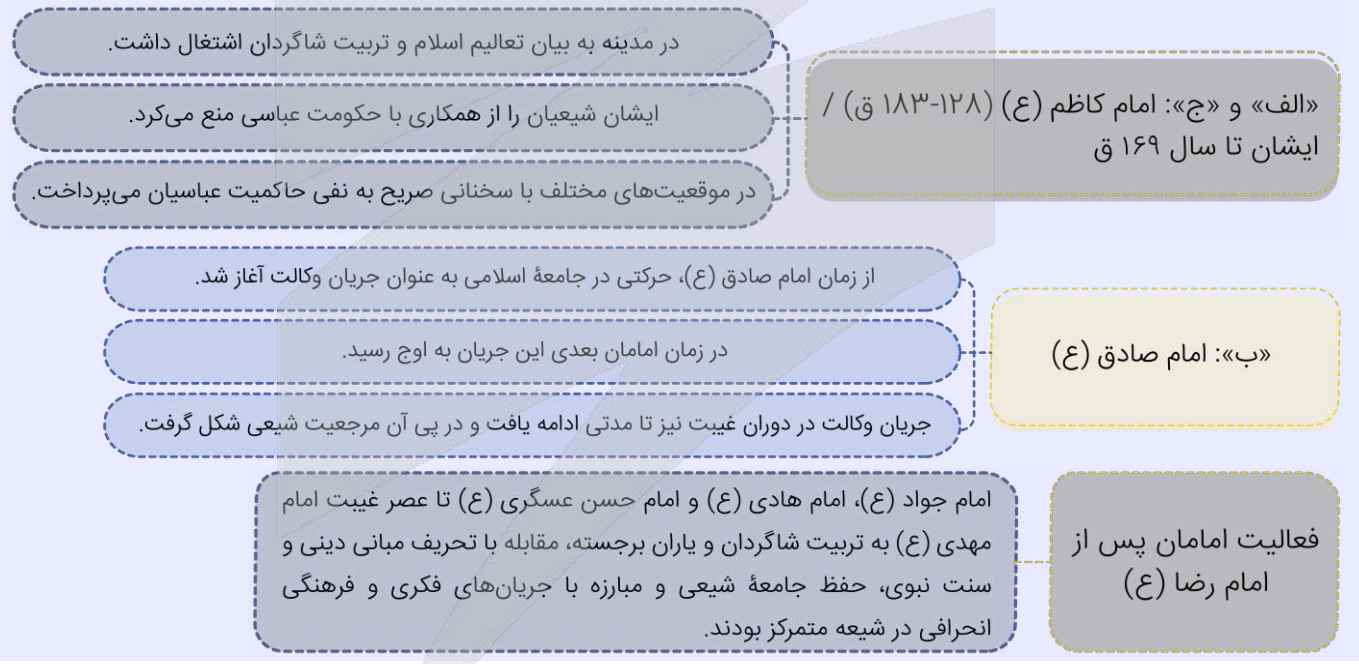
پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۷۴ - ۱۱۰۷

بررسی سریع:

به ترتیب موارد موجود در گزینه «۳» با خواسته سؤال مطابقت دارد.

امامان شیعه 



۷۷- هر یک از عبارات زیر به ترتیب در توصیف کدام‌یک از فرمانروایان سلسله‌های مسلمان ایرانی قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری است؟

- الف - با رفتار و اخلاق پسندیده خود، مورد اعتماد توده‌های مردم قرار گرفتند.
- ب - عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند و از تعصب و تنگ‌نظری اجتناب کردند.
- ج - پیرو مذهب تشیع بودند و سنت زیارت در این دوران گسترش یافت.
- د - ادب فارسی اوج گرفت و رودکی مورد حمایت دربار این حکومت بود.

- (۱) آل بویه - صفاریان - سامانیان - طاهریان
- (۲) علویان - سامانیان - آل بویه - سامانیان
- (۳) صفاریان - آل بویه - آل بویه - طاهریان
- (۴) طاهریان - علویان - سامانیان - آل بویه

بررسی سریع:

به ترتیب موارد موجود در گزینه «۲» با خواسته صورت سؤال مطابقت دارد.

بررسی موارد:

- الف)** سادات علوی نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند و با رفتار و اخلاق و پسندیده خود، مورد اعتماد توده‌های مردم قرار گرفتند.
- پ)** سلسله‌های سامانیان و آل بویه سهم بسزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند. امیران و وزیران فرهنگ‌پرور این سلسله‌ها از یکسو عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند و از سوی دیگر با مدارا و اجتناب از تنگ‌نظری، شرایطی را فراهم آوردند که اهل علم و اندیشمندان پیرو مذاهب و دین‌های مختلف در امنیت و آسایش کامل فعالیت کنند.
- ج)** امیران سلسله‌های علویان و آل بویه پیرو مذهب تشیع بودند و به تقویت و گسترش این مذهب کمک کردند. در دوره آل بویه سنت زیارت گسترش یافت.

- د)** در عصر سامانیان زبان و ادب فارسی اوج گرفت و رودکی پدر شعر فارسی در این زمان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود.

سامانیان: اوج رونق فرهنگ و تمدن ایران / شاعر معاصر و مورد حمایت سامانیان: رودکی

علویان و آل بویه: دو سلسله شیعه‌مذهب. اقدامات آل بویه در گسترش تشیع، بازسازی حرم امامان شیعه در عراق، گسترش سنت زیارت و برگزاری مراسم عاشورا و عید غدیر

سلسله‌های ایرانی
مسلمان

در دوره‌های سامانیان و آل بویه: اوج حمایت مادی و معنوی از عالمان و دانشمندان بوده است.



۷۸- کدام مورد درباره استناد مؤلفین کتاب درسی تاریخ (۲) به منابع برای توضیح یا اثبات موضوعات زیر درست است؟

- الف - تدریجی بودن روند اسلام‌پذیری ایرانیان
- ب - خسرو پرویز به باذان دستور داد که به حجاز رود و حضرت محمد (ص) را دستگیر و روانه تیسفون کند.
- ج - گرویدن عده کمی از ایرانیان به اسلام در خلال فتح ایران
- ۱) «الف» و «ب»: روایات - «ج»: منابع تاریخی
- ۲) «الف» و «ج»: شواهد و مدارک تاریخی - «ب»: سیره نبویان
- ۳) «الف»: شواهد و مستندات تاریخی - «ب»: روایات «ج»: منابع تاریخی
- ۴) «الف»: روایات - «ب»: قرآن - «ج»: سیره نبویان

بررسی سریع:

به ترتیب «الف» مربوط به شواهد و مستندات تاریخی، «ب» مربوط به روایات و «ج» مربوط به منابع تاریخی است.

بررسی موارد:

- الف)** شواهد و مستندات تاریخی دلالت بر آن دارد که روند اسلام‌پذیری ایرانیان تدریجی بوده است. اگرچه بیشتر شهرها و مناطق ایران در کمتر از ۲۰ سال به تسخیر اعراب درآمد اما روند پذیرش اسلام، چندین قرن به طول انجامید.
- پ)** مطابق برخی روایات، خسرو پرویز به باذان حاکم ایرانی یمن دستور داد که به حجاز رود و حضرت محمد (ص) را دستگیر و روانه تیسفون کند.
- ج)** از اشاره‌های کوتاه منابع تاریخی می‌توان فهمید که در خلال فتح ایران، عده کمی از ایرانیان به اسلام گرویدند.



منبع‌شناسی



تدریجی بودن روند اسلام‌پذیری ایرانیان: شواهد و مستندات تاریخی

گرویدن عده کمی از ایرانیان به اسلام در خلال فتح ایران: اشارات کوتاه منابع تاریخی

دستور خسرو پرویز به باذان برای دستگیری حضرت محمد (ص): برخی روایات

منابع کتاب



۷۹- کدام عبارتهای زیر نادرست است؟

الف - مأمون به تشویق حسن بن سهل، امام رضا (ع) را به مرو آورد.

ب - عبیدالله مهدی، حکومتی را در شمال آفریقا بنیاد نهاد.

ج - هنرمندان در دوره فاطمیان و عباسیان در برخی از هنرها مانند کاشی‌کاری، کاغذسازی و فلزکاری به نوآوری پرداختند.

د - در اواخر حکومت مستنصر، حکومت فاطمیان دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی شد.

ه - در دوره بنی‌امیه و حکومت اعراب بر ایران، دفترهای دیوانی مانند گذشته به خط و زبان پهلوی نوشته می‌شد.

(۱) «ب» - «ج» - «ه» (۲) «الف» - «ج» - «ه» (۳) «الف» - «ج» - «د» (۴) «ب» - «د» - «ه»

(متوسط - خط به خط - استاندارد) (صفحه ۷۵ - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

به ترتیب موارد «الف»، «ج» و «ه» نادرست هستند.

الف) مأمون به تشویق فضل بن سهل، امام رضا (ع) را به مرو آورد.

ج) هنرمندان در دوره فاطمیان در برخی از هنرها مانند کاشی‌کاری، کاغذسازی و فلزکاری به نوآوری پرداختند.

ه) در عصر خلفای نخستین، اداره امور دیوانی، همچون گذشته در اختیار ایرانیان باقی ماند. محاسبه و دریافت مالیات‌ها همچنان توسط

دبیران و دهقانان ایرانی انجام می‌گرفت. دفترهای دیوانی مثل گذشته به خط و زبان پهلوی نوشته می‌شد و سکه‌های ضرب‌شده توسط ساسانیان همچنان در گردش بود.

تأسیس حکومت فاطمیان مصر: عبیدالله مهدی

رونق کاشی‌کاری، کاغذسازی و فلزکاری و نوآوری در این هنرها: فاطمیان

اوج قدرت فاطمیان: مستنصر و پس از وی حکومت فاطمیان دچار ضعف سیاسی و بحران اقتصادی شد.

در دوره خلفای نخستین: اداره امور دیوانی، بر عهده ایرانیان بود و دفاتر به خط و زبان پهلوی نوشته می‌شد.

تاریخ اسلام



۸۰- هر یک از موارد زیر مربوط به کدام‌یک از جنگ‌های اعراب مسلمان با ساسانیان است؟

الف - در این جنگ، سپاه ایران با شکست مسلمانان، بیشتر متصرفات آنان را پس گرفت.

ب - در این جنگ، اعراب سپاه ایران را به سختی شکست دادند.

ج - در این نبرد، بقایای ارتش ساسانی گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند.

(۱) قادسیه - جلولا - نهاوند (۲) جسر - قادسیه - جلولا

(۳) جلولا - جسر - نهاوند (۴) نهاوند - قادسیه - جلولا

(آسان - خط به خط - سریع) (صفحه ۸۲ - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

به ترتیب موارد موجود در گزینه «۲» با خواسته سؤال مطابقت دارد.



بررسی موارد:

الف) در نبرد جسر (پل) ۱۳ ق، در زمان یزدگرد سوم امور کشور کمی سامان یافت و سپاه ایران با شکست مسلمانان، بیشتر متصرفات آنان را پس گرفت.

پ) مسلمانان در نبرد قادسیه سپاه ایران را به سختی شکست دادند (۱۴ ق).

ج) پس از سقوط تیسفون، بقایای ارتش ساسانی در جلولا گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند اما شکست خوردند و بسیاری از آنان کشته شدند. (۱۶ ق)

فتح ایران

نبرد جسر یا پل: ۱۳ ه. ق ← ساسانیان، اعراب را شکست دادند.

نبرد قادسیه: ۱۴ ه. ق ← سپاه ایران به سختی شکست خورد و تیسفون را مدتی محاصره کردند.

نبرد جلولا: ۱۶ ه. ق ← پس از سقوط تیسفون بقایای ارتش ساسانی در جلولا گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند اما شکست خوردند.

• نبرد نهاوند: سرنوشت حکومت ساسانی قطعی شد و اعراب این پیروزی را فتح الفتوح نامیدند (۲۱ ق)



۸۱- چه تعداد از عبارات زیر نادرست است؟

الف - دارالعلم قاهره در زمان فاطمیان نقشی شبیه به بیت الحکمه داشت.

ب - فارابی، فلسفه مشایی را به اوج رساند.

ج - جنبش‌های سیاسی - نظامی عصر امویان برخلاف جنبش‌های فرهنگی، نهایتاً منجر به سقوط حکومت امویان شد.

د - دهقانان در اداره امور محلی به‌ویژه امور مالیاتی مشارکت داشتند.

هـ - پس از حذف دولت لخمیان توسط خسرو پرویز، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی، از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خوردند.

۳ (۴)

۲ (۳)

۴ (۲)

۱ (۱)

متوسط - خط به خط - زمانبر (۶) - صفحه ۹۷ - ۱۱۰۹

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

دو مورد از موارد موجود در صورت سؤال، نادرست هستند.

بررسی موارد نادرست:

پ) ابوعلی سینا فلسفه مشایی را به اوج رسانید.

د) دهقانان در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.

فرهنگ و تمدن در قرون اولیه اسلامی

اوج فلسفه مشا: ابوعلی سینا / بنیان‌گذار فلسفه مشاء: فارابی

جنبش‌های ایرانیان در دو قرن نخست هجری:

الف) جنبش‌های دوران خلافت امویان: ۱- جنبش‌های سیاسی - نظامی ۲- جنبش اجتماعی - فرهنگی

ب) جنبش‌های دوران خلافت عباسیان

پایگاه و خاستگاه اجتماعی و جغرافیایی طاهریان و سامانیان: خاندان‌های دهقانی ساکن در خراسان و ماوراءالنهر بود که علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی داشتند.



۸۲- کدام موارد درباره ویژگی‌های مشترک طاهریان و سامانیان درست است؟

- الف - اظهار اطاعت ظاهری نسبت به خلفا
 ب - روابط پرفراز و نشیب با خلافت عباسی
 ج - رسیدن به حکومت با فرمان خلیفه عباسی
 د - روابط خصمانه با دستگاه خلافت

(۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «د» (۳) «ج» - «د» (۴) «الف» - «ج»

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۹۲ - ۱۱۰۹

بررسی سریع:

سامانیان و طاهریان در موارد «الف» و «ج» اشتراک داشتند.

الف: امیران سلسله‌های طاهری و سامانی عموماً نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند و در مواردی با دشمنان خلافت مانند علویان و خوارج سر ستیز داشتند. اظهار اطاعت این امیران به قدرت آنان در نظر عامه مقبولیت و مشروعیت می‌بخشید.
ج: شیوه کسب قدرت: بنیان‌گذاران برخی از سلسله‌های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان با فرمان خلیفه عباسی به حکومت می‌رسیدند و انتقال قدرت از امیری به امیر دیگر در این حکومت‌ها با فرمان و تأیید خلیفه صورت می‌گرفت.

سامانیان و طاهریان

هر دو از خاندان‌های زمین‌دار دهقانی در خراسان و ماوراءالنهر بودند.

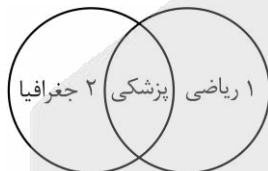
هر دو حکومت برای رسیدن به حکومت به فرمان و تأیید خلیفه عباسی قدرت را به دست گرفتند.

هر دو حکومت نسبت به خلفای عباسی اظهار اطاعت ظاهری کردند و با دشمنان خلیفه در نبرد بودند.

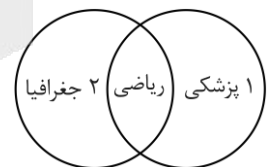
ویژگی‌های مشترک
سامانیان و طاهریان



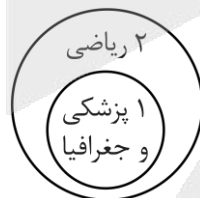
۸۳- کدام شکل تسلط بر علوم ریاضی، جغرافیا و پزشکی را توسط ابن سینا (۱) و ابوریحان بیرونی (۲) به درستی نشان می‌دهد؟



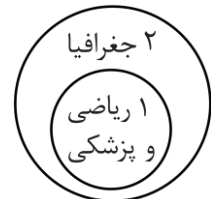
(۲)



(۱)



(۴)



(۳)

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۹۷ - ۱۱۰۹

بررسی سریع:

ابن سینا در پزشکی، ابوریحان بیرونی در جغرافیا و هر دو به صورت مشترک در ریاضی سرآمد بودند.

علم ریاضی میان هر دو دانشمند مشترک می‌باشد. پزشکی مربوط به ابن سینا و جغرافیا مربوط به ابوریحان بیرونی است. ابوعلی سینا بر علوم فلسفه، پزشکی، علوم طبیعی و ریاضی تبحر داشته است و ابوریحان بیرونی در ریاضیات، نجوم، گاه‌شماری جغرافیا و هندشناسی مقام والایی داشته است.





۸۴- کدام گزینه موارد زیر را از لحاظ تقدم و تأخر زمانی به درستی آورده است؟

- الف - حمله صلاح‌الدین ایوبی به حکومت فاطمیان
 ب - شکست خوردن سپاه ساسانی از اعراب در جولوا
 ج - وقوع جنبش‌هایی در اعتراض به قتل ابومسلم
 د - مهاجرت ۵۰ هزار مرد جنگی عرب به ایران
- ۱) «الف» و «د» پس از «ب» و «ج» روی داده است.
 ۲) «الف» پس از «ج» و «ب» قبل از «د» اتفاق افتاده است.
 ۳) «ج» و «د» قبل از «الف» و «ب» اتفاق افتاده است.
 ۴) «ج» پس از «الف» و پس از «د» روی داده است.

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۸۴ - ۱۱۰۸

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

«الف» پس از «ج» و «ب» قبل از «د» رخ داده است.

به ترتیب زمانی: نبرد جولوا در سال ۱۶ ق اتفاق افتاده است (ب). مهاجرت ۵ هزار مرد جنگ عرب به ایران در زمان معاویه (سال ۴۰ ه. ق به بعد) (د) ← وقوع جنبش‌هایی در اعتراض به قتل ابومسلم خراسانی که در دوران منصور عباسی (حک ۱۳۶-۱۵۸ ق) روی داده است (ج) ← حمله صلاح‌الدین ایوبی به حکومت فاطمیان مصر سال (۵۶۷ ق) است یعنی: (ب ← د ← ج ← الف)

وقایع تاریخی اسلام

شکست بقایای سپاه ساسانی از اعراب در نبرد جولوا در سال ۱۶ ق بود / مهاجرت ۵۰ هزار مرد جنگی عرب به ایران در زمان معاویه (بنی‌امیه)، وقوع جنبش‌هایی به خونخواهی قتل ابومسلم خراسانی در زمان منصور عباسی و همچنین حمله صلاح‌الدین ایوبی و انقراض حکومت فاطمیان توسط صلاح‌الدین در سال ۵۶۷ ق رخ داده است.



۸۵- چه تعداد از موارد زیر در رابطه با عوامل مؤثر در اسلام آوردن مردم ایران صحیح می‌باشد؟

- الف - جدایی و فاصله طبقات جامعه ایران در آستانه حمله اعراب
 ب - ناامیدی مردم ایران در شکست قادسیه در برابر اعراب و اسلام آوردن دهقانان
 ج - سادگی مناسک و آداب اسلامی
 د - مهاجرت گسترده اعراب مسلمان در عصر اموی به ایران
- ۴ (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴)

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۸۸ - ۱۱۰۸

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

دو مورد از موارد صورت سؤال صحیح هستند.

بررسی موارد نادرست:

- الف) درباره اوضاع اجتماعی ایران در آستانه حمله اعراب به ایران است نه علل اسلام آوردن مردم ایران
 ب) از عوامل شکست قادسیه: اختلافات داخلی ایرانیان، ناامیدی رستم فرخزاد (فرمانده ایران) و پیروزی و همکاری برخی دهقانان و قبیله‌های عرب ساکن

اسلام در ایران

پیام برادری و برابری اسلام و سادگی مناسک و آداب اسلامی ← جذابیت برای ایرانیان

ایرانیان یکتاپرست بودند بنابراین درک و پذیرش جهان‌بینی توحیدی و پیام مکتب اسلام چندان دشوار نبود.

مهاجرت گسترده اعراب به ایران سبب زمینه‌آشنایی تدریجی ایرانیان با اسلام

عوامل مؤثر در اسلام آوردن ایرانیان



بودجه بندی
این آزمون

جغرافیا (۲): نواحی طبیعی / نواحی انسانی - نواحی زیستی (از ابتدای «نواحی کوهستانی») نواحی فرهنگی، نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت) (تا پایان «کشت تک محصولی تخصصی») / صفحه های ۶۲ تا ۹۴

سهم در
کنکور

درس های ۵ و ۶ و ۷ جغرافیای یازدهم در مجموع ۱ تست از ۱۲ تست کنکور را پوشش داده اند.

۸۶- پژوهشگری با مطالعه بر روی نواحی کوهستانی به موارد «الف» و «ب» دست یافته است. بر این اساس کدام گزینه به درستی تنظیم شده است؟

- الف - در نواحی کوهستانی به دلیل شیب زمین و محدودیت خاک، خانه سازی و فعالیت های کشاورزی با مشکل مواجه هستند.
ب - در نواحی کوهستانی برای جلوگیری از فرسایش خاک باید روی دامنه ها گیاهانی کاشته شوند.
۱) با توجه به «الف» در نواحی کوهستانی پوشش گیاهی دامنه ها به سبب ساخت وسازهای غیراصولی از بین رفته است و با توجه به «ب» در نواحی کوهستانی حمل و نقل با مشکل مواجه است.
۲) با توجه به موارد «الف» و «ب» و شرایط سخت طبیعی کوهستان ها مانند سرمای شدید و کاهش اکسیژن، امکان سکونت وجود ندارد.
۳) با توجه به موارد «الف» و «ب» در نواحی کوهستانی برای فعالیت کشاورزان و گردشگران باید مقرراتی وضع شود.
۴) با توجه به مورد «الف» در نواحی کوهستانی خطرات برف و یخبندان وجود دارد و با توجه به «ب» برای فعالیت گردشگران در این نواحی باید مقرراتی تدوین شود.

پاسخ: گزینه ۴

دشوار - مفهومی - زمانبر (۶) - صفحه ۶۳ - ۱۱۰۵

بررسی سریع:

مورد «الف» مربوط به محدودیت در نواحی کوهستانی و مورد «ب» یکی از راه های حفاظت از این نواحی است. پس با موارد گزینه «۴» مطابقت دارند.

محدودیت هایی که در نواحی کوهستانی وجود دارند عبارتند از:

- مشکل بودن حمل و نقل و احداث راه ها، خطرات برف و یخ بندان.
 - شیب زمین و محدودیت خاک که خانه سازی و فعالیت های کشاورزی را با مشکل مواجه می کند.
 - شرایط سخت طبیعی مانند سرمای شدید، کاهش اکسیژن و مشکلات تنفسی و ... (مورد «الف»)
- همچنین برخی از راهکارهای حفاظت از محیط های کوهستانی عبارتند از: کشت گیاهان بر روی دامنه ها برای جلوگیری از فرسایش خاک، حفاظت از تنوع زیستی و حیات وحش، تدوین قوانین و مقررات برای فعالیت های گردشگری و افزایش آگاهی عمومی در زمینه مراقبت از محیط کوهستان و ... (مورد «ب»)

قابلیت ها و محدودیت های نواحی کوهستانی



بررسی سایر گزینه ها:

- عبارت اول مربوط به مواردی است که سبب آسیب به نواحی کوهستانی شده و عبارت دوم مربوط به محدودیت ها در این نواحی است.
- مربوط به محدودیت ها در نواحی کوهستانی است.
- مربوط به راهکارهای حفاظت از نواحی کوهستانی است.



راهنمای مسیرت...

پاسخ به این سؤال نیاز دارد که اول موارد «الف» و «ب» رو دقیق بخونید تا متوجه بشید اشاره به چی داره. بعد گزینه‌ها رو بخونید و گزینه‌ای که عبارت‌هاش منطبق با موارد «الف» و «ب» باشه، جواب درسته.

حواست باشه!

گزینه «۳» به‌جورایی دام است تا شما رو گرفتار کنه. اگر بدونید که مورد «الف» داره دربارهٔ محدودیت‌ها حرف می‌زنه، پس متوجه می‌شید که در گزینه «۳» داره راهکاری برای حفاظت از نواحی کوهستانی می‌ده پس این دو تا مورد با هم مطابقت نمی‌کنه.



۸۷- با توجه به موارد زیر کدام گزینه مطالب درستی را مطرح نموده است؟

- الف - دامنه‌های کوه آلپ
- ب - تنوع زیستی، تنوع فرهنگ‌های بومی
- ج - پرورش دام و رمه‌گردانی
- د - گسل‌های فعال

- ۱) «الف» دارای بیشترین تراکم جمعیت در نواحی کوهستانی جهان است که «ج» یکی از قابلیت‌های آن محسوب می‌شود.
- ۲) «د» در اغلب نواحی کوهستانی پیر وجود دارد که «ب» نیز یکی از محدودیت‌های این نواحی محسوب می‌شود.
- ۳) «ج» و «د» از جمله محدودیت‌های «الف» است که حدود ۱۰ درصد جمعیت جهان را به خود اختصاص داده است.
- ۴) اگر نواحی کوهستانی حدوداً ۲۰ درصد جمعیت را داشته باشد، حدوداً ۱۰ درصد آن در «الف» است که قابلیت «ب» را دارد.

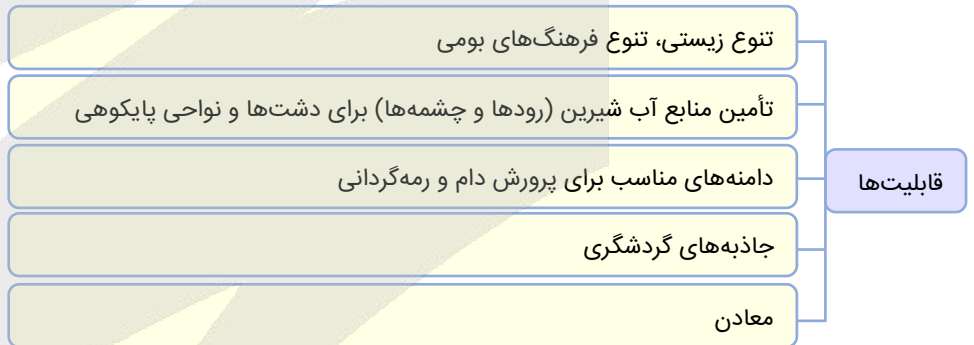
پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - زمانبر ۶ - صفحه ۶۲ - ۱۱۰۵)

بررسی سریع:

«الف» دارای بیشترین تراکم جمعیت در نواحی کوهستانی جهان است. «ب» و «ج» از قابلیت‌های نواحی کوهستانی و «د» از محدودیت‌هاست.

تخمین زده می‌شود که حدود ۱۰ درصد مردم جهان در نواحی کوهستانی زندگی می‌کنند. دامنه‌های کوه آلپ دارای بیشترین تراکم جمعیت در نواحی کوهستانی جهان است. محیط‌های کوهستانی قابلیت‌ها و محدودیت‌های خاص خود را دارند.



راهنمای مسیرت...

برای پاسخ به این تیپ سؤالات، موارد رو در گزینه‌ها جای‌گذاری کنید، ببینید کدام گزینه مفهوم درستی ارائه می‌کند. معمولاً این نوع سؤالات در کنکور استفاده می‌شه. پس دقت کنید!

حواست باشه!

پرورش دام و رمه‌گردانی در دامنه‌ها از جمله قابلیت‌های نواحی کوهستانی است، اگر چرای دام‌ها بی‌رویه بشه به این نواحی آسیب می‌زنه. پس طبق مطالب کتاب این مورد رو قابلیت در نظر می‌گیریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) اولاً گسل‌های فعال در نواحی کوهستانی جوان است و دوماً مورد «ب» قابلیت‌ها نه محدودیت!

۳) همان‌طور که گفتیم مورد «ج» قابلیت‌هاست.

۴) در نواحی کوهستانی حدوداً ۱۰ درصد جمعیت جهان تخمین زده شده، نه ۲۰ درصد.



۸۸- دلیل اینکه زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- ۱) زبان نظامی از ارتباطات است که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک‌اند، درک می‌کنند.
- ۲) انسان‌ها از طریق زبان، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران منتقل می‌کنند.
- ۳) مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران به زبان‌های مختلف صحبت می‌کنند اما همگی جزء خانوادهٔ زبانی مشترکی هستند.
- ۴) زبان از مهم‌ترین شاخص‌های فرهنگی است و برای افرادی که به آن تکلم می‌کنند، هویت مشترکی به وجود می‌آورد.

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۶۹ - ۱۱۰۶

بررسی سریع:

زبان عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می‌کنند.

زبان

زبان از مهم‌ترین شاخص‌های فرهنگی است و برای افرادی که به آن تکلم می‌کنند، هویت مشترکی به وجود می‌آورد. به عبارت دیگر، زبان نظامی از ارتباطات است که در آن، معنی الفاظ را فقط گروه خاصی که در آن مشترک‌اند، درک می‌کنند و می‌فهمند و برای گروه دیگر، معنایی ندارد.

راهنمای مسیرت...

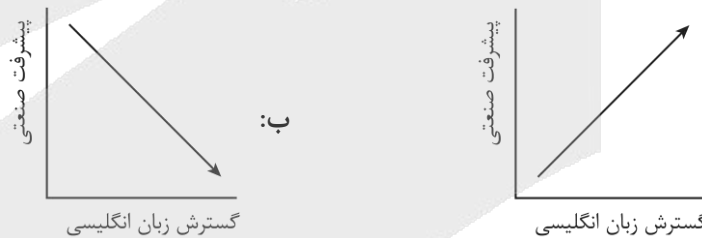
یکی از کارهایی که همیشه اول از همه باید انجام بدید تا بتونید پاسخ درست و مناسب رو پیدا کنید، خوندن دقیق صورت سؤال است تا بدونید اصلاً منظوروش چیه، بعد خوندن دقیق گزینه‌ها. اینجا هم سؤال از شما دربارهٔ گسترش فرهنگ می‌پرسه، نه تعریف زبان.

حواست باشه!

گزینه «۴» هدفش گول زدن شماست چون از واژهٔ فرهنگ و هویت استفاده کرده تا حواستون رو پرت کنه ولی وقتی گزینه رو بخونید متوجه می‌شید در مورد تعریف زبان حرف می‌زنه.

••• biomaze •••

۸۹- با توجه به چگونگی الگوی پراکندگی زبان‌ها و نمودارهای زیر، کدام عبارت به مفاهیم درستی اشاره دارد؟



- ۱) با توجه به شکل «الف» امروزه با وجود رشد ارتباطات، بسیاری از کشورها سعی در حفظ زبان بومی و ملی خود دارند.
- ۲) با توجه به شکل «ب» در ناحیهٔ فرهنگی اروپایی - غربی، صرف‌نظر از سطح بالای صنعتی شدن، غلبهٔ زبان انگلیسی روزه‌روز بیشتر می‌شود.
- ۳) با توجه به شکل «ب» امروزه با وجود رشد ارتباطات، بسیاری از کشورها سعی در حفظ زبان بومی و ملی خود دارند.
- ۴) با توجه به شکل «الف» امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها و نیز در متون علمی بین‌المللی استفاده می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۷۱ - ۱۱۰۶

بررسی سریع:

در قرن بیستم و بیست و یکم، با پیشرفت‌های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شد. امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین‌المللی استفاده می‌شود.

گسترش برخی زبان‌ها

پراکندگی زبان‌ها در جهان امروز، همواره به شکل کنونی نبوده است. عواملی چون جنگ و فتح سرزمین‌ها، تجارت و مهاجرت مردم از یک ناحیه به نواحی دیگر، موجب گسترش برخی زبان‌ها و تغییر در نواحی زبانی شده است. یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به «عصر اکتشافات جغرافیایی» آغاز شد. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در امریکای شمالی، استرالیا و نیوزلند، زبان انگلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های افریقا، امریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد.

راهنمای مسیرت...

قبل از هر چیز به نمودار دقت کنید تا با مطالب کتاب درسی که خواندید بفهمید کدام نمودار درسته بعد بروید سراغ گزینه‌ها.

حواست باشه!

وقتی در کتاب گفته شده با پیشرفت صنعتی برخی زبان‌ها مانند انگلیسی بیشتر استفاده شده پس یعنی هرچه پیشرفت صنعتی رخ داده گسترش زبان انگلیسی هم بیشتر شده این یعنی نمودار «الف». گزینه «۲» برای چالش انداختن شماست. پس مهمه که هم مطالب درسی رو دقیق یادتون باشه و هم نمودارها رو به درستی درک کنید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

وقتی بدونید که با پیشرفت صنعتی، گسترش زبان انگلیسی رخ داده و نمودار «الف» درسته، پس گزینه‌های «۲» و «۳» رو حذف می‌کنید. در گزینه «۱» عبارت ذکر شده مفهوم مرتبگی با نمودار نداره پس این گزینه هم حذف می‌شود.



۹۰- با توجه به موارد زیر، کدام شکل به درستی ترسیم شده است؟

الف - امروزه فرآیند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی جهان است.
 ب - در گذشته آمد و شد کاروان‌ها در مسیر جاده ابریشم موجب گسترش ابداعات، افکار، کالاها و ... در سرزمین‌های مختلف می‌شد.
 ج - منظره قابل‌رؤیت از یک مکان، ساختمان‌ها و بناها، سبک معماری و نظایر آن، شیوه زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد.

د - در اطراف دو مسجد ایاصوفیه و مسجد آبی در استانبول ترکیه، هتل‌ها و فروشگاه‌های مختلفی برای بازدیدکنندگان پدید آمده است.

- ۱) «ج» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ب» / «ج» → مطابق با «د» ← مغایر با «الف»
- ۲) «ج» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ب» / «الف» → مطابق با «د» ← مغایر با «ج»
- ۳) «ب» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ج» / «ج» → مطابق با «د» ← مغایر با «الف»
- ۴) «ب» → مغایر با «الف» ← مطابق با «ج» / «الف» → مطابق با «د» ← مغایر با «ج»

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۱ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

موارد «الف» و «ب» مربوط به پخش فرهنگی و موارد «ج» و «د» مربوط به چشم‌انداز فرهنگی هستند؛ پس گزینه «۱» درست است.

- پدیده پخش یا انتشار فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوه زندگی و حتی بیماری از یک مکان به مکان‌های دیگر گسترش می‌یابد. در دنیای امروز علاوه بر مهاجرت و دادوستد، گردشگری و جهانگردی، استفاده از انواع رسانه‌ها (کتاب‌ها و مجلات، تلویزیون و اینترنت و ...) و انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش مهمی در پخش فرهنگی دارند. (پس موارد «الف» و «ب» با هم مطابقت دارند و به پدیده پخش فرهنگی اشاره می‌کنند)
- چشم‌انداز نیز یعنی منظره قابل رؤیت از یک مکان. ساختمان‌ها و بناها، سبک معماری، نوع سکونتگاه‌های شهری و روستایی، مزارع، جاده‌ها، خیابان‌ها و نظایر آن که در یک چشم‌انداز مشاهده می‌شود، شیوه زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد. در بین عناصر فرهنگی، دین نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد. معمولاً در اطراف شهرهای مذهبی و مجاورت مکان‌های مقدس، بازارها، هتل‌ها، بنگاه‌های مسافرتی و فروشگاه‌های مختلف برای مسافران و بازدیدکنندگان پدید می‌آید. (پس موارد «ج» و «د» با هم مطابقت دارند و به چشم‌انداز فرهنگی اشاره می‌کنند.)



این سؤال شبیه تست ۱۱۸ در کنکور اردیبهشت ۱۴۰۴ است؛ یعنی باید دوبه دو موارد رو با هم مطابقت و مغایرت بدید.



۹۱- بر اساس موارد مطرح شده، کدام گزینه درست است؟

- الف - گسترده ترین گروه زبانی دنیا
 - ب - ماندارین چینی
 - ج - دومین خانواده بزرگ زبانی
 - د - یکی از زبان های رسمی سازمان ملل متحد
 - هـ - زبان ایرانی
 - و - جنوب غربی آسیا و شمال افریقا
- (۱) «ب» یکی از زیرشاخه های «الف» است که از «د» می باشد.
 (۲) «و» مربوط به «ج» است که «ه» نیز یکی از زیرشاخه های آن می باشد.
 (۳) «ه» یکی از زیرشاخه های «الف» است و زبان مردم «و» مربوط به «د» می باشد.
 (۴) «ب» و «ه» مربوط به «د» هستند و در «و» زبان عربی رواج دارد.

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۷۰ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

زبان ایرانی «ه» یکی از زیرشاخه های گسترده ترین گروه زبانی دنیا (هند و اروپایی) «الف» است و زبان مردم جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا «و» عربی است که یکی از زبان های رسمی سازمان ملل متحد «د» می باشد.

مورد «الف» اشاره به خانواده هند و اروپایی دارد که بزرگ ترین و گسترده ترین گروه زبانی دنیاست و در چندین قاره گسترده شده است و یکی از زیرشاخه های آن «زبان ایرانی» می باشد.

در بین زبان های خانواده آفروآسیایی، معروف ترین و مهم ترین آن ها زبان عربی است که در جنوب غربی آسیا و شمال افریقا بدان تکلم می کنند. زبان عربی زبان رسمی حدود بیش از ۲۰ کشور و یکی از زبان های رسمی سازمان ملل متحد است.



نکته

ماندارین چینی از معروف ترین و پرسخنگو ترین شاخه های زبان چینی - تبتی است که دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگو همین خانواده زبانی چینی - تبتی می باشد.

خانواده های بزرگ زبانی

زبان شناسان زبان های دنیا را به «خانواده های بزرگ زبانی» تقسیم کرده اند. منظور از یک خانواده زبانی، گروه بزرگی از زبان هاست که یک ریشه اصلی دارند؛ برای مثال، مردم انگلستان، اسپانیا، روسیه، هند و ایران به زبان های مختلف صحبت می کنند اما همگی جزء خانواده زبانی هند و اروپایی محسوب می شوند؛ زیرا ریشه مشترک دارند.

حتماً وقتی کتاب درسی رو می خونید نکات و کلیدواژه ها را مشخص کنید و حتماً ارتباط بین موارد رو به خاطر بسپارید.

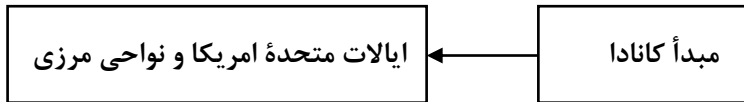
بررسی سایر گزینه ها:

ماندارین چینی مربوط به دومین خانواده بزرگ زبانی و زبان ایرانی مربوط به گسترده ترین گروه زبانی دنیاست پس گزینه های «۱» و «۲» حذف می شوند. همچنین با توجه به متن کتاب زبان عربی یکی از زبان های رسمی سازمان ملل است، پس گزینه «۴» هم حذف می شود.





۹۲- شکل زیر در ارتباط با ورزش هاکی ترسیم شده است. بر این اساس کدام عبارت درست است؟



- (۱) دین مسیحیت با آن که در آسیا ظهور کرد ولی امروزه بیشتر پیروان آن در قاره‌های اروپا، آمریکا، استرالیا و نیوزیلند است.
- (۲) گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آن که فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند اتفاق می‌افتد.
- (۳) گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود.
- (۴) امروزه شیوه تماس مستقیم در پخش و انتشار تفریحات، سبک زندگی، نوع غذا و ... غالب است.

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۸۱ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

رواج ورزش هاکی در ایالات متحده آمریکا و نواحی مرزی در اثر تماس مستقیم است.

گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود؛ مانند ورزش «هاکی» که مبدأ آن کشور کانادا است اما در بین مردم ایالات متحده آمریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) به‌طور کلی پخش فرهنگی را بیان می‌کند که مربوط به گسترش ادیان و زبان‌ها در جهان است.
- ۲) مربوط به رسانه‌ها و تماس غیرمستقیم است.
- ۴) امروزه شیوه غیرمستقیم در پخش و انتشار غالب است.

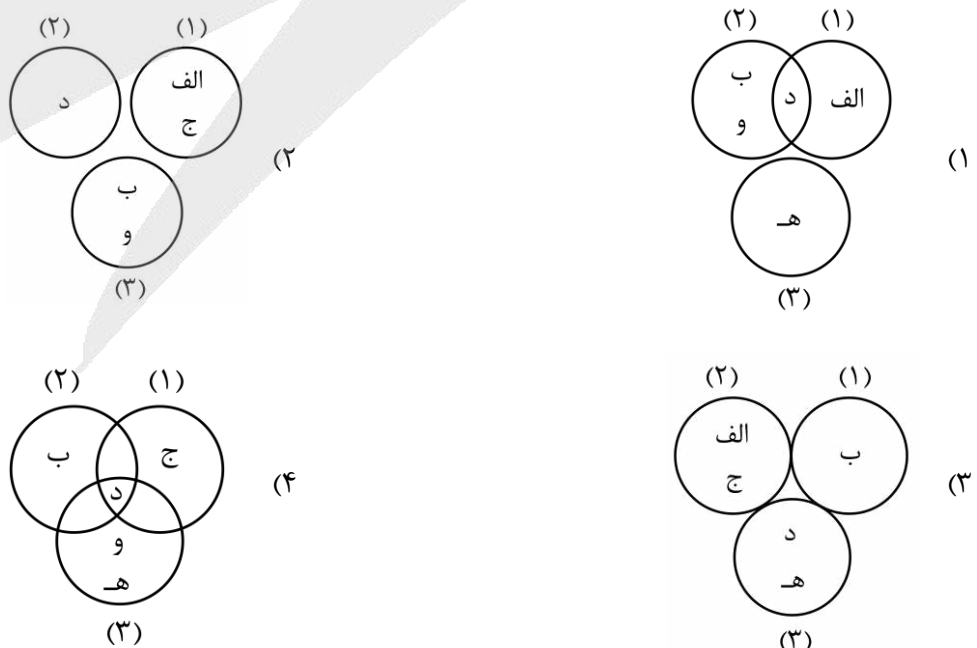
حواست باشه!

گزینه «۱» ممکنه شما رو دچار سردرگمی کنه ولی دقت کنید اینجا بحث سر موضوع پخش و انتشار از طریق تماس مستقیم است ولی گزینه «۱» مربوط به پدیده پخش به‌صورت کلی در جهان است.



۹۳- با توجه به طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی بر اساس فعالیت‌های نوع اول (۱)، فعالیت‌های نوع دوم (۲) و فعالیت‌های نوع سوم (۳) و موارد زیر، کدام تصویر به‌درستی ترسیم شده است؟

- الف - جنگل‌داری و استخراج معدن
- ب - امور پزشکی و درمانی
- ج - دام‌پروری
- د - تغییر شکل مواد اولیه در کارخانه‌ها
- ه - جمع‌آوری و پردازش اطلاعات
- و - بانکداری و امور قضایی





(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۸۴ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

«الف» و «ج» - فعالیت‌های نوع اول / «د» - فعالیت‌های نوع دوم / «ب» و «و» - فعالیت‌های نوع سوم / «ه» - فعالیت‌های نوع چهارم

- فعالیت‌های نوع اول: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دام‌پروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.
- فعالیت‌های نوع دوم: شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آن‌ها استفاده می‌کنیم. (صنعت)
- فعالیت‌های نوع سوم: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند حمل‌ونقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خریدوفروش، تجارت و مانند آن. (خدمات)



مورد «ه» مربوط به فعالیت‌های نوع چهارم است که بخشی از فعالیت‌های اقتصادی است که فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است.

فعالیت‌های اقتصادی

یکی از معیارهایی که بر اساس آن می‌توان نواحی را از یکدیگر متمایز نمود و مطالعه کرد، معیار اقتصادی است. اقتصاد، نظامی از تولید، توزیع، مبادله و مصرف کالاها و خدمات توسط گروه‌های مختلف اجتماعی در یک ناحیه است. در گذشته، فعالیت‌های اقتصادی به سه گروه یا سه بخش عمده تقسیم می‌شدند. از دهه ۱۹۸۰ میلادی، یک بخش دیگر به بخش‌های قبلی افزوده شد و فعالیت‌های نوع چهارم، نام گرفت. به عبارت دیگر، امروزه فعالیت‌ها را به چهار گروه تقسیم می‌کنند.

راهنمای مسیرت...

معمولاً در سؤالات جغرافیایی این امکان وجود دارد که از شکل و تصاویر برای بیان مطالب استفاده بشه. پس مهم اینه که مفهوم رو درست فهمیده باشید و در جای درست در تصاویر قرار بدید.



۹۴ - مطابق با متن زیر، کدام عبارت درست است؟

«بر اساس گزارشات سازمان فائو، کشورهایی مانند چین، هند و اندونزی از تولیدکنندگان عمده برنج جهان در سال گذشته بوده‌اند.»

- (۱) این کشورها از دهه ۱۹۷۰ م با انقلاب سبز توانستند در زمینه تولید برنج به خودکفایی برسند.
- (۲) بیشتر شرکت‌های چندملیتی، مزارع برنج خود را در کشورهای آسیایی احداث کرده‌اند.
- (۳) به علت جمعیت زیاد در نواحی آسیای شرقی، بیشتر افراد به کشت برنج اشتغال دارند.
- (۴) کشت برنج به آب‌وهوای گرمسیری و نیمه گرمسیری و آب زیاد وابسته است.

(آسان - مفهومی - سریع) - صفحه ۸۷ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

برنج از غلات مهم است و نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد اما به دلیل اینکه به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است، در نواحی خاص کشت می‌شود. بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا، به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود. کشورهای چین، هند و اندونزی نیز از کشورهای آسیایی هستند.

کشت غلات

غلات مانند گندم، برنج، ذرت، جو، چاودار و ارزن نقش مهمی در تأمین غذای مردم جهان دارند. در کشورهای آسیایی و آفریقایی بخش عمده غذای مردم را غلات تشکیل می‌دهد. میانگین تولید سالانه غلات در جهان ۱/۵ میلیارد تُن است که البته در سال‌های مختلف، کاهش یا افزایش می‌یابد. از مهم‌ترین نواحی کشت غله تجاری در دنیا مزارع وسیع گندم در چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا است. این کشورها بخش عمده گندم جهان را تولید می‌کنند.



راهنمای مسیرت...

حتماً تا اینجا به خوبی متوجه شدید که چطوری می‌تونید از پس پاسخ به تست‌ها بربیاید. ۱- خوندن دقیق متن کتاب ۲- مشخص کردن کلیدواژه‌ها و نکات ۳- خوندن صورت سؤال و درک مفاهیم ۴- خوندن دقیق گزینه‌ها و مطابقت با آنچه سؤال از شما می‌خواد.

حواستون باشه!

حواستون به گزینه «۱» باشه، در خصوص انقلاب سبز در کتاب درسی به کشورهای فیلیپین و پاکستان اشاره شده.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مربوط به پاکستان و فیلیپین هست و حذف می‌شه.

۲) هم مربوط به پلانیتیشن هست و ربطی به برنج نداره و حذف می‌شه.

۳) هم در کتاب اشاره نشده پس حذف می‌شه.



۹۵- کدام تصویر با خصوصیات مزارع کشت تک‌محصولی تخصصی مطابقت دارد؟

<table border="1"> <tr> <td>بخش مرکزی در کشورهای پیشرفته صنعتی</td> <td>نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد</td> </tr> <tr> <td>نواحی استوایی</td> <td>در نزدیکی سواحل دریاها</td> </tr> <tr> <td colspan="2">عرضه و صادرات به بازارهای فروش جهانی</td> </tr> </table> <p>(۲)</p>	بخش مرکزی در کشورهای پیشرفته صنعتی	نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد	نواحی استوایی	در نزدیکی سواحل دریاها	عرضه و صادرات به بازارهای فروش جهانی		<table border="1"> <tr> <td>نواحی استوایی</td> <td>در نزدیکی دامداری‌ها</td> </tr> <tr> <td>نیاز به رطوبت زیاد</td> <td>کاشت و برداشت ماشینی</td> </tr> <tr> <td colspan="2">محصولاتی مانند برنج و قهوه</td> </tr> </table> <p>(۱)</p>	نواحی استوایی	در نزدیکی دامداری‌ها	نیاز به رطوبت زیاد	کاشت و برداشت ماشینی	محصولاتی مانند برنج و قهوه	
بخش مرکزی در کشورهای پیشرفته صنعتی	نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد												
نواحی استوایی	در نزدیکی سواحل دریاها												
عرضه و صادرات به بازارهای فروش جهانی													
نواحی استوایی	در نزدیکی دامداری‌ها												
نیاز به رطوبت زیاد	کاشت و برداشت ماشینی												
محصولاتی مانند برنج و قهوه													
<table border="1"> <tr> <td>کشورهای آمریکایی و استرالیایی</td> <td>نیاز به فضای زیاد</td> </tr> <tr> <td>محصولاتی مانند آناناس و ذرت</td> <td>در نزدیکی دامداری‌ها</td> </tr> <tr> <td colspan="2">در نزدیکی ساحل دریاها</td> </tr> </table> <p>(۴)</p>	کشورهای آمریکایی و استرالیایی	نیاز به فضای زیاد	محصولاتی مانند آناناس و ذرت	در نزدیکی دامداری‌ها	در نزدیکی ساحل دریاها		<table border="1"> <tr> <td>نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد</td> <td>کارخانه‌های کشت و صنعت</td> </tr> <tr> <td>نیاز به رطوبت زیاد</td> <td>کشورهای کانادا، فرانسه و استرالیا</td> </tr> <tr> <td colspan="2">عرضه و صادرات به کشورهای آمریکایی و اروپایی</td> </tr> </table> <p>(۳)</p>	نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد	کارخانه‌های کشت و صنعت	نیاز به رطوبت زیاد	کشورهای کانادا، فرانسه و استرالیا	عرضه و صادرات به کشورهای آمریکایی و اروپایی	
کشورهای آمریکایی و استرالیایی	نیاز به فضای زیاد												
محصولاتی مانند آناناس و ذرت	در نزدیکی دامداری‌ها												
در نزدیکی ساحل دریاها													
نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد	کارخانه‌های کشت و صنعت												
نیاز به رطوبت زیاد	کشورهای کانادا، فرانسه و استرالیا												
عرضه و صادرات به کشورهای آمریکایی و اروپایی													

(دشوار - مفهومی - زمانبر ۱۰ - صفحه ۹۲ - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

تمام مواردی که در گزینه «۲» مطرح شده، مربوط به کشت تک‌محصولی تخصصی است.

محصولات استوایی مانند موز، قهوه، آناناس و کاکائو در مزارعی که به «پلانیتیشن» معروف است پرورش داده می‌شوند. این محصولات برای صادرات و عرضه به بازارهای فروش جهانی تولید می‌شوند. مزارع محصولات خاص نواحی گرم و مرطوب استوایی در کشورهای مجاور استوا در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی قرار دارند.

امروزه صاحبان اغلب مزارع تک‌محصولی تخصصی، شرکت‌های بزرگ به‌ویژه شرکت‌های چندملیتی هستند؛ زیرا این‌گونه مزارع به سرمایه‌گذاری زیادی نیاز دارند. شرکت‌های چندملیتی شرکت‌هایی هستند که معمولاً بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آن‌ها در سایر نواحی ایجاد شده‌اند.

شرکت‌های چندملیتی، عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند که با احداث این مزارع در کشورهای نواحی استوایی از نیروی کارگر ارزان در مزارع خود بهره می‌برند.

بیشتر مزارع تک‌محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شده‌اند تا بتوان از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان استفاده کرد.



بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) دامداری‌ها در کنار مزارع غله تجاری ایجاد می‌شوند. برنج هم مربوط به غله است. کاشت و برداشت ماشینی هم مربوط به غله تجاری است.

۲) کارخانه‌های کشت و صنعت مربوط به غله تجاری است. عرضه و صادرات به بازارهای فروش جهانی درست است. کشورهای کانادا، فرانسه و استرالیا هم مربوط به غله است.

۳) شرکت‌های چندملیتی عمدتاً آمریکایی و اروپایی است. در نزدیکی دامداری‌ها و ذرت نیز مربوط به غلات است.

راهنمای مسیرت...

حتماً تمام موارد رو بخونید و با خوندن دو سه مورد که درسته با عجله پاسخ ندید.





برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

زندگی بر اساس اندیشه (از ابتدای سقراط در برابر دادگاه) / امکان شناخت / ابزارهای شناخت
صفحه‌های ۴۳ تا ۵۷

بودجه‌بندی
این آزمون

درس‌های ۵ تا ۷ فلسفه یازدهم، در مجموع می‌توانند ۱-۲ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش بدهند.

سهم در
کنکور

۹۶- کدام گزینه از اتهامات بیان شده توسط ملتوس درباره سقراط محسوب نمی‌شود؟

- ۱) انکار خدایان و سخن گفتن از خدای جدید
- ۲) گمراه کردن جوانانِ آتن با افکار خود
- ۳) برگرداندن جوانان از آیین پدرانشان
- ۴) تلاش برای رسوا کردن مدعیان دانایی

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۳۹ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ عیناً در متن دادگاه به عنوان اتهامات ملتوس آمده‌اند؛ اما گزینه ۴ (تلاش برای رسوا کردن مدعیان دانایی) اگرچه واقعیت کار سقراط بود، اما در متن کیفرخواست ملتوس به عنوان یک جرم قانونی ذکر نشده است.

«رسوا کردن مدعیان دانایی»، در واقع انگیزه پنهان دشمنان برای محاکمه سقراط بود، نه اتهامی که رسماً در دادگاه قرائت شود. ملتوس نمی‌توانست بگوید «جرم او این است که نادانی ما را ثابت کرده است!»، زیرا این کار جرم قانونی محسوب نمی‌شد.

اتهامات سقراط

ملتوس در کیفرخواست خود بر روی سه محور اصلی تمرکز دارد:

- فساد عقیدتی (انکار خدایان)؛
- بدعت‌گذاری (خدای جدید)؛
- فساد اجتماعی (گمراه کردن جوانان و بریدن آن‌ها از سنت).

۹۷- علت حقیقی نامیده شدن سقراط به عنوان «دانشمند» یا «دانا» چیست؟

- ۱) تلاش سقراط برای کشف حقایق پنهان عالم طبیعت و افشای نادانی مدعیانی که صرفاً به دانش‌های سطحی بسنده کرده بودند.
- ۲) تأیید سروش معبد دلفی مبنی بر اینکه سقراط داناترین مردم است، زیرا او توانسته بود به «اسرار آسمان‌ها و زمین» دست یابد.
- ۳) آگاهی عمیق او به «جهل خود»، در مقابل کسانی که توهم دانایی داشتند؛ به گونه‌ای که دانایی او همان «علم به ندانستن» بود.
- ۴) مهارت بی‌نظیر وی در فن سخنوری با روش ثابت که باعث می‌شد در هر مباحثه‌ای، دیگران را به پذیرش دیدگاه‌هایش وادار سازد.

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۴۰ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

راز دانایی سقراط نه در «دانستن اسرار جهان»، بلکه در «دانستن نادانی خویش» بود.

گزینه ۳ تفسیر صحیح پیام سروش معبد دلفی است. سقراط پس از شنیدن این پیام که «داناترین مردم سقراط است»، به جستجو پرداخت تا راز آن را دریابد. او سرانجام دریافت که برتری او بر دیگران در «تواضع معرفتی» است؛ یعنی او نسبت به جهل خود آگاه است (جهل ساده)، اما دیگران در عین نادانی، دچار «توهم دانایی» هستند (جهل مرکب).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این گزینه علت دانا نامیده شدن سقراط نبود؛ همچنین حوزه تفکر او «انسان و اخلاق» بود، نه علوم طبیعی.
- ۲) درست است که سروش معبد دلفی او را دانا نامید، اما دلیل آن دستیابی به اسرار غیبی یا طبیعی نبود.



این ویژگی مربوط به «سوفیست‌ها» است که هدفشان غلبه بر حریف و اقناع مخاطب بود. سقراط نه به دنبال پیروزی در بحث، بلکه در پی کشف حقیقت از طریق گفتگو (دیالکتیک) بود و روش خود را با سفسطه متمایز می‌دانست.

دانایی سقراط



سروش معبد دلفی اعلام کرده بود «داناترین مردم سقراط است»؛ سخنی که خود سقراط را نیز به تعجب واداشت تا دلیل آن را جستجو کند.

سقراط دریافت که برتری او در این است که برخلاف مدعیان دروغین، او به «نادانی خود» آگاه است و ادعای دانستن چیزهایی را که نمی‌داند، ندارد.

سقراط به دنبال این بود که با پرسشگری، توهم دانایی را در دیگران فرو بریزد و نشان دهد که دانایی حقیقی تنها خداوند است.



۹۸- در فرآیند ابطال اتهام «انکار خدایان هستی»، سقراط از کدام «قاعده عقلی» برای پاسخ دادن به ملتوس بهره برد؟

- ۱) اثبات اینکه اعتقاد به «آثار و صفات یک ماهیت»، منطقاً مستلزم پذیرش «اصل وجود آن ماهیت» است.
- ۲) تفکیک قائل شدن میان «خدایان آتن» و «خدای یگانه» و اثبات اینکه انکار اولی به معنای انکار دومی نیست.
- ۳) استدلال بر اینکه «سنگ و خاک دانستن خورشید» یک بحث علمی است و ارتباطی با مسئله «ایمان یا کفر» ندارد.
- ۴) نشان دادن اینکه اعتقاد به صفات و ویژگی‌های عارض بر یک موجود، لزوماً به معنای باور داشتن به خود آن موجود نیست.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۴۰ و ۴۱ - ۱۱۰۵

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

سقراط استدلال کرد همان‌طور که پذیرش «صفات انسانی» بدون پذیرش «وجود انسان» ناممکن است، پذیرش «امور الهی» نیز بدون باور به «وجود خداوند» محال است.

گزینه اول دقیق‌ترین بیان فلسفی از استدلال سقراط در دادگاه است. سقراط می‌پرسد: «آیا ممکن است کسی صفات و امور مربوط به انسان را بپذیرد، اما منکر وجود انسان باشد؟» و سپس نتیجه می‌گیرد: «آیا کسی پیدا می‌شود که علم و قدرت فوق بشری (امور الهی) را قبول داشته باشد ولی وجود خداوند را منکر شود؟». این یعنی باور به «آثر»، منطقاً مستلزم باور به «صاحب اثر» است.

نکته

سقراط از اثبات صفت، به اثبات موصوف می‌پردازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) سقراط وارد بحث کلامی درباره تفاوت خدایان سنتی و خدای یگانه نمی‌شود؛ بلکه صرفاً تناقض درونی سخنان ملتوس را آشکار می‌کند.

۳) سقراط بحث علمی درباره ماهیت خورشید و ماه نمی‌کند؛ او فقط اتهام کافر بودن را با یک استدلال منطقی رد می‌کند، نه با تفکیک علم و دین.

۴) این گزینه دقیقاً برعکس استدلال سقراط است. سقراط می‌گوید اعتقاد به صفات، «لزوماً» به معنای باور به خود موجود «هست»؛ در حالی که این گزینه می‌گوید «نیست».



۹۹- کدام گزاره دیدگاه سقراط را به درستی تبیین می‌کند؟

- ۱) گریز از مرگ به سبب مجهول بودن ماهیت آن، بر گریز از بدی که امری معلوم است اولویت دارد.
- ۲) ارتکاب گناه به دلیل ترس از مرگ، ناشی از پندارِ دانایی نسبت به امری است که حقیقت آن را نمی‌دانیم.
- ۳) سرعت خیره‌کننده بدی در صید کردن انسان، مانع از آن می‌شود که خردمندان آن، مسیر درست را پیدا کنند.
- ۴) مواجهه با مرگ تنها زمانی پسندیده است که فرد نسبت به جهان پس از مرگ به یقین و باورِ شهودی رسیده باشد.

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۴۱ و ۴۲ - ۱۱۰۵

بررسی سریع:

سقراط معتقد است چون ماهیت مرگ را نمی‌دانیم، ترجیح دادن آن به «بدی قطعی» (سرپیچی از خدا) ناشی از ادعای دانایی کاذب است.

گام اول

سقراط میان دو پدیده تقابل ایجاد می‌کند: «مرگ» (که ماهیتش مجهول است) و «نافرمانی از امر الهی» (که بدی آن قطعی است). او استدلال می‌کند که ترس از مرگ، در واقع پنداشتن این است که می‌دانیم مرگ چیز بدی است؛ در حالی که هیچ‌کس از آن آگاه نیست.

گام دوم

طبق متن کتاب درسی، ارتکاب گناه (سرپیچی از امر خدا) به بهانه ترس از مرگ، مصداق «مدعی دانایی بودن در عین نادانی» است. از این رو، فیلسوف هرگز برای فرار از یک امر نامعلوم، مرتکب یک زشتی معلوم نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سقراط دقیقاً برعکس این عبارت را معتقد است؛ او گریز از بدی را بر گریز از مرگ مقدم می‌دارد.

۳) کتاب اشاره دارد که بدی از مرگ چالاک‌تر است و پیرمردی مثل سقراط را «مرگ» صید کرده اما مخالفانش را «بدی» صید کرده است؛ اما این سرعت مانع از «یافتن مسیر» توسط خردمندان نمی‌شود، بلکه هشدار برای مراقبت اخلاقی است.

۴) سقراط بر اساس «یقین شهودی» عمل نمی‌کند؛ او حتی با عباراتی مثل «اگر مرگ انتقال به جهانی دیگر باشد»، نشان می‌دهد که بر اساس «انجام وظیفه در حالت جهل به ماهیت مرگ» استوار است، نه بر اساس آگاهی قطعی از پاداش‌های پس از آن.

رد پای کتاب: بخشی از صفحه ۴۱ کتاب درسی فلسفه یازدهم

«ای مردم! کسی که راه درست را یافت و آن را در پیش گرفت، هرگز نباید از خطر هراسی به دل راه دهد. اکنون که خداوند مرا مأمور کرده تا در جست‌وجوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم، آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سربتایم؟ بلی! اگر چنین گناهی از من سرزند، سزاوار است که دادگاهی تشکیل دهند و بگویند سقراط به خدا اعتقاد ندارد. ارتکاب آن گناه دلیل بر سرپیچی از امر خداست؛ در آن صورت مدعی داشتن دانشی شده‌ام که در حقیقت فاقد آن هستم.»

منظور سرپیچی از فرمان خداوند است.

منظور اطلاع داشتن از حقیقت مرگ است

اشاره به اینکه ماهیت مرگ، مجهول است.

۱۰۰- کدام گزاره درباره ویژگی‌های شناخت انسان، دقیق‌تر است؟

- ۱) بروز اختلاف نظر میان افراد درباره موضوعی واحد، لزوماً به معنای خروج شناخت از مسیر تدریجی آن است.
- ۲) آگاهی به جهل در خصوص برخی حقایق هستی، خود نوعی شناخت معتبر و مانع از ادعای دانایی مطلق است.
- ۳) عدم درک امور نامحسوس از طریق حواس پنج‌گانه، بنیاد اصلی خطاپذیری دانش بشری را تشکیل می‌دهد.
- ۴) ماهیت تدریجی شناخت ایجاب می‌کند که در آغاز تولد، انسان نسبت به امور محسوس آگاهی داشته باشد.

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۴۵ - ۱۱۰۶

بررسی سریع:

شناخت انسان محدود است و آگاهی ما به اینکه «برخی حقایق را نمی‌دانیم»، بخشی از واقعیت شناخت محدود بشری است.

گام اول

شناخت انسان محدود است. ما نسبت به بسیاری از حقایق جهان آگاهی نداریم و نکته ظریف اینجاست که ما «آگاه هستیم که به برخی حقایق آگاهی نداریم»؛ یعنی این «خودآگاهی به محدودیت»، بخشی از ویژگی‌های شناخت انسان است.

گام دوم

پذیرش محدودیت شناخت، حاکی از آن است که نمی‌توانیم ادعای دانایی مطلق کنیم و باور داریم که قطعاً حقایقی در عالم هست که ما نسبت به آن جهل داریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) وجود نظرات گوناگون درباره موضوع واحد، نتیجه «خطاپذیری» شناخت است، نه اینکه مانع «تدریجی بودن» آن باشد. این دو ویژگی (خطاپذیری و تدریجی بودن) مستقل از یکدیگرند و گزینه یک ارتباطی با تدریجی بودن شناخت ندارد.

۲) امور نامحسوس (مانند روح) اصولاً با حواس پنج‌گانه درک نمی‌شوند و این جزو ذات این امور است؛ خطاپذیری مربوط به «درست یا غلط بودن» دانسته‌های ماست، نه صرفاً ابزار درک آن‌ها.

۳) انسان در آغاز تولد «چیزی نمی‌داند»؛ لذا فرض «آگاهی به امور محسوس» در بدو تولد، با اصل رشد تدریجی شناخت در تضاد است و آن را نفی می‌کند.

نکات این تست

شناخت ذاتی: توانایی شناخت در ذات انسان است و او را قادر به برقراری ارتباط با اشیا می‌کند.

گستره شناخت: شامل امور محسوس (با حواس) و امور نامحسوس (مانند خدا و مهربانی) می‌شود.

فرآیند رشد: شناخت از نقطه صفر (تولد) شروع شده و با تجربه و عمل، به صورت تدریجی عمق می‌یابد.



••• biomaze •••

۱۰۱- کدام عبارت درباره سیر تاریخی و استقلال شاخه معرفت‌شناسی درست است؟

- ۱) ایمانوئل کانت، از نخستین اندیشمندانی بود که تأمل درباره ابزارهای شناخت و ارزش آن‌ها را آغاز کرد.
- ۲) معرفت‌شناسی دانشی مستقل است که پرسش از حدود قلمرو شناخت را خارج از فلسفه بررسی می‌کند.
- ۳) ظهور دیدگاه‌های گوناگون درباره معرفت، معرفت‌شناسی را از یک بحث جزئی به یک شاخه مستقل تبدیل کرد.
- ۴) تأمل درباره پدیده شناخت، زمانی منجر به شکل‌گیری یک شاخه جدید شد که فیلسوفان، هستی‌شناسی را رها کردند.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۴۶ - ۱۱۰۶

بررسی سریع:

معرفت‌شناسی که سابقاً بخشی از مباحث هستی‌شناسانه بود، در دوره جدید به دلیل تعدد نظریات و جدی شدن پرسش‌ها، به استقلال ساختاری رسید.

باید در نظر داشت که معرفت‌شناسی همواره جزئی از پیکره فلسفه بوده است؛ چرا که فیلسوفان هنگام بحث از جهان و انسان، ناگزیر به ابزار اندیشیدن و شناخت نیز توجه داشته‌اند. آنچه جایگاه این مباحث را تغییر داد، تحولات «دوره جدید» بود. در این دوره، طرح پرسش‌های بنیادین و ظهور دیدگاه‌های متنوع، ضرورتی را پدید آورد که این بخش از فلسفه به جای بحث در ذیل سایر عناوین، خود به صورت یک «شاخه مستقل» مطالعه شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فیلسوفانی نظیر کانت به این بحث «توجه ویژه‌ای» داشتند، اما آغازگر آن نبودند؛ ریشه‌های تأمل در شناخت به یونان باستان و آرای ابن‌سینا و ملاصدرا بازمی‌گردد.
- ۲) معرفت‌شناسی همچنان بخشی از دانش فلسفه است. استقلال آن به معنای «جدایی از فلسفه» نیست، بلکه به معنای تخصصی شدن یک حوزه معین «درون» قلمرو فلسفه است.
- ۳) معرفت‌شناسی در تضاد با هستی‌شناسی نیست؛ کتاب درسی تأکید دارد که اندیشیدن درباره هستی و انسان، فیلسوف را «ناگزیر» به داشتن دیدگاهی درباره شناخت می‌کند؛ نه اینکه نیازی به رها کردن هستی‌شناسی باشد.

نکات این تست



- معرفت‌شناسی بخشی از فلسفه است که به پدیده شناخت و پاسخ به پرسش‌های بنیادی پیرامون آن می‌پردازد.
- اندیشیدن درباره جهان و انسان، همواره فیلسوفان را ناگزیر به داشتن دیدگاهی درباره خود شناخت کرده است.
- کثرت دیدگاه‌ها در دوره جدید، معرفت‌شناسی را از یک بحث جزئی به شاخه‌ای مستقل تبدیل کرد.



- ۱۰۲- در منطق سه مرحله‌ای گرگیاس، اگر فرض کنیم «چیزی وجود دارد» و «انسان نیز توانایی شناخت آن را دارد»؛ آنگاه حکم نهایی او مبنی بر «ناممکن بودن آموزش به دیگران»، دقیقاً بر کدام بن‌بست ارتباطی استوار است؟
- ۱) شکاف میان «یافته‌های شخصی» و «ابزار انتقال معرفت».
 - ۲) ناتوانی «حواس» در دریافت مفاهیم انتزاعی از «انتقال‌دهنده».
 - ۳) تقدم رتبی «هستی‌شناسی» بر «معرفت‌شناسی» در فرآیند یادگیری.
 - ۴) عدم تطابق میان «واقعیت خارجی» و «ذهنیت فرد یادگیرنده».

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۴۷ - ۱۱۰۶

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

گرگیاس می‌گوید حتی اگر چیزی وجود داشته باشد و «شناخته» هم بشود، این شناخت چون در قالب یافته شخصی رخ می‌دهد، قابل انتقال به دیگری نیست.

مبنای نفی آموزش توسط گرگیاس این است که آنچه انسان می‌یابد، یک امر درونی و شخصی است، اما آنچه برای انتقال در اختیار دارد، باید برای همه قابل فهم باشد؛ حال آنکه ما نمی‌توانیم یک یافته شخصی را جوری بیان کنیم که برای همه قابل فهم باشد. به عبارت دیگر، گرگیاس می‌گوید اگر هم چیزی وجود داشته باشد و انسان آن را درک کند، ابزار انتقال آن معرفت را ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) گرگیاس بن‌بست را در «ابزار انتقال» می‌بیند، نه صرفاً در خطای «حواس» یادگیرنده. این گزینه تمرکز را به اشتباه بر گیرنده پیام می‌برد.
- ۳) این گزاره ارتباطی با دیدگاه گرگیاس ندارد.
- ۴) این مورد مربوط به «خطاپذیری شناخت» یا «نسبیت‌گرایی» است؛ در حالی که استدلال سوم گرگیاس بر امتناع ذاتی «بیان و آموزش» تمرکز دارد.

نکات این تست



گرگیاس ابتدا «هستی»، سپس «شناخت» و در نهایت «انتقال» را نفی می‌کند.

با نفی امکان انتقال دانش، حتی اگر حقیقتی کشف شود، آموزش آن ناممکن خواهد بود.

ادعای سوم گرگیاس (عدم امکان انتقال)، مستقیماً مبانی آموزش و تفاهم زبانی بشر را هدف قرار می‌دهد.



۱۰۳- گزاره «بشر به طور طبیعی به امکان شناخت خود و پدیده‌های دیگر باور دارد»، منطقاً چه نتیجه‌ای را در فرآیند تاریخی علم رقم زده است؟

- ۱) تبدیل «اشتباهات گذشتگان» به «موانع دائمی شناخت» در مسیر تکامل علم و دانش.
- ۲) تفکیک کامل میان «حل مجهولات» و «تصحیح معلومات» به عنوان دو فرآیند مستقل.
- ۳) استمرار تلاش برای درک جهان که منجر به پیدایش شاخه‌های گوناگون دانش شده است.
- ۴) اثبات اینکه «ناتوانی در کسب معرفت» تنها در برخی حوزه‌های خاص معنا پیدا می‌کند.

پاسخ: گزینه ۳

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۴۸ - ۱۱۰۶

بررسی سریع:

چون بشر باور داشت که «می‌شود فهمید»، دست از تلاش نکشید و همین «تلاش مستمر» باعث شد شاخه‌های مختلف علم (فیزیک، شیمی، نجوم و...) متولد شوند.

کتاب یک زنجیره علت و معلولی روشن را ترسیم می‌کند: نقطه آغاز، «باور انسان به توانایی شناخت» است. همین باور سبب شد که بشر هرگز دست از کوشش برندارد و «تلاش مستمر» او در طول تاریخ، منجر به «پیدایش شاخه‌های گوناگون دانش» گردید. در واقع، اگر انسان خود را ناتوان از شناخت می‌دانست، هرگز در مسیر علم گام بر نمی‌داشت و امروز شاهد این حجم از پیشرفت و تنوع در رشته‌های علمی نبودیم.



نکته

خود «وجود علم» و «پیشرفت آن»، بهترین دلیل است بر اینکه انسان «توانایی شناخت» دارد. اگر نمی‌توانستیم بشناسیم، اصلاً علمی شکل نمی‌گرفت که بخواهد پیشرفت کند یا اصلاح شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) کاملاً برعکس است. همین باور به توانایی باعث شده که اشتباهات «اصلاح» شوند (مسیر دوم پیشرفت)، نه اینکه مانع دائمی شوند.
- ۲) این دو فرآیند (تکمیل و تصحیح) دو روی یک سکه‌اند (هر دو صورت پیشرفت‌اند)، نه دو فرآیند کاملاً مستقل و بی‌ربط. ضمن اینکه سؤال درباره «نتیجه کلی تلاش» پرسیده است.
- ۴) کتاب درسی تأکید دارد که انسان، توانایی کسب معرفت را دارد و در هر حوزه‌ای، بالقوه می‌تواند به شناخت برسد. نه اینکه در برخی حوزه‌ها ناتوانی مطلق داشته باشد و در برخی حوزه‌ها خیر.



۱۰۴- در تحلیل فرآیند ادراک حسی، کدام عبارت به درستی تبیین شده است؟

- ۱) شناخت حسی صرفاً با حضور محسوس در برابر اندام حسی تحقق می‌یابد و عقل در این مرحله نقشی ندارد.
- ۲) حواس پنج‌گانه ابزارهایی هستند که به شناخت صورت‌های محسوس، بدون واسطه عقل دست می‌یابند.
- ۳) ادراک حسی بدون فعالیت عقل، تنها مجموعه‌ای از احساس‌های پراکنده است و به شناخت منتهی نمی‌شود.
- ۴) خطا در ادراک حسی حاکی از ناتوانی ذاتی حواس است، در حالی که عقل از خطا در این حوزه مصون است.

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۵۱ - ۱۱۰۷

بررسی سریع:

حواس فقط «مواد خام» را به ذهن می‌رسانند؛ این «عقل» است که با پردازش این داده‌ها، آن‌ها را به «شناخت» تبدیل می‌کند.

فرآیند شناخت حسی، شبیه به کار یک کارخانه است: حواس پنج‌گانه تنها وظیفه «ورود اطلاعات» (مانند رنگ، صدا، دما) را بر عهده دارند، اما این داده‌ها به خودی خود گسسته و بی‌معنا هستند. این قوه «عقل» است که بلافاصله وارد عمل می‌شود و با دسته‌بندی و ترکیب این احساسات پراکنده، صورت یکپارچه‌ای از شیء (مثلاً «این یک سیب است») می‌سازد؛ بنابراین بدون فعالیت عقل، ما فقط با توده‌ای از تحریکات عصبی مواجهیم، نه «شناخت».



نکته

نقش مکمل عقل در کنار حس برای رسیدن به معرفت ضروری است.

جدول تفکیک نقش حس و عقل در ادراک

ویژگی	خروجی (نتیجه)	ابزار	مرحله
مبهم و غیرقابل شناخت	احساس‌های پراکنده	اندام‌های حسی	تأثر
واضح و معنادار	ادراک واحد (صورت شیء)	عقل	شناخت

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ حضور محسوس شرط لازم است اما برای «شناخت» کافی نیست و عقل باید تحلیل کند.
- ۲ حواس صورت‌ها را دریافت می‌کنند؛ اما شناخت صورت‌ها بدون تحلیل ذهنی معنا ندارد.
- ۳ اولاً خطای در حواس، این ابزار شناخت را با ایراد ذاتی مواجه نمی‌کند؛ ثانیاً عقل نیز خطاپذیر است.



۱۰۵- مهم‌ترین ویژگی «شناخت تجربی» که آن را از صرف ادراک حسی، متمایز می‌کند، کدام است؟

- ۱ تکرار آزمایش در شرایط آزمایشگاهی و ثبت دقیق مشاهدات.
- ۲ استفاده از ابزارهای دقیق علمی برای کاهش خطای حواس پنج‌گانه.
- ۳ انباشت داده‌های حسی در حافظه و مقایسه آن‌ها با تجربیات گذشتگان.
- ۴ استناد به قواعد عقلی و فلسفی برای تعمیم دادن مشاهدات جزئی.

(دشوار - مفهومی - استاندارد - صفحه ۵۲ - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

شناخت تجربی صرفاً «دیدن و لمس کردن» نیست؛ بلکه فرآیندی است که در آن دانشمند با تکیه بر «قواعد عقلی» (مانند اصل علیت)، مشاهدات خود را تحلیل کرده و به یک قانون کلی تعمیم می‌دهد.

گام اول

اگر تجربه را تنها «مشاهده» بدانیم، هرگز نمی‌توانیم به قوانین علمی برسیم (مثل آب همیشه در ۱۰۰ درجه می‌جوشد)؛ زیرا ما فقط «چند بار» جوشیدن آب را دیده‌ایم، نه «همیشه» را.

گام دوم

آنچه به دانشمند جرئت می‌دهد تا یک حکم را تعمیم دهد و آن را «قانون» بنامد، تکیه بر اصول عقلی است. عقل حکم می‌کند که مثلاً اگر در شرایط یکسان آب جوش آمد، پس همیشه چنین خواهد بود؛ بنابراین تفاوت اصلی تجربه با حس محض، همین پشتوانه عقلی است.

سه پایه عقلی علوم تجربی در یک نگاه:

- اصل علیت: نفی شانس و اتفاق (هر پدیده‌ای علتی دارد).
- اصل سنخیت: تناسب میان علت و معلول (هر علتی، معلول خاص خود را می‌سازد).
- اصل یکنواختی: ثبات نظام طبیعت (طبیعت در شرایط مشابه، یکسان عمل می‌کند).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ این‌ها روش‌های «تقویت» تجربه هستند، اما ماهیت منطقی و تکیه‌گاه فلسفی آن محسوب نمی‌شوند.
- ۳ حافظه فقط داده را نگه می‌دارد، اما برای تبدیل به «قانون علمی»، نیاز به استنتاج عقلی است.

۱۰۶- کدام گزینه درست است؟

- (۱) شناخت حسی، همواره دچار خطا می‌شود.
 (۲) شناخت تجربی، مبنای شناخت حسی است.
 (۳) شناخت حسی، از تمایزها استفاده می‌کند.
 (۴) عقل در شناخت تجربی، نقش اساسی دارد.

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۱ و ۵۲ - ۱۱۰۷

بررسی سریع:

عقل با تحلیل داده‌های حسی و استفاده از اصول عقلی، علم تجربی را می‌سازد.

گام اول

متن کتاب صراحتاً می‌گوید: «عقل با کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی، بسیاری از اسرار طبیعت را می‌شناسد. این نوع شناخت را که عقل با همکاری حس به دست می‌آورد، شناخت تجربی می‌گوییم.»

گام دوم

بنابراین شناخت تجربی محصول مشترک حس و عقل است و بدون نقش‌آفرینی اساسی عقل (تحلیل و استنتاج)، تجربه شکل نمی‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «گاهی» در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد، نه «همواره».
 ۲ شناخت حسی (داده‌های اولیه) مقدمه و مبنای شکل‌گیری شناخت تجربی است، نه برعکس.
 ۳ شناخت حسی خود تمایزها را «نشان می‌دهد» (تشخیص می‌دهد)، نه اینکه از آن‌ها به عنوان ابزار «استفاده کند». استفاده از تمایزها برای رفع نیاز، کار عقل است که بر اساس داده‌های حس تصمیم می‌گیرد.



۱۰۷- با توجه به نظر ابن‌سینا در خصوص علیت، کدام گزینه درست است؟

- (۱) قانون علیت حاصل تکرار مشاهدات تجربی است که ذهن پس از آزمایش‌های متعدد به آن یقین پیدا می‌کند.
 (۲) تجربه بدون پیش‌فرض قانون علیت ناممکن است، زیرا این قانون خود مبنای اعتبار هرگونه آزمایش است.
 (۳) ابن‌سینا با رد دیدگاه ارسطو، نشان داد که علیت نه یک اصل عقلی، بلکه نتیجه استقرای تام در طبیعت است.
 (۴) قانون علیت تنها در صورتی معتبر خواهد بود که نتایج آزمایشگاهی با قواعد اولیه عقل در تضاد نباشند.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۳ - ۱۱۰۷

بررسی سریع:

ابن‌سینا اعتقاد داشت که علیت از آزمایش به دست نمی‌آید، بلکه آزمایش از علیت به دست می‌آید.

گام اول

ابن‌سینا توضیح می‌دهد که این قانون نمی‌تواند «نتیجه» یا «محصول» آزمایش باشد، زیرا خود فرآیند آزمایش و تجربه، تنها زمانی معنا پیدا می‌کند که دانشمند پیشاپیش پذیرفته باشد «هر پدیده‌ای علتی دارد».

گام دوم

در واقع اگر پژوهشگری به اصل علیت باور نداشته باشد، انگیزه و منطقی برای جست‌وجوی علت‌ها در آزمایشگاه نخواهد داشت.

گام سوم

بنابراین قانون علیت نه خروجی تجربه، بلکه اساس تجربه است؛ یعنی یک اصل عقلی بنیادین و پیش‌تجربی که زیربنای تمام علوم طبیعی است.

نکته

طبق نظر ابن‌سینا، اگر کسی اصل علیت را قبول نداشته باشد، حتی با هزار بار آزمایش هم نمی‌تواند به یک «قانون علمی» برسد، چون همیشه احتمال می‌دهد که بار هزار و یکم، نتیجه اتفاقی تغییر کند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) این گزینه دقیقاً همان دیدگاهی است که ابن‌سینا رد می‌کند. اگر علیت حاصل تجربه بود، خودش نمی‌توانست «پایه» تجربه باشد.
- ۲) ابن‌سینا اندیشه‌های ارسطو را «گسترش» داد، نه اینکه «رد» کند. همچنین او علیت را «قاعده اولیه تعقل» می‌داند، نه «نتیجه استقرار».
- ۳) اعتبار قانون علیت مشروط به نتایج آزمایش نیست؛ بلکه آزمایش‌ها اعتبارشان را از علیت می‌گیرند. این گزینه جای اصل و فرع را عوض کرده است.

به نمونه باحال!

قانون علیت مثل «عینک» است که دانشمند به چشم می‌زند تا جهان را ببیند. خود عینک را که نمی‌شود با دیدن جهان به دست آورد؛ باید از اول روی چشم باشد!



۱۰۸- «شهود قلبی» در مقایسه با «شناخت عقلی» از چه ویژگی متمایزی برخوردار است؟

- ۱) شهود قلبی همواره خطاناپذیر است؛ برخلاف عقل که ممکن است همواره اشتباه کند.
- ۲) در شهود قلبی، میان شناسنده (عالم) و شناخته‌شده (معلوم) واسطه‌ای وجود ندارد.
- ۳) شناخت عقلی به واقعیت‌های مادی می‌پردازد، اما شهود قلبی مختص امور غیرمادی است.
- ۴) نتایج شهود قلبی، برخلاف استدلال عقلی به‌سادگی قابل آموزش و انتقال به دیگران است.

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۳ و ۵۴ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

شناخت عقلی مثل دیدن عکس آتش است (با واسطه)، اما شهود قلبی مثل دست زدن به خود آتش است (بی‌واسطه). در شهود، خود حقیقت «حضور» دارد.

تفاوت میان عقل و قلب، مسئله «واسطه» است. در شناخت عقلی، ذهن از طریق «مفاهیم و تصورات» به واقعیت می‌رسد؛ اما در شهود قلبی، هیچ فاصله و مفهوم میانجی‌ای وجود ندارد و انسان خود حقیقت را مستقیماً می‌یابد. به همین دلیل شهود از جنس «علم حضوری» است، در حالی که شناخت عقلی، «علم حصولی» (به دست آوردنی) محسوب می‌شود.

نکته کلیدی

معرفت شهودی بی‌واسطه و حضوری است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) عقل، همواره دچار خطا نمی‌شود؛ بلکه ممکن است گاهی دچار خطا شود.
- ۲) عقل هم می‌تواند به امور غیرمادی بپردازد.
- ۳) این گزینه برعکس بیان شده است. اتفاقاً چون شهود «درونی و شخصی» است، انتقال آن با کلمات (که عمومی‌اند) بسیار دشوار است؛ برخلاف استدلال عقلی که راحت آموزش داده می‌شود.



۱۰۹- چرا معرفت حاصل از «قلب» را «معرفت شهودی» نامیده‌اند؟

- ۱) زیرا این معرفت با چنان وضوح و روشنی همراه است که گویی انسان حقیقت را با چشمان خود «مشاهده» می‌کند.
- ۲) زیرا تنها راه دستیابی به این معرفت، مشاهده مستقیم عالم طبیعت و کشف اسرار آن از طریق حواس است.
- ۳) چون در این نوع شناخت، انسان نیازمند شاهد و دلیلی است تا درستی یافته‌ها را برای خودش اثبات کند.
- ۴) چون سالک در این مرحله، با استدلال‌های عقلی پیچیده، حقیقت را پیش روی خود حاضر و مشهود می‌سازد.

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۴ و ۵۵ - ۱۱۰۷

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

«شهود» هم‌خانواده «مشاهده» (دیدن) است. در واقع عارف حقیقت را آنقدر روشن درمی‌یابد که انگار دارد با چشم می‌بیند.

متن کتاب درسی دقیقاً به این وجه تسمیه اشاره کرده است: «این گونه شناخت را بدان جهت شهودی می‌گویند که قلب انسان حقیقت را چنان درمی‌یابد که گویا با چشم می‌بیند»؛ بنابراین علت نام‌گذاری، شباهت این نوع درک (از نظر وضوح و بی‌واسطه بودن) به عمل «دیدن و مشاهده» است.

! حواست باشه!

تشبیه به «چشم» در متن کتاب، فقط برای بیان «مرتبه یقین» است، نه «نوع ابزار».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) این تعریف «مشاهده حسی» (تجربی) است، نه شهودی. معرفت شهودی از راه چشم به دست نمی‌آید.
- ۳) شهود یک امر درونی است و ذاتاً نیاز به «شاهد آوردن» برای خود فرد ندارد (چون خودش دیده است).
- ۴) شهود نقطه مقابل «استدلال عقلی» است. کتاب درسی می‌گوید: «بدون استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند».

🎯 نکته

شهود یعنی «دیدن با دل». همان‌طور که وقتی چیزی را می‌بینید شک نمی‌کنید، در شهود هم یقین محض دارید.



۱۱۰- ویژگی ممتاز «شهود وحیانی» که آن را از سایر انواع شهود متمایز می‌کند، کدام است؟

- ۱) در شهود وحیانی، پیامبر صرفاً معانی کلی حقایق را دریافت کرده و سپس خود آن‌ها را در قالب الفاظ بشری بیان می‌کند.
- ۲) دریافت پیامبر از منبع غیب، چنان کامل است که حتی گاهی صورت کلمات و عبارات نیز مستقیماً از جانب خداوند نازل می‌شود.
- ۳) شهود وحیانی برخلاف سایر شهودها، نیازمند هیچ‌گونه آمادگی روحی یا ظرفیت وجودی در دریافت‌کننده (پیامبر) نیست.
- ۴) در وحی الهی، پیامبر نقشی فعال در تفسیر و بازسازی پیام دارد تا آن را برای فهم عموم مردم زمانه خود متناسب سازد.

? پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۵ - ۱۱۰۷

بررسی سریع:

وحی الهی «دیکته» است، نه «انشاء». پیامبر (ص) حتی کلمات و الفاظ را هم دقیقاً از خدا می‌گیرد و هیچ دخل و تصرفی (کم و زیاد کردن) در آن ندارد.

گام اول

متن کتاب درسی با صراحت تمام ویژگی منحصر به فرد وحی پیامبران را بیان می‌کند: «خداوند حقایق و معانی و حتی گاهی کلمات و عبارات خود را بر قلب پیامبر نازل می‌کند و پیامبر آن معانی و کلمات را دریافت می‌کند و هیچ گونه دخل و تصرفی از طرف پیامبر در آن صورت نمی‌گیرد.»

گام دوم

بنابراین پیامبر تنها «گیرنده و رساننده امین» است و کلمات نیز آسمانی‌اند، نه ساخته ذهن بشری پیامبر.

بررسی سایر گزینه‌ها:

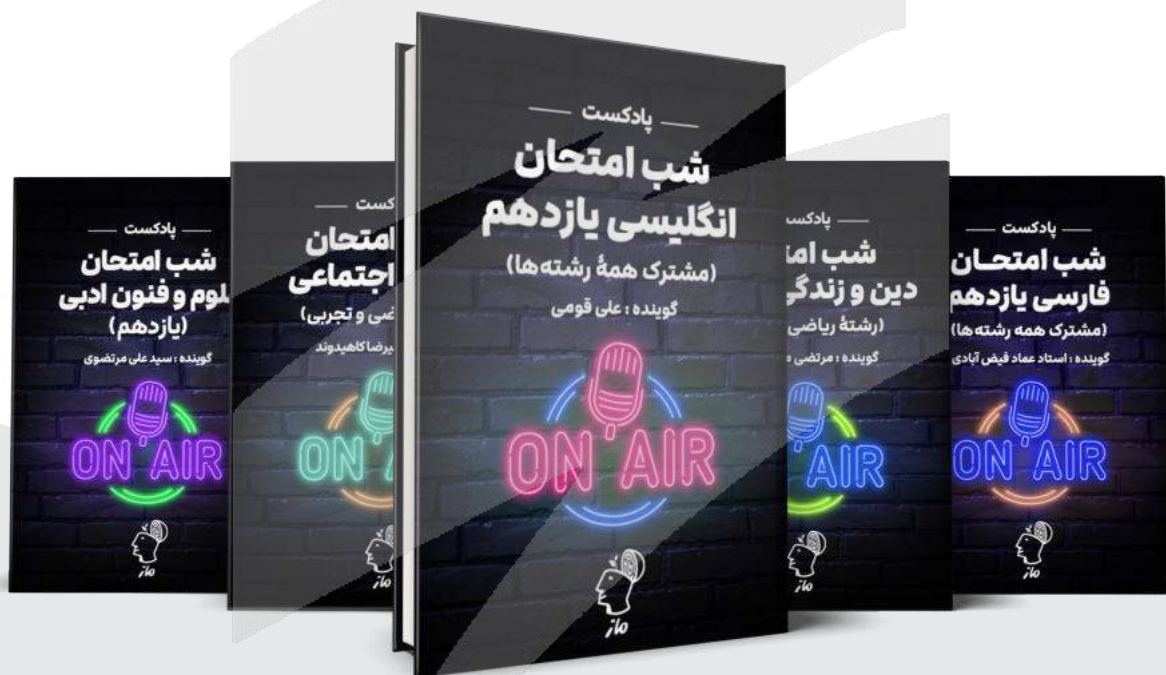
- ۱) کتاب درسی می‌گوید «حتی کلمات» هم نازل می‌شوند، نه فقط معانی.
- ۳) وحی الهی مخصوص پیامبران است و قاعدتاً نیازمند آمادگی خاصی از نظر روحی است.
- ۴) هیچ‌گونه دخل و تصرف (از جمله بازسازی پیام) در وحی صورت نمی‌گیرد.





شب امتحان حوصله ننداری دیگه درس بخونی؟! خب درساتو گوش کن!

✓ پادکست های شب امتحان، ویژه مرور و یادگیری
دروس و نکات مهم در لحظات آخر قبل امتحان



اسکن کن!

برای دریافت
روی لینک بزن!
digimaze.org



دیجی ماز